

Eva Widergren
Samhällsplaneringsenheten
Tfn 0270 751 81

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Program för utveckling av Söderhamns centrum

INNEHÅLL

Bakgrund.....	sid 2
Programmets syfte och huvuddrag	
Hur programsamrådet bedrivits	
Inkomna synpunkter med kommentarer	
Kommunstyrelseförvaltningens sammanvägda ställningstagande.....	sid 4
Inkomna synpunkter.....	sid 5
Statliga och regionala myndigheter	
Kommunala nämnder och bolag	
Ämnesvisa synpunkter från sakägare, intresseföreningar och enskilda personer och kommunstyrelseförvaltningens kommentarer.....	sid 17
Allmänt om programmet, samrådet och planprocessen	
Hållbar utveckling	
Tillgänglighet och trygghet	
Gestaltning och skyltning	
Parkering	
Trafik	
Mötesplatser	
Handel och annan service	
Stråk	
Broar över ån	
Natur, parker och torg	
Bebyggelse	
Belysning	
Odling	
Konst	
Markförhållanden	
Teknisk service	
Konsekvenser av planens genomförande	

Bakgrund

Programmets syfte och huvuddrag

Den 10 april 2014 beslutade kommunstyrelsen att ett planprogram skulle tas fram för hela centrum. Syftet med planprogrammet var att utreda förutsättningar och lägga grunden för den framtida stadsutvecklingen i Söderhamn när det gäller främst bebyggelse, gator, torg och parker. Det övergripande politiska målet med centrum är att skapa ett levande centrum med skärgårdskänsla. Tre bärande aspekter har genomsyrat programförslaget och det är att centrum ska vara unikt, livfullt, dynamiskt, öppet och inbjudande. Ett för samhället övergripande mål är också att utvecklingen ska vila på hållbara lösningar, såväl ekonomiskt, ekologiskt som socialt.

Förslaget innebär en rad förändringar i centrum som berör trafikstruktur, mötesplatser och torg, parkering, utveckling av stadskärnans parker och komplettering av ny bebyggelse. Syftet är också att göra det mer attraktivt att framförallt promenera i centrum och expandera stadskärnan samt öka sambandet mellan den centrala delen av staden och bebyggelsen söder om ån. Genom dessa åtgärder förväntas också fler lockas till att vistas och röra sig i centrum och genom det kan även underlaget för handel stärkas.

Syftet med programsamrådet var att få en diskussion med föreningar, allmänhet, fastighetsägare och handlare om centrumets utveckling. Genom inkomna synpunkter och förslag har programmet reviderats och efter godkännande i kommunfullmäktige ska programmet ange riktlinjerna för detaljplanering och utveckling av offentlig mark i centrum.

Hur programsamrådet bedrivits

Programsamråd hölls under perioden 26 januari – 6 mars 2015. Information om samrådet skickades ut enligt sändlista till remissinstanser, dvs. statliga och regionala myndigheter och verk, politiska partier, intresseföreningar, berörda fastighetsägare samt även vissa nyckelpersoner. Inför samrådet togs en dialogplan fram, vilken beskrev syftet med samrådet, prioriterade målgrupper och aktiviteter. Efter kommunstyrelsens godkännande låg planen till grund för dialogens genomförande.

Samrådsförslaget visades på huvudbiblioteket i centrum, Centrum för flexibelt lärande (CFL), på IOGT-gården i Trönö och på Variant i Bergvik samt på kommunens hemsida, www.soderhamn.se. Annonser om programsamråd och samrådsmöte publicerades i Söderhamnskuriren vid två tillfällen. Samrådsmöte hölls den 4 februari 2015 på Rådhuset. Under samrådsperioden bemannades utställningen på huvudbiblioteket med tjänstemän tisdagar och torsdagar kl 14-16 för att kunna svara på frågor om förslaget. Kommunen medverkade också på xx träffar genom att ha tjänsten ”Ring, så kommer vi!”. Sammanlagt träffade tjänstemännen ca 1 000 personer under samrådsskedet.

Skriftliga synpunkter har kunnat lämnas via brev, mejl och via kommunens hemsida.

Efter samrådets slut, bjöd kommunen in representanter från Länsstyrelsen och de personer samt intresseföreningar (ej politiska partier), vilka hade synpunkter på ny bebyggelse. Även två arkitekter från Tengboms arkitektkontor medverkade. Syftet med träffen var att fördjupa samtalet kring frågan kring ny bebyggelse i centrum. Ca 40 personer deltog i aktiviteten, vilken startade kl 16 med en stadsvandring från Faxepark, Inre hamnen, Köpmantorget och vidare längs med Köpmangatan till Rådhuset. På Rådhuset fortsatte eftermiddagen med olika presentationer från de som ville presenterade sina tankar kring programförslaget (avs. bebyggelse) och avslutades med en workshop tillsammans med Tengboms arkitekter.

Inkomna synpunkter med kommentarer

Nedan redovisas inkomna synpunkter. Statliga och regionala myndigheter samt kommunala nämnder och bolag redovisas separat. Samtliga synpunkter från enskilda personer eller intresseföreningar har sorterats ämnesvis. Synpunkterna redovisas ibland i förkortad version. Kommunstyrelseförvaltningens kommentarer och ställningstaganden redovisas i kursiv stil. Länsstyrelsens yttrande redovisas i sin helhet.

Sammantaget har 98 yttranden inkommit till kommunen. Intresset för programsamrådet har varit stort och yttrandena omfattande och innehållsrika. Därav anledningen till att yttrandena sammanfattas i samrådsredogörelsen. För att ta del av alla yttranden i sin helhet hänvisas till kommunstyrelseförvaltningens diarium, d.nr. KS2014/0157, där alla yttranden finns att ta del av.

Statliga och regionala myndigheter

Länsstyrelsen
Vattenfall
Trafikverket
Region Gävleborg (X-Trafik)
Länsmuseet Gävleborg

Kommunala nämnder och bolag

Kultur- och samhällsservicenämnden
Bygg- och miljönämnden
Omvårdnadsnämnden
Söderhamn NÄRA

Intresseföreningar, politiska partier, fastighetsägare m.fl.

Allis KBR
Cityfastigheter
Naturskyddsföreningen
Söderhamns Cityförening
Söderhamns konstförening
Söderhamns kust- och skärgårdsförenings styrelse
Trönöföretagarna
(MP)
(SD)
(SPI)

samt 79 yttranden från privatpersoner, varav ett yttrande kommer från flera fastighetsägare vid G:a Stugsundsudden.

Kommunstyrelseförvaltningens sammanvägda ställningstagande

Redovisning av intressekonflikter och sammanfattande ställningstagande.

Från de inkomna synpunkterna har främst intressekonflikter mellan behovet av att möjliggöra ny bebyggelse, främst bostäder, hänsyn till riksintresset, behovet av parkering kunnat identifieras. Starka reaktioner har väckts mot förslaget på två punkthus vid Inre hamnen. Förslaget att komplettera med ny bebyggelse längs med Södra hamngatan har väckt starka reaktioner från boende på Öster. Även förslaget att omlokalisera parkeringsplatser från norra sidan av Söderhamnsån till den södra sidan har väckt ett starkt motstånd hos vissa. Flera, bl.a. Länsstyrelsen och Länsmuseum är kritiska mot en omläggning av Södra hamngatan, eftersom det strider mot riksintresset.

Många synpunkter berör även Strykjärnsparken. Förvaltningen ser inte att synpunkterna står i konflikt med programmet, det handlar om en olycklig skrivning som uppfattats som att almarna ska tas bort.

Med anledning av de synpunkter som framförts under programsamrådet föreslår kommunstyrelseförvaltningen följande ändringar i planprogrammet:

- Punkthusen vid Inre hamnen tas bort.
- Utvecklingen av Inre hamnen kräver en egen fördjupning. Byggnad på norra sidan av hamnbron får studeras inom ramen för fördjupningen.
- Södra Hamngatan ligger kvar i befintlig sträckning. Alternativ 0.
- Parkering på Södra Hamngatans södra sida får göras i mån av utrymme.
- Förtydligande när det gäller utveckling av Köpmantorget i förhållande till den fördjupade översiktsplanen för stadskärnan. Istället för bebyggelse för offentlig verksamhet, prioriteras bebyggelse för bostäder, handel och offentlig verksamhet.

Inkomna synpunkter
Statliga och regionala myndigheter

Länsstyrelsen Gävleborg

Redogörelse för ärendet

Planprogrammet har överlämnats för samråd till Länsstyrelsen i enlighet med plan- och bygglagen 5 kap 11 §. Länsstyrelsen har beretts tillfälle att lämna synpunkter.

Syftet med planprogrammet är att utreda förutsättningar och för en framtida stadsutveckling i Söderhamn.

Gällande översiktsplan

För planområdet gäller fördjupad översiktsplan för Söderhamns stadskärna, antagen 1998-12-21 och kommunomfattande översiktsplan antagen 2006-03-27. Kommunomfattande ÖP anger att FÖP "Fortsatt gäller huvuddelen", men någon närmare avgränsning ges inte. Den kommunomfattande översiktsplanen aktualitetsprövades 2014-09-29 och fanns inaktuell.

Kommunen har inlett arbetet med en ny kommunomfattande ÖP,

I planprogrammet står att den fördjupade översiktsplanen fortsatt ska gälla. I FÖP står att Köpmantorget i första hand ha sin huvudkaraktär som park, i andra hand byggnadskvarter för offentlig byggnad och i tredje hand för enskilda byggnader. Kommunens ställningstagande ändras i planprogrammet som föreslår enskilda bostäder, men talar samtidigt om vikten av att tydliggöra Stadsparkens kontakt med å-rummet. Därför stämmer FÖP och programförslaget delvis överrens, och delvis motsäger varandra. Kommunen kan med fördel förtydliga kopplingen till FÖP och förtydliga och argumentera för det nya ställningstagandet.

Sammanfattande bedömning

Programförslaget är ambitiöst genomfört, väl genomarbetat och välformulerat. Det sätter fokus på Söderhamns centrums utmaningar, samtidigt som det presenterar många goda förslag som kan stärka Söderhamns stadskärna, utan att stadens kulturhistoriska identitet hotas. Programförslaget är ett efterlängtat inriktningsdokument som öppnar för dialog kring hur Söderhamn kan utvecklas. Inte minst har kommunen med hög ambition genomfört medborgardialoger på ett förtjänstfullt sätt. Planförslaget har goda ambitioner att bli ett vägledande dokument för framtida utveckling. De genomförda dialogerna förpliktigar också, och kommunen bör i kommande detaljplanprocesser följa planprogrammet.

Söderhamns stadskärna är av riksintresse för kulturmiljövården. Länsstyrelsen bedömer att flertalet av förslagen kan genomföras utan att riksintresset skadas, medan andra förslag måste anpassas eller helt utgå.

Länsstyrelsens fokus i detta yttrande har varit att bedöma hur planprogrammets förslag och konsekvensbeskrivning kan komma att påverka Länsstyrelsens särskilda bevakningsområden enligt PBL 11 kap 10§.

Synpunkter utifrån länsstyrelsens särskilda bevakningsområden/statliga intressen

Riksintressen

Riksintresse Kulturmiljö

Planområdet ligger till största del inom riksintresse för kulturmiljövården, K603. I värdebeskrivningen för riksintresset (Länsstyrelsen rapport 1996:9) motiveras riksintresset så här:

"Stadsmiljö präglad av handel, tidig industri, sjöfart och fiske samt från 1800-talet träindustrin. Ett uttryck för centralmaktens stadspolitik under 1600-talet, med nygrundade städer vid Norrlands älvmyningar, och för den industriella expansionen vid 1800-talets slut."

Uttrycket för riksintresset är: "1600-talets stadskärna i området kring Rådhusorget, som genom senare regleringar givits en regelbunden form. Korskyrka från 1600-talet, gevärsfaktori med byggnader från 1700-talet, trästadsbebyggelse. Fiskarstaden Öster med

äldre bebyggelsemönster. Rymlig rutnätsplan med planteringar från tiden efter stadsbranden 1876 och påkostad 1800-talsbebyggelse. Stenskodda kajer, hammagasin, järnvägsstation samt järnvägsviadukt. Utsiktstorn från 1880-talet.”

Planförslagets förslag på nya bostäder kommenteras nedan, med utgångspunkt från kartan. Länsstyrelsens synpunkter nedan gäller förslagen i planprogrammet och är av övergripande karaktär. Påverkan på riksintresset kommer att prövas ytterligare i framtida detaljplaner, men då på en mer detaljerad nivå. En god dialog i tidiga skeden mellan kommunen och Länsstyrelse borgar för smidiga planprocesser och goda resultat i utformning och hänsyn till riksintresset.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentar

Kommunen är överens med Länsstyrelsen om vikten av en tidig och god dialog avseende fortsatt utveckling inom riksintresseområdet.

1. Köpmantorget

Förslaget är att bygga bostadshus med verksamheter i bottenplan, för att förlänga köpstråket och på så sätt läka ihop staden på denna plats.

Kommunen har i sin fördjupade översiktsplan angett att Köpmantorget i första hand ska utvecklas till att bli en park, i andra hand bebyggelse för offentlig verksamhet och i tredje hand bebyggelse för privata bostäder. Länsstyrelsen anser att planförslaget innehåller alla dessa ingredienser och anser att det är positivt att målsättningen är att skapa en kontakt mellan stadsparken och Å-rummet. Kommunen bör förtydliga sitt ställningstagande i förhållande till den fördjupade översiktsplanen, då den explicit anger att bostäder för privat bruk var ett tredjehandsalternativ.

Länsstyrelsen bedömer att en byggnation på Köpmantorget inte behöver skada riksintresset påtagligt. En förutsättning för detta är att byggnadshöjderna anpassas till att inte vara högre än omkringliggande byggnader, att byggnads-volymer, fasader och annan utformning anpassas till miljön och att arkeologiska undersökningar föregår markarbeten. Det är även viktigt att den befintliga kvartersstrukturen följs, så att huskropparna placeras i liv mot gatan. Upplevelsen av Köpmantorget som ett torg bör vara central i framtida planprocesser, vilket innebär att utformningen på de nya byggnadernas handikapparkeringar, sophus och utemiljö bör underordna sig torgstrukturen. Kommunen bör föra en nära dialog med Länsstyrelsen kring utformning av huskroppar, fasader och byggnadshöjder i framtida detaljplanearbete.

Kommunen förtydligar skrivningen i planprogrammet avseende Köpmantorget och förhållandet till den fördjupade översiktsplanen: Köpmantorget ska inordnas i den befintliga kvartersstrukturen och ny bebyggelse ska anpassas till omkringliggande byggnadshöjder. Karaktären av torg är viktig att värna om samt siktlinjerna mellan Stadsparken, torget och Öster. Platsen ska kunna inrymma ett byggnadskvarter för i huvudsak bostäder och publika lokaler i bottenplan, torg, park och parkering. Förutsättningar för att arrangera kortare stadsevenemang ska skapas.

2. Köpmangatan med närområde

Förslaget är att en otrygg lastgata omformas för att göras tryggare och att komplettera befintliga byggnader i kvarteren Lönnen och Furan.

Länsstyrelsen bedömer att förslaget inte skadar riksintresset och ser positivt på förslagen att skapa tryggare miljöer i centrum, samt omvandla takparkeringar till bostäder.

3. Faxevallen

Förslaget är att bygga ett nytt bostadsområde på Faxevallen. Området ligger utanför riksintresset och påverkar därför inte riksintresset. Bostadsområdet bedöms kunna utformas fritt utan att hota riksintresset.

4. Inre hamnen

Förslaget är att Inre hamnen utvecklas med bostäder, promenadstråk, "Skärgårdens hus" och badmöjligheter som till exempel en flytande utomhuspool. Två nya punkthus vid bron kan bilda porten till staden från öster.

Det norra huset ligger utanför riksintresseområdet, och bedöms inte påverka riksintresset. Omgivningen runt en eventuell ny byggnad är relativt okänslig och kan tåla högre byggnadshöjd än övrig bebyggelse och ett mer modernt uttryck.

Det södra huset är beläget inom riksintresset och bedöms skada riksintresset i flera avseenden. Huset kräver en omfattande förändring i trafiksystemet och innebär att befintligt hamnmagasin, som är ombyggt till bostäder, hotas. I planen är marken inritad som park. Södra delen av Söderhamnsån är präglad av hamnmagasinen, något som en ny byggnad bryter mot. Trafikomläggningen, med förändringen att Södra hamngatan behöver gå i det gamla läget för järnvägen, hotar även förståelsen för byggnadsminnet kring järnvägsstationen och perrongen. Det blir svårt att förstå perrongens tidigare funktion, eller använda perrongen till någon ny verksamhet om en väg passerar. En omläggning innebär också att de raka siktlinjer som den nedlagda järnvägen innebär hotas.

Punkthusen tas bort i planprogrammet, vilket också innebär att Södra Hamngatan får behålla sin nuvarande sträckning. Hela Inre hamnen pekats ut som ett fortsatt utredningsområde i syfte att fördjupa analysen och skapa en god utveckling av området. På norra sidan av hamnen ingår även att pröva ny bebyggelse.

5. Södra hamngatan

Förslaget är att skapa nya bostäder längs Södra Hamngatan som anpassas till de låga fiskekvarteren söder om Södra Järnvägsgatan.

Området ligger inom riksintresset, men bedöms kunna bebyggas utan påtaglig skada för riksintresset. Länsstyrelsen anser att byggnaderna bör anpassas till miljön med hamnmagasin som finns längs Södra Hamngatan när det gäller byggnadernas uttryck och fasadmateriäl, m.m. Främst gäller detta parkeringsplatsen. Detta förtydligar stråket med magasin och gynnar stadsbilden. Något friare utformning kan tänkas på impedimentmarken bakom järnvägsstationen, utan att för den skull helt bryta mot befintligt bebyggelsemönster och byggnadshöjder. Platsen bakom järnvägsstationen kräver viss anpassning till omgivningen i linje med planförslaget.

Det är viktigt att behålla järnvägens sträckning. Bostadsområdena längs Södra Hamngatan, CFL och Faxevallen gynnas om den gamla bansträckningen blir ett utpräglat gång- och cykelstråk, något som även den byggnadsminnesförklarade perrongen gynnas av.

Förslaget kvarstår i programmet och förvaltningen kommer i fortsatt detaljplanering ta hänsyn till riksintresset och dess värden på platsen samt relationen till Öster.

Komplettering av kvarteret Syrenen.

Länsstyrelsen har inga synpunkter på kompletteringen av kvarteret Syrenen, under förutsättning att en ny byggnad anpassas vad gäller byggnadshöjd och utformning.

Rådhusorget

En av de viktigaste miljöerna i riksintresset är Rådhusorget. Torget ingår i planområdet, men Länsstyrelsen saknar kommunens mål och visioner för området. Det är av stor vikt att torgrummet läks genom att den nedbrunna byggnaden ersätts med en till miljön anpassad byggnad. Rådhusorget är en unik miljö, och det finns stora potentialer att använda det till långt mycket mer än parkering.

Järnvägsviadukten

Länsstyrelsen vill påminna att järnvägsviadukten även är byggnadsminnesmärkt, och eventuell utveckling, i linje med ”High line” i New York behöver föregås av en tillståndsansökan hos Länsstyrelsen. Att miljön kring bron utvecklas och tas tillvara i den övriga stadsmiljön är positivt.

Synpunkterna har noterats.

Östra stadsparken

Parkstrukturen som utgörs av Västra stadsparken, stadsparken och östra stadsparken är värdebärande för riksintressets rutnätsstad, som har sin grund i PG Sundius stadsplan. Det är av

yttersta vikt att Östra parken bevaras som park, vilket aktualiserar ett behov att skydda marken från annan typ av markanvändning. Flera olika typer av skydd finns tillgängliga, varav ett är att kommunen förvärvar marken och ändrar planen för marken till ”natur/park”. Ett genomförande av en detaljplan som innebär att parken bebyggs bedöms hota riksintresset. I planprogrammet bör det tydligt framgå att Östra stadsparken är en del av parkstrukturen och ska skyddas mot framtida ändring i markanvändningen.

Strykjärnsparken

Förslaget är att Strykjärnsparken öppnas upp mot ån och ån görs synlig från gågatan.

Länsstyrelsen anser att placeringarna av träd och parkens utformning i övrigt ger en bild av tidigare parkidéal och är en viktig del i riksintresset. Det är viktigt att parken får behålla sin historiska struktur. Åtgärder för att öppna upp parken från Köpmansgatan och uteserveringarna, så som att flytta scenen kan leda till ett bättre utnyttjande av miljön närmast gågata och caféer. Att bibehålla parkens struktur skapar en diversitet i parkerna i centrum då de nya parkerna vid Köpmantorget och Gurkparken har tydliga öppningar mot ån.

Länsstyrelsens syn på parken stämmer överens med kommunens. En fortsatt detaljplanering kommer ske i dialog med såväl Länsstyrelsen som med kommuninvånarna.

Övriga möjligheter

Miljön kring perrongen och tågstationen har potential att utvecklas till en mötesplats med rötter i tidigare järnvägsverksamhet. En lekpark med ett ”leklok” skulle gynna både förståelsen för platsen, men även skapa en mötesplats i ett läge som nu kan upplevas något ödsligt och otryggt. Ett café med perrongen som tak har potential att skapa ett mysigt fik, med trevlig miljö.

Kommunstyrelseförvaltningens kommentarer

Vi tar tacksamt emot synpunkterna inför en framtida utveckling av platsen.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att inga övriga kommuner påverkas direkt av planprogrammet.

Miljö kvalitetsnormer

Planprogrammet beskriver faktorer som påverkar MKN på en översiktlig nivå, vilket är lämpligt i ett planprogram. Kommunen bedömer att planen varken förbättrar eller försämrar statusen. Närliggande vattenförekomster når inte god status idag, och riskerar att inte nå god status till 2021, därför är det viktigt att kommunen sätter tydligare fokus på vattenfrågorna i planen. Det finns stor potential att ett plangenomförande skulle förbättra statusen genom att andelen hårdgjorda ytor minskar, andelen fördröjningsytor ökar och ett mer aktivt arbete med vattenfrågorna initieras. För förslag 1,3,4, och 5 där nya byggnader och utemiljöer föreslås finns goda möjligheter att arbeta för att förbättra statusen på närliggande vattendrag. En högre ambition i utformningen och hänsynen till vattenförekomsterna efterfrågas i kommande detaljplaneprocesser. För nybyggnation på Köpmantorget är det bra om kommunen har som ambition att minska andelen hårdgjord yta.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att MKN för luft inte bedöms påverkas negativt av planen. Om transportarbetet med bil minskar p.g.a. fler centrala bostäder och ökad andel gång- och cykeltrafikanter finns potential att MKN för luft förbättras.

Kommunen avser att i fortsatt planering sätta stort fokus på vattenfrågorna, bl.a. dagvattenhanteringen.

Hälsa och säkerhet

Buller

I samband med nybyggnationer av områdena längs framförallt Norralagatan och Södra Hamngatan behöver kommunen ta hänsyn till bullerproblematiken. Det är positivt att kommunen lyfter detta i sin konsekvensbeskrivning. Vid detaljplanering bör Boverkets allmänna råd 2008:1, ”Buller i planeringen” följas, eller uppdaterad vägledning vid

planeringstillfället. I Länsstyrelsens roll i kommande detaljplaner ingår att granska planerna utifrån ett bullerperspektiv.

Föroreningar

Planprogrammet har ett avsnitt som behandlar förorenad mark på ett fullgott sätt. Länsstyrelsen ser positivt på att framtida detaljplanering ska föregås av markundersökningar och att marken ska saneras för att klara riktvärdena för känslig markanvändning.

Strandskydd

Länsstyrelsen har inga synpunkter avseende strandskyddet i planprogramskedet, detta prövas i kommande detaljplanering.

Miljöbedömning

Kommunen har bedömt att miljöpåverkan inte kan antas bli så betydande att en miljöbedömning enligt 6 kap 11 § miljöbalken behöver göras, och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt 6 kap 12 § miljöbalken upprättas. Länsstyrelsen delar denna uppfattning, planprogrammet har en sammanfattande konsekvensbeskrivning i slutet av planen.

Miljöbedömningen sker på en övergripande nivå, vilket är rätt i ett planprogram. För att stärka programmets vägledande funktion vore det bra om det kompletterades med rekommendationer kring vilka förslag som kommer att kräva en MKB i samband med framtida detaljplanering.

Kommunens bedömning är att det inte kommer krävas MBK i den framtida detaljplaneringen. Det är en fråga som i varje enskilt planärende dock får bedömas i samråd med Länsstyrelsen. Texten i programmet kompletteras inte.

Miljömål

Ett avsnitt finns i konsekvensbeskrivningen där planförslagets påverkan på miljömålen redovisas. Länsstyrelsen har inga synpunkter på redovisningen.

Naturmiljö

Söderhamns centrum består till största del av anlagda parker och planteringar. Några naturligt värdefulla och därmed bevarandevärda naturmiljöer finns inte, däremot är det viktigt att de befintliga grönstrukturerna inte förminskas, snarare förstärks.

Landskapsbild

Ett genomförande av bostäder i inre hamnen bedöms förändra landskapsbilden avsevärt. Det förändrar dock inte landskapsbilden så att riksintresset hotas, men blir ändå ett nytt och frammande inslag i miljön kring inre hamnen. Historiskt har miljön kring inre hamnen karaktäriserats av större fartyg med höga master. FÖP för Faxområdet innehåller intressanta beskrivningar av området, och redovisar bilder från tiden. Länsstyrelsen anser att de riktlinjer och rekommendationer som anges i FÖP för Faxområdet bör vara vägledande för att anpassa ny bebyggelse till området.

Friluftsliv

Planprogrammet innehåller flera delar som kan gynna friluftslivet i Söderhamn. Gurkparken föreslås bli centrum för aktivitet i centrum, vilket är positivt. En förstärkning av gång- och cykelstråk stimulerar även till goda möjligheter till promenader i vackra omgivningar. Att etablera en Hälsans stig med start i Gurkparken är positivt ur ett friluftsliv- och folkhälsoperspektiv.

Teknisk försörjning

Senare tids lagstiftningar ställer högre krav på dagvattenhantering, inte minst i relation till miljö kvalitetsnormer. Det är positivt att planer finns för förbättringsåtgärder för sanitärt och dagvatten, men dagvattenfrågan behöver även hanteras och ha ett särskilt fokus vid nybyggnation. Den kommande översiktsplanen är ett bra verktyg för att ytterligare ta ställning kring hur Söderhamns kommun ska hantera framtida strategiska frågor kring vattenförsörjning, dagvatten, m.m.

Planprogrammet nämner inte fjärrvärme under rubriken teknisk försörjning. I det fall nybyggnationer sker utanför områden med framdragen fjärrvärme bör dessa om dessa områden identifieras. I konsekvensbeskrivningen anges att nybebyggelse kräver att fjärrvärme finns i området, vilket är positivt.

Trafikfrågor

Länsstyrelsen anser, som även framkommer under rubriken Riksintressen, att en byggnation av punkthus på södra sidan av ån vid Norralagatan är olämpligt. Det är även olämpligt ur trafiksynpunkt, då Södra Hamngatan behöver läggas om, vilket försvårar förståelsen för riksintresset vid perrongen, men även skapar en omotiverad förändring av stadsstrukturen och besvärlig trafiksituation. Av de alternativ gällande en omläggning av Södra Hamngatan som framkommer på sidan 43, anser Länsstyrelsen att nollalternativet är det enda rimliga.

Att ökat fokus i planförslaget läggs på gångfartsgator, kantparkeringar och andra utformningar för att minska hastighet ger negativa konsekvenser för trafikens framkomlighet, men mycket stora positiva effekter på staden som helhet. Åtgärderna har positiva effekter på bland annat bullernivåer, hastigheter, olycksrisker och trygghet. Åtgärderna är viktiga för att kunna skapa en förändring i människors val av transportsätt, och de gynnar kollektivt resande och resande till fots och med cykel. Åtgärderna är en förutsättning för att de nya broarna ska fungera som önskat.

Södra Hamngatan föreslås ligga kvar i befintligt läge, dels på grund av den historiska stadsplanstrukturen, dels på grund av att det föreslagna södra punkthuset utgår.

Tillväxt

Genom att förstärka Köpmansgatans stråk förbi Köpmantorget skapas förutsättningar för nya handelsetableringar, vilket i sin tur kan skapa ett mer levande centrum. Detta är en utveckling som även andra städer bör följa efter i en tid då externa köpcentra utarmar servicen i städernas centrum. Med ökad stadspuls ökar även attraktiviteten att etablera kontor och restauranger i centrum, vilket kan öka tillväxten i staden. En utveckling i denna riktning bedöms positiv för såväl handeln, som för de boende i staden.

Sociala aspekter

Länsstyrelsen noterar att samråd har skett med kommunens tillgänglighetsråd, vilket är positivt. En stads offentliga rum ska vara tillgängliga för alla. Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning är i gällande lagstiftning ett allmänt intresse och ska beaktas vid planering. Generella riktlinjer finns för lutningar m.m, i den offentliga miljön framtagna av Myndigheten för delaktighet. Kommunen kan i fortsatt arbete med tillgänglighet i den fysiska miljön, studera hur dessa aspekter ser ut i Söderhamns Centrum och om behov finns för åtgärder. Boverkets byggnadsregler styr utformning av inomhusmiljöer, men ställer även krav på handikapparkeringar och närhet till sophus m.m. I framtida detaljplaneprocesser behöver kommunen ha detta i åtanke.

Planförslaget tar i övrigt, på ett förtjänstfullt sätt upp, barnperspektivet, jämställdhet/genusperspektiv, integration/segregation och lämnar goda förslag för att förbättra situationen.

I ärendet har Josef Rundström beslutat och Maria Andersson deltagit i beslutet. I handläggningen av ärendet har Eva Hedström naturvårdsenheten, Einar Johansson, Henrik Lind miljööheten och Anna Westin kulturmiljöenheten deltagit.

Vattenfall

Vattenfall har inga elanläggningar inom och i närheten av planområdet och har därför inget att erinra.

Trafikverket

Trafikverket har inget att erinra överförslaget och anser att planhandlingarna har en bra och tydlig utformning. Kommunens prioritering på gång- och cykelbanor samt kollektivtrafik är

bra där dessa ges en högre prioritering än biltrafiken. Inriktningen är ett hållbart samhälle och planprogrammet fungerar som ett tydligt strategiskt dokument.

Tacksamt noterat.

Länsmuseet Gävleborg

Länsmuseet är i stort positiv till planprogrammet och menar att kulturmiljöfrågor har beaktats på så vis att kommunen i planen visar en vilja att anpassa största delen av den nya bebyggelsen utifrån den befintliga sett både till volymer, våningsplan och material. Museet tycker också det är positivt att stadens många gröna parker bevaras och utvecklas för ökad användning.

Museet anser att det är av stor vikt att ny bebyggelse hålls nere på Köpmantorget, som finns med på kartor från 1880-talet och i största mån bör bevaras som en öppen torgplats.

Ny bebyggelse bör enligt kommunen inte vara högre än omkringliggande bebyggelse.

Köpmantorgets funktion som torg är viktig att återskapa och kommer tillsammans med ny bebyggelse, parkering och gröna inslag samt kontakten med stadsparken och ån vara viktiga beståndsdelar i ett kommande detaljplanearbete.

Mest kontroversiellt i planen är att uppföra två punkthus vid Inre hamnens inlopp. Å-inloppet har lång kontinuitet av fiskeri- och hamnverksamhet. På en karta från början av 1800-talet syns hur fiskebodarna ligger tätt på den norra och södra sidan av ån. Under senare delen av 1800-talet expanderar området med järnvägen och flera av magasin byggs vid sidan av de äldre bodarna. Berättelsen kring områdets historia som fiske-, hamn- och transportdel i staden ska förstärkas, enligt länsmuseet. Därför kommer ny bebyggelse i form av punkthusen skada värdena i detta område, som också utgör ett riksintresse för kulturmiljövården. Den lägre bebyggelsen riskerar att komma i skymundan och förståelsen för områdets historia kommer att minska. Museet hävdar bestämt att dessa byggnader inte kommer att bidra positivt till kulturmiljön, då de inte på något vis är en del i den.

Punkthusen utgår från planprogrammet och Inre hamnen studeras vidare i ett fördjupat arbete, där även bebyggelse bör prövas på den norra sidan av hamnen.

Länsmuseet motsätter sig även en omdragning av Södra Hamngatan, eftersom strandnära gator med lång kontinuitet bör värnas och spårslaget bevaras intakt. Länsmuseet efterlyser också en ökad tydlighet avseende kommunens avsikter med järnvägsviadukten och den nya gång- och cykelbron.

Södra Hamngatan behålls i sin nuvarande sträckning. Järnvägsviadukten är ett viktigt inslag i stadsmiljön och är tänkt att bevaras i sin nuvarande form. Gång- och cykelbron är en viktig del i ett större stråk och ska behållas.

Kommunen bör istället jobba på att markera porten från öster med hjälp av befintlig bebyggelse och områdets historia, framför att förvanska miljön med såväl ändringar av gatudragningar som uppförande av nya punkthus.

Programområdet ligger till stor del inom fornlämningsområdet Söderhamns stad 26:1. Det är troligt att kulturlager från äldre bebyggelseskikt kan påträffas, vilket ger en stor potential till ny kunskap om Söderhamns bebyggelsehistoria. Inga arkeologiska insatser har i princip gjorts tidigare, vilket innebär att kunskapen närmast är obefintlig. Markarbeten som planeras i t ex Strykjärnsplanen är tillståndspliktiga enligt Kulturminneslagen, vilket också gäller uppförande av ny bebyggelse vid Köpmangatan.

Noterat.

Region Gävleborg/X-Trafik

X-Trafik är positiva till förslaget, men framför att bussterminalen vid Järnbron har en mycket stor betydelse för centrum. Därför är det av största vikt att de förändringar som inte planeras ger någon negativ påverkan på terminalen eller tillgängligheten till den. Framkomligheten på S. Hamngatan får inte heller påverkas negativt. Förslaget att göra kantstensparkering på S. Hamngatan kan medföra att trafikens hastighet sjunker något och detta är positivt för

bussterminalen. Samtidigt kan parkeringen försämra framkomligheten för kollektivtrafiken eftersom bilister på väg att parkera kan komma att hindra kollektivtrafiken. Om stadsbusslinjernas varvtider inte räcker till, blir det stora problem.

Nuvarande reglérhållplatser för bussar väster om bussterminalen på S. Hamngatans södra sida och öster om bussterminalen på S. Hamngatans norra sida måste vara kvar. De finns för att öka kapaciteten på terminalen och är nödvändiga för att landsortsbussarna skall kunna invänta att stadsbussarna åker iväg. Reglérhållplatserna kan inte omvandlas till parkeringsplatser. Vid utfarten från terminalen behöver bussarna använda hela gatubredd. Såvida nya parkeringsplatser inte placeras utanför nuvarande gatuutrymme, är parkeringar därför inte möjligt här. Befintliga busshållplatser vid f.d. järnvägsstationen behöver finnas kvar. Att ”flytta in” S. Hamngatan på järnvägsområdet medför att korsningen med Norralagatan kan utformas bättre, med bättre framkomlighet för kollektivtrafiken. Däremot är två nya 90-graders svängar vid S. Hamngatan/Strandbacksgatan till stor nackdel för kollektivtrafiken. Förslaget ger sannolikt mer nackdelar än fördelar för kollektivtrafiken.

Terminalens läge ger god tillgänglighet till centrumområdet i kombination med bra framkomlighet för kollektivtrafiken, och det gynnar den föreslagna omdaning av centrum.

Södra Hamngatan föreslås ligga kvar i befintligt läge. Stadstrafiken i Söderhamn med linjerna 1, 2 och 3 har fått en rejäl utveckling i samband med införandet och flytten till Järnbron. Det är mycket viktigt att detta bevaras och att föreslagna parkeringar utefter Södra Hamngatan inte påverkar bussterminalen negativt. Kommunen kommer i utvecklingen av Södra Hamngatan ta hänsyn till detta och planera i samverkan med X-trafik.

Kommunala nämnder och bolag

Kultur- och samhällsservicenämnden

Nämnden påpekar att planen andas en positiv framtidstro, men tidplanen för samråd och genomförande är allt för snålt tilltagen. Med tanke på många bakomliggande faktorer, så som upprättande av detaljplaner m.m, anser nämnden att de olika faserna blir svår att genomföra enligt den redovisade tidsplanen. En ny process gällande Köpmantorget bör genomföras för att vidare utreda vad torget ska användas till särskilt med avseende på behov och placering av parkeringar och bostäder.

Den i programmet föreslagna etappindelningen avser enbart åtgärder vilka kommunen har rådighet över, det vill säga utveckling av publika ytor som parker, gator och torg. Tidsplanen avseende detaljplaner menar kommunstyrelsen är avhängig marknadens intresse för att uppföra ny bebyggelse. Undantag kan finnas, exempelvis Köpmantorget, för vilken en detaljplan behövs och där såväl ny bebyggelse som utformning av offentliga ytor inryms. Och det är i den detaljplanen som just frågor kring behov och placering av parkeringar och bostäder ryms. Därför anser förvaltningen inte att en ny process utöver detaljplan behöver genomföras.

Syftet med programmet är att precisera hur marken grovt ska användas och med det få en överblick på hur hela centrum kan utvecklas på ett funktionellt och attraktivt sätt. Nästa steg är att utifrån vald prioriteringsordning diskutera detaljer i de olika projekten. Även i det skedet kan ny kunskap framkomma, vilket innebär att ett projekt blir för dyrt eller av andra skäl inte är lämpligt att genomföra.

Punkthusen vid Söderhamnsåns inlopp bör utgå. Ej heller bör Södra Hamngatan kantas av parkeringar.

Punkthus och omläggning av Södra Hamngatan utgår ur programmet.

Centrumprogrammet föreslår ett flertal nya åtgärder varav flera kommer att behöva stöd i detaljplanering för att kunna genomföras. För att avgöra vilka detaljplaner som behöver omarbetas bör åtgärderna föras till en mer detaljerad nivå. All ny bebyggelse i planprogrammet kommer att föranleda nya detaljplaner. Detaljer avseende kvartersmark och bebyggelsens omfattning i höjd, gestaltning, parkering med mera ska fångas upp i

detaljplaneprocessen.

Se ovan kommentar.

För ett flertal av de områden som är föreslagna för ny bebyggelse finns andra omständigheter som måste hanteras för att klara av ett genomförande, bland annat markföreningar, inlösen av fastigheter, fornlämningar. Programmet hänskjuter även ett flertal andra frågor till detaljplaneskedet. Bland annat behovet av fördjupade geotekniska undersökningar för nybebyggelse och vägar – klimatpåverkan.

Se ovan kommentar.

Det är viktigt att det förslag till etappindelning som redovisas snarast möjligt kompletteras med ett flödesschema för varje enskilt projekt som tar hänsyn till alla ingående processer som budget, projektering, detaljplanering, upphandling, genomförande för att kunna ges en realistisk och hållbar tidplan.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att en särskild genomförandeorganisation etableras inom kommunen för att kunna genomföra programmets intentioner på ett effektivt sätt. Här kommer bl.a. ett flödesschema behöva tas fram. Däremot anser förvaltningen inte att det är effektivt att samtliga projekt ska detaljplaneras snarast möjligt. De bör – i den ordning de följer – detaljplaneras då de är aktuella att detaljplaneras.

Den föreslagna centrumplanen brister i respekt mot det centrala Söderhamns historiska struktur och innehåll. Rutnätsstaden med parker och torg, där enbart dignitära byggnader (t.ex. rådhuset och tingshuset) tillåts avvika från mönstret trasas sönder. De föreslagna nya bebyggelserna är till stora delar högre än befintlig bebyggelse och i vissa fall också för centrala stadsmiljöer främmande i typ.

Programmet tar enligt förvaltningen i stora delar stor hänsyn till riksintresset för kulturmiljövården. De två punkthusen föreslås tas bort och i övrigt är tanken att merparten av föreslagen ny bebyggelse ska hålla samma bebyggelsehöjd som befintlig bebyggelse. Det är för övrigt en avvägning när det gäller en stadskärnas utveckling att tillföra nytt som såväl beaktar och tar hänsyn till stadens historia, identitet och karaktär samtidigt som ny bebyggelse eller utformning av publika rum får representera det samtida.

Det är viktigt att den gamla spårstrukturen från järnvägen ej trasas sönder. Spårstrukturen är viktig att behålla med tanke på riksintresset och dels med tanke på att spåren utgör en unik möjlighet till en god, övergripande struktur för gång- och cykelvägnätet som Söderhamn faktiskt redan investerat medel i.

Förvaltningen håller med nämnden.

Söderhamn har ett sommarhalvår och ett vinterhalvår. Centrumplanen fixerar på sommarhalvåret och näst intill struntar i att behandla vinterhalvåret trots att det utgör en stor del av året i Söderhamn.

Förvaltningen anser inte att vinterhalvåret har tappats bort i programmet. Det är en fråga för kommande detaljplanering att tänka igenom att utformning av offentliga rum är anpassade för alla årstider.

Några synpunkter som ger motiv att ej uppföra punkthusen vid Norralagatan:

- Förslaget visar ej respekt för Söderhamns historia och påverkar riksintresset K 603 negativt.
- Förslaget är dyrt att genomföra p.g.a. behov av omfattande infrastrukturella förändringar, samt inlösen och sanering av mark.
- Den gamla järnvägsstrukturen i Söderhamn är intressant för gc-leder och rekreationsleder. Här riskerar man göra avbrott på en storskaligt övergripande struktur som ger möjligheter för oskyddad trafik och rekreation att röra sig i en skyddad, historiskt miljö.

- Det finns andra möjligheter att skapa portar till staden, t.ex. genom att Faxekullen.

Se ovan – punkthusen föreslås utgå ur programmet.

Synpunkter på förändring av parkerna

- Undvik att halvexploatera Stadsparken, ett förslag som under centrumplanens framtagande tonats ned men inte strukits. Även här bör man visa respekt för centrala Söderhamns historiska struktur. Visuellt har också parkens östra del en funktion.
- En ev. utbyggnad borde ge en ny, god, balanserad, symmetrisk helhet och ifall den görs leda till ett helt, med hus bebyggt kvarter i östra delen av Stadsparken (polishussidan) och ett helt, med hus bebyggt kvarter i västra delen av Stadsparken (lekplatssidan).

Programmets inriktning är att de tre delarna av Stadsparken ska bevaras och utvecklas som parker. Avsikten är inte att halvexploatera Stadsparken, utan utveckla scenen och platsen för uppträdanden. Idag är också parken ensidig när det gäller växtlighet och den skulle öka i attraktivitet om växtval ses över, så att mångfalden buskar och växter ökar i parken.

Synpunkter på förslag till trafikförändringar

- Förslaget att göra Södra Hamngatan till en s.k. stadsgata med parkeringar verkar svårt att genomföra.
- En överslagsuppskattning av angivna parkeringsplatser på Södra Hamngatan visar en matematik som har svårt att gå ihop. Texten i centrumplanen anger fler parkeringsplatser än som rimligtvis kan rymmas på tillgänglig sträcka.
- Tydlig redovisning av förslaget saknas.
- Den nästan nybyggda bussomstigningsplatsens funktionalitet och säkerheten både för fordonsframförande och gångtrafikanter hotas av en alltför trång situation. Södra Hamngatan är en starkt trafikerad gata. Hur de övergripande trafikflödena i staden påverkas av föreslagen åtgärd redovisas inte alls.

Bussterminalens funktion är viktig att säkra för framtiden för att också erbjuda ett hållbart resande. Programmet ändras och förtydligas när det gäller parkeringar på Södra Hamngatan genom att i stort ta bort föreslagna parkeringar på den södra delen av Södra Hamngatan. Fortsatta studier kommer i detalj precisera hur många parkeringar som kan tillkomma på gatan utan att framkomligheten för kollektivtrafik påverkas negativt.

Bygg- och miljönämnden

Det framgår under ”Planprocessen”, sidan 8, att ”Programmet kommer att ligga till grund för kommande detaljplaner i centrum, men även för utveckling av centrummark som inte kräver nya detaljplaner, exempelvis gator, torg och vägar.” Således gäller programmet även redan detaljplanerad mark där avsikten är att inte ändra gällande plan.

Nämnden har uppfattat programmet rätt.

Förvaltningen har inga erinringar mot de utgångspunkter och mål som redovisas för kommande detaljplaner. Programmet bör kompletteras något mer med hur följande frågor ska uppmärksammas vid detaljplanering eller vid annan utveckling av allmän plats (till exempel gator, vägar, torg, parker): tillgänglighet för alla, enkelt avhjälpta hinder, rökfria zoner m.m. -skyltpolicy för reklam med mera inom allmän plats.

Förvaltningen håller med om vikten av att centrum ska vara tillgängligt för alla och att det ska vara vägledande i det kommande arbetet. Det är också något som alltid ska finnas med i all fysisk samhällsplanering.

Förvaltningen vill påpeka att det förorenade område, i den del området är avspärrat, som omnämns under ”Markförhållanden”, sidan 16, sista stycket, ser ut att vara beläget utanför programmets områdesavgränsning. Eventuellt bör förtydligas att provtagning och sanering är en uppgift som kommunen ansvarar för i egenskap av markägare.

Noterat.

Omvårdnadsnämnden

Omvårdnadsnämnden anser att programmet är mycket välarbetat och beskriver en positiv utveckling som kommer att göra Söderhamns centrum mer attraktivt. Omvårdnadsnämnden har inga synpunkter mot åtgärdsförslagen. Däremot vill nämnden betona några delar i förslaget.

Fysiskt tillgängliga bostäder

I planen beskrivs att befolkningsprognosen pekar på att år 2030 kommer var tredje kommuninvånare tillhöra åldersgruppen 65 år eller äldre. Detta ställer krav på ökad tillgänglighet avseende bostäder, närhet till service och gemenskap. Kommunen och det kommunägda bostadsbolaget Faxeholmen AB märker ett ökat intresse för att bo i seniorbostäder eller liknande former. En slutsats som dras i programmet är att tillgängliga bostäder särskilt bör prioriteras i centrum. Omvårdnadsnämnden ställer sig bakom denna bedömning. Antalet äldre som efterfrågar seniorboende och trygghetsboende ökar. Faxeholmen AB har en kö på cirka 200 personer till sina seniorboenden. Nämnden vill därför understryka behovet av att det i Söderhamns centrum tillskapas fysiskt tillgängliga bostäder nära service, kommunikationer, m m samt att något/några av dessa riktas till äldre personer.

Att skapa nya bostäder är viktigt i centrum av olika skäl. Det ger mer stadsliv och det skapar förutsättningar för personer att bo i moderna och tillgängliga lägenheter. Det finns dock inga beslut om att bygga seniorbostäder eller trygghetsbostäder i detta skede.

Tillgängliga mötesplatser, parker och torg

Planprogrammet innehåller flera åtgärder för att utveckla mötesplatser, parker och torg, vilket är mycket positivt. Tillgänglighetsrådet har givits möjlighet att delta i arbetet genom att lämna synpunkter på framkomlighet och aktiviteter. Omvårdnadsförvaltningen vill understryka behovet av att åtgärder görs för att mötesplatser, parker och torg ska vara tillgängliga för alla, däribland personer med funktionsnedsättning.

Behovet av att skapa mötesplatser för alla och som är tillgängliga, är något kommunen tar med sig i fortsatt planering.

Synpunkter i fortsatta planeringsarbetet

Omvårdnadsförvaltningen vill även understryka vikten av att representanter för äldre personer och personer med funktionsnedsättning ges möjlighet att delta med synpunkter och inspiration även i det fortsatta planeringsarbetet kring åtgärder för att utveckla Söderhamns centrum.

Förvaltningen anser att det fortsatta arbetet bör bedrivas i samverkan med olika aktörer oavsett om det handlar om att ta fram detaljplaner eller mer detaljerad planering av parker.

Söderhamn NÄRA

Det saknas en för kommunkoncernen viktig infrastruktur under området.

Vi noterar detta och tar det i beaktande inför fortsatt arbete.

Teknisk försörjning

Fjärrvärme finns inom planområdet med tillräcklig kapacitet för nya anslutningar. Dock behövs en noggrannare redovisning för tänkt bebyggelse för att hitta bästa tekniska lösning. Kraftvärmeverket som har en överkapacitet efter rivning av fastigheter klarar gott och väl ny bebyggelse. Kraftvärmeverket drivs av kommunala bolaget Söderhamn NÄRA.

Noterat.

Vatten

Ändra till: Kommunalt vatten- och avloppsledningsnät... under teknisk försörjning på sid17.

Programmet ändras.

Klimatsmart

Fjärrvärme: När det diskuteras modern energiteknologi och klimatanpassade lösningar så behöver kraftvärmens finnas med i planeringen som en grund. I vårt kraftvärmeverk tillverkas både värme och energi från biobränsle som är spill från våra skogar. Kraftvärme kallas det när el och värme produceras samtidigt. Man tar alltså vara på den värme som alltid uppkommer vid elproduktion. Därför är kraftvärme mer energieffektiv än annan elproduktion från förbränning. Den värme som uppkommer vid elproduktionen i kraftvärmeverket levereras som fjärrvärme till hushåll. Kraftvärmeverket eldas med biobränsle (spill från våra skogar). Av den energi som tillförs blir normalt 30-50 procent elenergi och resten värme. Oavsett bränsle tas hela 90 procent av energin i bränslet tillvara genom kraftvärme.

Laddinfrastruktur: Även om målet för en hållbar utveckling är att gå mot en stad som är mindre beroende av bilen så finns det alternativa bränslen. Ett projekt som pågår är framställning av drivmedel från biogas, en annan viktig del i omställningen av en förändrad fordonsflotta är var och hur laddningen av elfordonen kan ske. I ett planprogram behöver infrastruktur för laddningsstationer finnas med i en framtida planering.

Förvaltningen noterar och tar med detta i kommande planering.

Konsekvenser för planens genomförande

Konsekvenser behöver kompletteras med Infrastruktur bredband och trådlösa nät.

Förvaltningen anser att utvecklingen av bredband och trådlösa nät är en viktig del i att skapa attraktivitet och en fråga som kommun och andra aktörer behöver arbeta aktivt med. Programmet ändras dock inte när det gäller avsnittet konsekvenser av planens genomförande.

Ämnesvisa synpunkter och kommunstyrelseförvaltningens kommentarer

En = en synpunkt

Ett par = två synpunkter

Några = tre synpunkter

Flera = 3-6 synpunkter

Många = 7-10 synpunkter

Ett stort antal = 11 – 15 synpunkter

Ett mycket stort antal = fler än 16 synpunkter

Allmänt om programmet, samråd och planprocessen

Flera är positiva till kommunens initiativ att ta fram ett program för hela centrum. Flera anser att programmet andas en positiv framtidstro och fångar viktiga frågor kring hållbarhet, stadsliv och mötesplatser. Några anser att innehållet och analys är ojämnt och efterlyser en ökad tydlighet kring exempelvis vilka aktörer som har rådighet att förändra centrum. Ett par synpunkter anser att programmet i sin helhet ska avstyrkas och nya fördjupade översiktsplaner revideras. Ett till viss del alternativt programförslag har skickats in till kommunen. Ett par synpunkter anser att programmet främst lyfter sommarsäsongen och glömmet vintern. En synpunkt anser att utvecklingen av Inre hamnen behöver få en ökad tyngd i programmet. Ett par synpunkter efterlyser satsningar på övriga kommundelar samt en synpunkt anser att programmets konsekvenser på angränsande områden inte är tillräckligt analyserade. Flera synpunkter anser att programmet brister i respekt för stadskärnans historiska värden och påverkar riksintresset negativt. Länsstyrelsen (se yttrande föregående sidor) samt Länsmuseet menar i stort att kulturmiljöfrågorna har beaktats i planen med undantag för föreslagna punkthus och omläggning av Södra Hamngatan. En synpunkt påminner om att det är lätt att den äldre generationens ideal blir tongivande och att det är viktigt att fånga in yngre generationers preferenser. Ett mycket stort antal synpunkter tar upp den tidigare dialogen kring Strykjärnsparken och många synpunkter berör den demokratiska processen. Många synpunkter berör också stadens karaktär och vilken stad vi vill ha i framtiden. Många synpunkter handlar om behovet av bostäder för olika grupper, främst pensionärer och unga och ett stort antal synpunkter ställer frågan kring vilka som kan ha råd att bo i nyproducerade lägenheter. Ett stort antal synpunkter handlar om och ifrågasätter behovet av att bygga centralt i stadskärna och förordar istället nya bostäder i stadens ytterkant, alternativt omvandling av kontor och tomma butikslokaler i centrala lägen. Punkthus föreslås uppföras närmare resercentrum eller på banvallen på Öster.

Kommunens initiativ och programmets innehåll

Politiskt initiativ

- Kommunledningen har tagit sitt ansvar med resultatet ett mycket genomarbetat och lyckat planprogram. Studera gärna Nyköping och Trosa där man lyckats mycket väl med att bevara och förnya planeringen i hamnområden.

Programmet

- Det presenterade förslaget är i det stora hela bra väldigt bra, att den var så utvecklad var också bra då det lades fram. Förslaget har väckt stort intresse bland befolkningen, både unga som gamla. Dialogen med medborgarna är viktig. Positivt är att det blir utveckling av Söderhamns stadskärna. Att inte göra någonting är det mest förödande av alla synvinklar för alla i Söderhamn.
- Förslaget tar vara på behoven av att man måste dra mera människor till stadens centrum, trähusen och punkthusen är bra förslag, förtätningar bl. a. på gamla busstorget med marknadsplats är lysande. Idag är en av de bästa platserna i hela staden en parkeringsplats, det är näst intill skamligt.
- Vi anser att anslaget i planprogrammet är mycket positivt, med fokus på hållbarhet, levande parker, mötesplatser, tillgänglighet samt utveckling av årummet. Olika delar har mer eller mindre väl grundade analyser och argumentation. Programmet blandar sådant som Söderhamns kommun råder över, och sådant som andra aktörer råder

över. Det gäller särskilt näringsidkare, där kommunen endast kan verka för att kommunens attraktivitet ökar, samt att förutsättningarna för företagande ökar. Även ägande blandas, så att fastigheter som kommunen inte äger finns med i planprogrammet. Det behöver beskrivas tydligare så att man lättare kan förstå vad som är vad.

- Majoriteten av de föreslagna punkterna kommer lyfta Söderhamns centrum.
- Positivt med de utvecklingsplaner som kommunen har för Söderhamns centrum.
- Programmet har en positiv utgångspunkt för att stärka och utveckla centrum. Att stärka, förlänga och förtäta centrum är rätt både för boende och för handel. Planen som helhet är positiv med förslag om nya mötesplatser och bebyggelse.
- Planprogrammet ser lovande ut för vår stad! Det är mycket positivt att det byggs fler bostäder i centrum. Bostäderna skulle fyllas snabbt och fler boende i centrum skulle vara positivt ur inte minst trygghetssynpunkt. Med rätt åtgärder i stadskärnan skulle ett ökat antal boende i centrum göra att fler människor var i rörelse på kvällar och helger, vilket vi tror skulle öka individens trygghet, minska skadegörelse och möjligen också påverka handeln positivt.
- Många av förslagen är bra, men utvecklingen av centrum verkar mest handla om bostäder. För att skapa attraktivitet är det viktigt att tänka till kring mötesplatser som kan användas året om. Så som planen ser ut dras stadskärnan ut och därför borde en mötesplats placeras mer i mitten.
- Planprogrammet avstyrks. De fördjupade översiktsplanerna behöver revideras för att få en klar och tydlig bild av hur den centrala delen i Söderhamn ska användas. Nytt samråd, utställning m m krävs innan ett kommunfullmäktige antagande.
- Lägg planprogrammet i en malpåse och göm det i ett arkiv i källaren och gör en plan för centrum som sträcker sig från sjön till E-center. Glöm inte att planera för vilka slags arbetstillfällen/bostäder som kan uppstå på denna sträcka. Räkna ut hur trafiken ska flyta, hur kollektivtrafik och cyklar ska prioriteras. Det behövs både bostäder, arbete och nöjen.
- Inre hamnen bör få en större del av utvecklingen av centrum. Fokus upplevs i förslaget till största delen var på området runt ån.

Det är glädjande att programmet är uppskattat av flera. Programmet, tillsammans med fördjupad översiktsplan för Söderhamns stadskärna samt fördjupad översiktsplan för Faxa Västra skapar en grund för ett långsiktigt utvecklingsarbete för Söderhamns centrum. Programmet förtydligas när det gäller rådighet över olika förslag, ex. vis att förslag på privata fastigheter enbart visar kommunens syn på en önskvärd utveckling, men att förändringarna förutsätter den privata fastighetsägarens vilja.

Planprogrammet fokuserar på framtida utveckling i centrum, men med hänsyn till stadens karaktär och kvaliteter. Programmet tar enligt kommunen hänsyn till de fördjupade översiktsplanerna och ska ses som en konkretisering när det gäller utveckling av stadens offentliga rum och ny bebyggelse. De fördjupade översiktsplanerna behöver enligt kommunen inte revideras, utan gäller fortfarande som utgångspunkter. I kommande detaljplaner för ny bebyggelse och offentliga rum konkretiseras förslagen och kommer i det skedet också vägas och anpassas till de fördjupade översiktsplanerna inklusive riksintresset för kulturmiljövården.

Statistik om centrum

- Programmet behöver kompletteras med grundstatistik, ex vis befolkning i hela kommunen, befintliga verksamheter, antal lägenheter och information om turism. Även presentation om Söderhamns planering. Huvudlinjerna av kommunens vision 2015 behöver finnas med i programmet. Definiera vad staden vill ägna sig åt, t ex energi, återvinning, biotopbevarande etc. – en stad med bra bostäder, arbetsplatser i regionen, en fritidsstad, en stad för turister med livligt skärgårdsliv, fisk och båt, flera naturområden, en mysig stad för pensionärer, en stad för studerande och vidare utbildning t ex.
- Det saknas fakta om t ex befolkningsutvecklingen i kommunen, antal bilar etc. Utan fakta kan delar i förslaget uppfattas som önsketänkande. Det gäller ökningen av butiker i den tänkta nybyggnationen. I dagsläget finns alltför tomma butikslokaler i centrum. Självfallet kan ett attraktivt centrum öka inflyttning och underlag, men det bör kvantifieras och baseras på en realistisk plan.

Det är viktigt att planering baseras på fakta och ett realistiskt synsätt. Samtidigt är samhällsplanering också en fråga om att vilja, välja och genomföra. Kommunen kan skapa förutsättningar för en positiv utveckling genom att vara tydlig med den politiska visionen och målen kring exempelvis ett centrum. På så sätt kan såväl medborgare, fastighetsägare och marknaden både se helheten och känna trygghet i åt vilket håll kommunen vill gå. Ett program som detta råder kommunen enbart över utvecklingen av de offentliga rummen, dvs. vägar, torg och parker. Utveckling av bostäder är en fråga för marknaden. I vilken takt ett program kan genomföras beror delvis på kommunens ekonomi, men även omvärldsfaktorer så som konjunktur, individers preferenser och beteenden. Även trender och attityder spelar in. I revideringen av programmet efter samrådet har programmet inte ändrats avseende fakta kring exempelvis befolkning och bostäder. Programmet innehåller bilagor, vilka kommer att revideras över tiden och med det kan också texten kompletteras med viss statistik. Under 2015-2016 ska ett nytt bostadsförsörjningsprogram tas fram och en ny översiktsplan kommer växa fram och beräknas att antagas senast hösten 2018. I dessa planeringsdokument kommer statistiskdelen vara mer utvecklad.

Det är viktigt att centrum är attraktivt för invånare och besökare året runt. I fortsatt planering av stråk, parker och torg, ska utformningen ta hänsyn till att platserna ska fungera året runt.

Hela kommunens utveckling

- Centrumplanen ser spännande ut! Men var finns satsningarna på resten av kommundelarna? Stor del av vår tätorts inflyttning kommer från närområdet. För att säkra en långsiktig ökning kan man inte dränera dessa delar. Satsa på ungdoms- och äldreboendestäder för att göra det enklare för de personer som vill stanna kvar i sin bygd, men sitter kvar på sin gård för att det enda alternativet är en lägenhet i tätorten. Så lösgör man hus för inflyttning av familjer. Håller alltså inte med om att ett seniorboende gör sig bäst centralt.
- Hela kommunen, med alla dess avkrokar, är viktig att satsa på. Även i boendefrågan. Att koncentrera sig på lågt hängande frukter, centrum, kan ge tråkiga långsiktiga konsekvenser.
- Samrådshandlingen är ambitiös och ger generellt en god möjlighet att få en uppfattning över framtida förändringar. I avsnitt Konsekvenser och gjord hållbarhetsanalys framgår en medvetenhet kring kulturmiljö och riksintressen vilket är bra och gjord med relevanta argument. Tillräcklig hänsyn har inte gjorts till alla områden av riksintresse och inte heller i tillräckligt stor utsträckning. Föreslagna åtgärder och ändringar i centrumplanen är gjord inom en viss geografisk gränstdragning varvid områden utanför exkluderats i analys, förslag och konsekvenser. I samrådshandlingen saknas därför en helhetssyn över angränsande områden som inte direkt omfattas av centrumplanen.

Den fysiska samhällsplaneringen i kommunen pågår både på kommun-, stadsdelsövergripande- och på kvartersnivå. Initiativet att skapa en tydlighet kring stadskärnans långsiktiga utveckling är enligt kommunen gynnsamt både för stadskärnan och för kommunen i sin helhet. Det innebär inte att andra kommundelar inte ska utvecklas eller påverkas negativt på grund av en positiv utveckling av centrum. Det är mer sannolikt att utflyttningen från kommundelar ökar om vi inte har en stadskärna med en attraktiv handel, mötesplatser, vackra parker och stråk. Vi ser inte att det föreligger en motsats med att satsa på centrum och kommundelarna. Under 2015 kommer ett arbete påbörjas med en ny översiktsplan, vilken omfattar hela kommunen och med det kommer såväl byar och stadskärnan, landsbygden och skärgården samt tätorterna finnas med i diskussionen om hur kommunen bör utvecklas på ett hållbart sätt.

Respekt för riksintresse, stadens karaktär och fördjupade översiktsplaner och framtidens stad

Riksintresse för kulturmiljövård

- Planprogrammet strider i allt väsentligt mot den antagna fördjupade översiktsplanen för Söderhamns stadskärna, Bevarandeplan över Söderhamns stadsbebyggelse och den fördjupade översiktsplanen för Faxö-området. Det är mycket olämpligt att två så

betydelsefulla översiktsplaner och ett planprogram överlappar varandra med olika ställningstaganden. En översyn krävs så att en enhetlig översiktsplan upprättas för området. Det normala är att programmet utgör underlag för revidering av den fördjupade översiktsplanen. Det kräver en omarbetning efter inkomna synpunkter på programmet och en ny formell hantering av en ny fördjupad översiktsplan i enlighet med regelverket i PBL (plan- och bygglagen).

- Programmet saknar omsorg om stadskärnan. Ett okänsligt program som endast bygger på det kommunala bostadsbolaget Faxeholmens vilja att bygga centralt. Faxeholmen och kommunen har en avsaknad av visioner om vad man skall göra med sin -50, -60- och -70-talsbebyggelse.

Utgångspunkten i planprogrammet är att den fördjupade översiktsplanen för stadskärnan och för Faxe-området samt bevarandeplanen. Syftet med planprogrammet har varit att återigen vitalisera dialogen kring centrum och precisera den framtida användningen. Med det ingår att tolka på vilket sätt nya lägen för bebyggelse kan harmoniera med riksintresset. Det faktum att stadskärnan ingår i ett riksintresse för kulturminnesvården innebär inte att stadskärnan ej kan utvecklas och förändras. Det är fråga om en tolkning och som i slutändan avgörs av staten och Länsstyrelsen som första instans. Med undantag för de två punkthusen, anser kommunen att planprogrammet tar hänsyn till de fördjupade översiktsplanerna och riksintresset för kulturmiljövården. Kommunen får även stöd av Länsstyrelsen och Länsmuseet i tolkningen, med undantag för de två punkthusen, vilka nu föreslås tas bort i det slutgiltiga förslaget samtidigt som Södra Hamngatan föreslås ligga kvar i befintligt läge. I den kommande detaljplaneringen (för ny bebyggelse), kommer analysen på nytt ske, då på en mer konkret och mer detaljerad nivå, exempelvis volymer, antal våningar och arkitektoniskt uttryck. Även här blir dialogen mellan kommunen och Länsstyrelsen viktig.

Planprogrammet konkretiserar den fördjupade översiktsplanerna och det finns ingen anledning att se över översiktsplanerna. I plan- och bygglagen (PBL) finns inget som reglerar hur ett planprogram ska processas, utöver att programmets syfte är att bidra till en övergripande analys och ligga till grund för kommande detaljplanering. Det normala är således inte att ett planprogram ligger till grund för en revidering av en fördjupad översiktsplan. Däremot kan en översiktsplan föregås av ett program. Planprogrammet kommer godkännas av kommunstyrelsen och kommunfullmäktige och fungera som utgångspunkt för mer detaljerad planering och allmän mark och kvartermark.

När det gäller den gamla spårstrukturen, anser kommunen att den är viktig att bevara samt att den också utgör den del av ren övergripande gång – och cykelstruktur.

Planprogrammets relation och förhållande till andra planer för centrum

- Har arkitekten fått klara instruktioner och tagit del av kommunens övergripande plan innan två höga torn skissades när åns inlopp? Helt malplacerade.

Planprogrammet har arbetats fram i samverkan mellan Tengboms arkitekter och tjänstemän från kommunen. Politikerna tog inte ställning till planprogrammets innehåll före samrådet. I ett samrådsförslag anser kommunen att det är viktigt att pröva olika tankar, vilket även gjorts i detta fall. När det gäller punkthusen, föreslår kommunstyrelseförvaltningen utifrån inkomna synpunkter att de ska tas bort i det slutgiltiga planprogrammet.

Planprogrammets geografiska område

- Varit bättre om planen inte fått så snäv avgränsning västerut, utan omfattat även Rådhusområdet, kanske ända till Resecentrum.

Planprogrammet omfattar Rådhusstorget. Programområdet är relativt omfattande och har fokus på centrum. Kommunen anser också att kopplingen mellan Resecentrum och stadskärnan är av stor betydelse, så även kopplingar till exempel mot Stugsund, Norra staden och Öster med flera stadsdelar. Avgränsningen har därför gjorts med utgångspunkt från vad som i stort uppfattas som Söderhamns centrum och utifrån vad som bedömts vara rimligt område för ett samråd och fungerande dialog. Kommunstyrelsen har i maj godkänt att ett planprogram arbetas fram för "Söderhamnsporten", dvs. Resecentrum med omnejd. Under förutsättning att även kommunfullmäktige godkänner att arbetet ska starta, kommer kopplingen mellan Resecentrum och stadskärnan att studeras närmare.

Stadens karaktär

- Tänk på stadens karaktär; mysig, mindre kuststad med fantastisk skärgård och natur, stora möjligheter till varierat friluftsliv och bra utbud på idrott och motion. Satsa på turism och sommarboende, t ex Stålnäs/Stenö och andra härliga kustområden. För det ska bli permanent boende där behövs också service i närheten. Det räcker inte i centrum och E-center.

Utgångspunkterna när det gäller stadens karaktär finns i den fördjupade översiktsplanen för Söderhamns stadskärna. För att hela kommunen ska vara attraktiv är det av stor betydelse att det finns service även utanför stadskärnan.

Framtidens stad

- Det är lätt att den äldre generationens ideal blir tongivande. Det nya som är konkurrenskraftigt i framtida boenden är grönska och människovänliga miljöer. Den unga generationen under 20 år vill ha gröna städer med träd, buskar och kan ha möjlighet att odla själva i parker och grönområden. Den lilla stadens Söderhamns fördelar gentemot storstäder kommer aldrig vara att vi blir så lika Kista centrum, utan att folk bor här just för att det är en liten grön stad. Mjuka linjer med mjuka material skapar känslan av en trevlig småskalighet, miljönära och välkomnande.

Vi håller med om att Söderhamns stadskärna inte ska efterapa större städer eller större centrum. Söderhamn vinner på att utvecklas som en småstad på sina egna kvaliteter och meriter. Det är det som gör den unik och intressant. Det är också mycket viktigt att fånga upp yngre generationers preferenser när det gäller boende och kvaliteter i staden. Dessa faller glädjande ofta väl in i de nationella och regionala målen om att skapa en hållbar utveckling utifrån både sociala, ekologiska och ekonomiska aspekter.

Plan- och bygglagen (PBL) är den lagstiftning som främst ligger till grund och sätter ramarna för hur fysisk planering ska bedrivas. När det gäller dialog är det utöver regler kring vissa planprocesser och tider för samråd upp till kommunen att organisera hur dialogen bör ske. Därutöver har kommunen att väga olika eventuella motstridiga intressen och politiskt ta ställning till vilket intresse som ska väga tyngre i en sådan situation. Uppropet "Bevara almarna" har inte nonchalerats. Avsikten med det vi idag insett olyckliga orden och påföljande reaktion "öppna upp" i planprogrammet har inte varit att almarna ska tas bort utan syftet har varit att förbättra sambandet mellan parken och dess omgivning. Det kan göras på andra sätt än att ta bort almarna.

Kommunens bostadsbolag och dess medverkan

- Det är anmärkningsvärt att Faxeholmen deltar i ett utarbetande av planprogrammet. Kommunen ska stå för visioner och idéer som kommunmedborgare och övriga berörda kan ha synpunkter på.

Vi håller med om att det är kommunen som ska stå för visioner och idéer avseende exempelvis centrum. Faxeholmen har inte deltagit i utarbetandet av planprogrammet i det avseendet att bolaget har suttit med i projektgrupp eller styrgrupp. Däremot har bolaget bjudits in i en större referensgrupp, men ej medverkat på de möten som arrangerats inför samrådet. Bolaget har som aktör framfört idéer på lägen för nya bostäder och kommunens tjänstemän har bedömt att de varit lämpliga platser att samråda kring. Därför har förslagen inlemmats i planprogrammet och på så sätt har dessa lägen för ny bebyggelse också kunnat bli föremål för en öppen demokratisk process genom samrådet. Kommunen ser därför inte att Faxeholmens idéer varit negativt för arbetet. Tvärtom välkomnar kommunen även andra aktörer på marknaden att komma in med förslag på nya bostäder. Ett viktigt syfte med programmet är också att det ska kommunicera en tydlig inriktning för utvecklingen av centrum och på så sätt skapa stabila förutsättningar för marknadens aktörer att ta ställning.

Samrådstid, dialog och process

- Den demokratiska processen är faktiskt på gång. Det är bra. Politiskt beslut till slut. Vem skulle annars besluta i frågan?
- Bra att det händer något. Mycket bra att vi kommuninnevånare får vara med innan ett beslut tas. Mycket bra info på rådhuset, bibliotek, hos föreningar.

- Sverigedemokraterna har under årens lopp föreslagit en hel del åtgärder som hänger samman med den nya centrumplanen. Vårt förslag till åtgärder ska ses som ett komplement till den plan som kommunen tagit fram. Vi i SD Söderhamn är gärna delaktig i en process om centrumutvecklingen i vilken vi kan vara en förlängd arm åt våra väljare. Vi anser vidare att det är viktigt att vi gör klart för medborgarna var på den s.k. SKL-trappan vi dialogar när vi har medborgardialoger så det inte råder någon tvekan om hur stort inflytande de ges.
- Avslutningsvis tycker vi det är märkligt att kommunen tar fram ett planprogram där vår fastighet berörs, som allmänheten ska ha synpunkter på, utan att ha stämt av med oss som fastighetsägare innan.
- Hur går det till, när tjänstemän eller arkitektfirmor får uppdragen till planritningar? Finns det över huvud taget en klausul med ”respekt för folkviljan”?
- Öppna upp är vad som gäller med omdaning av Söderhamn, det framförs i alla sammanhang inför förändringen i centrum av staden. Men vad avses med att öppna upp, är det att bygga ett par åttavånings höghus på var sin sida av Söderhamnsån, invid äldre bebyggelse, stänga av Skolhusgatan mellan Köpmangatan och Norra Hamngatan samt att kapa ner några 4-meters almar. Som detaljplanen är utformad ska exempelvis Skolhusgatan öppnas upp mot den nya bron och bussterminalen på Södra Hamngatan, hur blev det?? Är en detaljplan något som man ska följa, eller är det bara en procedur som man är tvingad att utföra, utan att behöva följa. Det är ändå svårt att värja sig för tanken att det kan vara ett begränsat antal personer som påverkar i slutna processer, något som den förra stadsarkitekten skrev i sin tidningsartikel 2 aug. 2013.

När det gäller ett planprogram, finns det inget reglerad när det gäller tiden för ett samråd. Vi tar till oss synpunkterna på att sex veckor är för kort tid och får över väga inför kommande programsamråd hur lång tiden ska vara. Den tidplan och tågorning som ingår i programmet avseende genomförande av olika projekt är en grov bedömning och får ses som preliminär. Förvaltningens förslag är att en genomförandeorganisation sätts samman bestående av berörda förvaltningar. En primär uppgift är att ta fram en strategi för genomförandet och mer ingående planera projekten utifrån resurser och komplexitet. Nästa steg blir att påbörja planeringen av respektive projekt (detaljplan eller utveckling av offentlig mark).

Nästa steg när det gäller planeringen av en framtida utformning av Köpmantorget, anser förvaltningen ska ske inom ramen för en ny detaljplan. Då ska diskussionen kring hur kvartersmark för ny bebyggelse, torg, park och parkering organiseras och gestaltas fördjupas. I det skedet kommer hänsyn till riksintresset vara en viktig del i processen, men även andra faktorer kommer att vägas in, som geotekniska förhållanden, fornlämningar, hälsa och säkerhet med mera. Initiativet till att ta fram en detaljplan kan tas såväl av kommunen som från en aktör på marknaden. Det viktigaste är att Köpmantorget – från söder mot ån till Stadsparken i norr ingår i planeringen.

Det är viktigt att kommunen är tydlig i en dialog med allmänhet, fastighetsägare, intresseorganisationer med flera. Den s.k. SKL-trappan visar på ett bra sätt olika typer av dialoger kopplat till olika grader av inflytande. För att undvika oklarheter när det gäller rådighet över olika förslag, hade programmet vunnit på att vara tydligare i detta. Exempelvis att förslag om påbyggnad på befintliga fastigheter kan genomföras om fastighetsägaren själv önskar detta. Kommunens avsikt med att föreslå påbyggnader på befintliga fastigheter ska ses som en bedömning att påbyggnader är lämpligt samt att kommunen ställer sig bakom eventuella propäer från fastighetsägarna. Programmet förtydligas när det gäller förhållandet.

Planprogrammet är inte juridiskt bindande, utan fungerar efter ett godkännande i kommunfullmäktige som en politisk vilja när det gäller utvecklingen av centrum och som övergripande riktlinjer inför fortsatt mer detaljerad planering av programmets förslag. När det gäller ny bebyggelse, krävs oftast att en ny detaljplan tas fram. När detaljplanen är antagen, är den juridiskt bindande och innehåller bland annat byggrätter. Det är ett politiskt beslut att ett program ska tas fram för centrum och det är tjänstemän och ett arkitektföretag som arbetat fram förslaget. Förslaget baseras delvis på tidigare medborgardialoger om

centrum, men även på dialoger under hösten 2014 med tillgänglighetsrådet och två elevråd (Staffangymnasiet och Norrtullsskolan). Därefter har ett brett samråd genomförts och kring 100 yttranden har lämnats till kommunen. Denna samrådsredogörelse sammanfattar inkomna yttranden, vilka också bemöts. Det är kommunstyrelsen och kommunfullmäktige som tar det slutgiltiga beslutet om programmet och utvecklingen av centrum. Redogörelsen är ett av beslutsunderlagen. Förvaltningen har strävat efter att ha en transparens i framtagandet av programmet.

Stadskärnans läge och karaktär

Skärgårdsstad och småstadskänsla

- Kom ihåg att vi är en skärgårdskommun med längst och mest skyddade skärgård norr om Öregrund, med en kommungräns mot öster som helt gränsar till Bottenhavet och ett karakteristiskt hamninlopp.
- Vi är seniorer och har bott i Söderhamn i 17 år därför att vi trivs i vår skärgårdsstad som erbjuder så mycket av natur, kultur, trevliga människor och en charmig stadskärna.
- Söderhamns centrum är redan idag vackrare än många jämförbara städer, men det går att göra så mycket mer.
- Söderhamn måste värna det lilla vackra vi har kvar; småstadskänslan är väl det som kan locka folk att stanna en stund. Bygg inte sönder ännu mera! Tomma gräsytor kan fyllas med träd, blommor och bänkar.
- Vad vill Söderhamn vara: den lilla, pittoreska småstaden – eller växa som en stor stad? En större stad är just – en dröm.
- Människor talar om hur bra det var förut, hur mycket man har lovat och inte hållit. Det som har gjorts tidigare behöver skötas om, ändras och kanske tas bort för att planeras för att vara till nytta och nöje. Kanske är det så också att man måste släppa det som har varit och inse att det är viktigt med förnyelse, helst hand i hand med det gamla.
- Dagens befolkning i Söderhamn har rättigheter men också att skapa och bygga för framtiden – det är och måste förbli en demokratisk process som (st)räcker sig från dåtid via nutid till framtiden. Vi vet att storstäderna med omnejd, växer, Söderhamn kommer i en inte alltför avlägsen framtid tillhöra områden med stark tillväxt, det är ju bara en stenkast från Stockholm, med utbyggnad av järnvägen och därtill hela skärgården så kommer det att bli ”närområde”.
- Söderhamn känns inte riktigt som en skärgårdsstad eftersom kontakten med havet saknas. En stad som försöker vara något som den inte riktigt är blir bara tragiskt och inte attraktivt.

Det är glädjande att många trivs i Söderhamn och också lyfter fram kvaliteter som närheten till skärgården, småstadskänslan, dess historia och kultur. Kommunen vill stärka staden som en skärgårdsstad. Det finns inga ambitioner på att växa som en stor stad, men det betyder inte att staden behöver utvecklas och kompletteras över tiden. En stad som inte förändras över tiden är med mycket få undantag ett effektivt sätt att dränera dess attraktivitet. Förändringar ska göras med respekt för olika värden, exempelvis kulturhistoriska. Exempelvis har kommunen inte byggt bostäder på 25 år, vilket skapat en obalans på bostadsmarknaden. Nya bostäder behöver byggas för att tillmötesgå moderna krav på bostäder i centrala lägen. Med fler människor som bor i centrum, ökar också folklivet och tryggheten.

Stadens innehåll

- Söderhamn har stora utvecklingsmöjligheter. Idag kretsar centrum runt kv Granen, HM, KappAhl, Biblioteket och Systembolaget. Det känns litet om det ska vara en stad.
- Turistbyrån låg bra vid Resecentrum. Nu ska den vara vid hamnen. Hur många turister tar sig dit om de vill stanna några timmar. Känns feltänkt. Åter på Resecentrum!
- För att Strykjärnsparken och vårt fina bibliotek ska bli lugnare, tycker jag att den gamla värmestugan öppnas med café och enklare mat. Alla måste få plats i vår stad.
- I denna begränsade plan för Söderhamn saknas en översikt. Hur ser kommunens utvecklingsplan ut i sin helhet? Hur passar denna lilla bit in i den stora planen?

Tänker sig kommunen att en större plan ska utvecklas och anpassas från centrum och utåt?

Ett syfte med programmet är att just sträcka ut och förlänga centrum genom att stärka Köpmangatan österut med ny bebyggelse med publika utrymmen i gatunivå. Kommunen har inte rådighet över lokalisering av privata näringsidkare, men kan i samverkan lyfta fram idéer som kommit fram under programsamrådet.

Synpunkter på turistbyråns läge förs vidare till kommunens informationsansvariga.

För vem byggs de nya bostäderna? Kostnad för nyproduktion

För vilka ska bostäderna byggas/typ av bostäder

- Bostäder behöver byggas i centrum. Många äldre behöver bo centralt när orken inte räcker för skötsel av det egna huset längre. Då krävs bostäder med gångavstånd utan backar till livsmedelsaffär, apotek, biblioteket och institutioner av olika slag. Men också bostäder för barnfamiljer och unga vuxna för att få varierat bestånd av boende.
- Få hit företag innan bostäder byggs i centrala Söderhamn. Om den negativa befolkningstrenden fortsätter som de senaste decennierna, behöver vi inte fler bostäder.
- Sist men inte minst: trygghetsboende är nödvändigt att etablera i Söderhamn, såväl i centrum som i någon form utlokaliserat.
- Seniorbostäder behövs.
- Det saknas marklägenheter i Söderhamn, bostadsrätter, med stor altan eller liten täppa. Inga skyskrapor.
- De unga människornas boende- och livsvillkor behöver kompletteras: I diskussioner var de unga skulle tycka om att bo säger de ungefär så här: gärna centralt, mindre och enklare bostäder till att börja med, tillsammans med andra, blandat med andra boende,, gärna i punkthusen
- Är behovet verkligen så stort av bostäder? Hur många söderhamnare har råd att bo i nyproducerade hus, där hyran blir för hög för många? Många är nog intresserade av att flytta in i centralt belägna hus, men tvekar, när hyran blir för hög.
- Söderhamn är och förblir en småstad, med stadsprivilegier från 1620, med sina för- och nackdelar, det är alltid en bra utgångspunkt. Alltså ingen världsmetropol där någon enskild måste lämna ett avtryck. Den 7e feb. i Söderhamns-Kuriren kunde man läsa om det kommunala fastighetsbolaget Faxeholmens planer att starta bygget av bostäder på gamla Faxevallen, och det redan i höst. På samrådsmöte som hölls i rådhuset den 4 februari presenterades endast idéer som medborgarna inbjöds att komma med synpunkter och förslag på. Området runt Faxevallen inberäknat. Undra då om det känns förvillande när företrädare för Faxeholmen anser att ett sådant projekt kan starta så snabbt som redan till kommande höst, utan detaljplan. Eller ska den som vid ett tidigare bygge forceras fram. Det bör ske enligt gällande ordning. Planerna på att bygga höghus på Köpmantorget lever också kvar, det gäller bara att Söderhamnsborna mognar, enligt företrädare för Faxeholmen. Under tiden kanske man kan fundera på att modernisera och rusta befintligt innehav för att det ska bli attraktivt att bo i. Om nu fullmäktige godkänner Faxeholmens försäljning av en del av sitt bestånd, är det möjligt att renovera andra delar av beståndet. Vad som kan vara acceptabelt som centrumnära avgörs till stor del av allmänna kommunikationer, som gör det möjligt att ta sig till centrum. I det avseendet finns redan nu utmärkta möjligheter att bygga väl anpassade boenden för äldre, exempelvis trygghetsboenden i den södra delen av Granvägen, där det mesta av vatten, avlopp och el redan finns framdraget. För några år sedan fanns det några personer som var intresserad av att det byggdes bostäder för äldre i Källskärsområdet. Vad jag vet finns inget byggt där, varför? Var det bristande uppbackning, för vad jag kan förstå så var Faxeholmen inte heller då intresserad. Företrädare för Faxeholmen vill mena att det finns flera hundra personer i kö till deras boende och därför vill bygga nytt. Den största delen av dessa personer sägs vara pensionärer som bor i villor i ytterområdena. Om det stämmer bör byggnationen i så fall anpassas till pensionärens ekonomiska villkor. Enligt undersökningar kommer pensionärens ekonomiska villkor inte bli nämnvärt förbättrad under de närmaste 40 åren. Eftersom Faxeholmen är ett kommunalt bolag måste det därför styras att bygga

boenden i huvudsak för dessa pensionärer, ettor och tvåor och inte på de dyraste områdena. Även bland ungdomar finns efterfrågan på billiga små lägenheter, då som ett första boende. Att bygga större och dyrare bostäder på de mest attraktiva områdena, som är mer riskabelt i Söderhamn för närvarande, kan i huvudsak överlåtas till privata bolag. Slutligen, för att det inte ska glömmas i all text, glöm inte våra människor med funktionshinder, med det menar jag inte endast rullstolar och vita käppar.

Kommunens ansvar är att skapa förutsättning ar för nya bostäder, vägar, arbetsplatser. Programmet lyfter fram äldres behov av bostäder i centrala lägen, något som bekräftas av både Omvårdnadsförvaltningen och Faxeholmen AB. Men – även andra grupper efterlyser bostäder i centrala lägen, men också i mindre byar på landet. I ett kommande bostadsförsörjningsprogram ska kommunen analysera behoven djupare i syfte att öka tydligheten kring invånarnas kort- och långsiktiga bostadsbehov.

Kostnad för nyproduktion av bostäder

- Programmet genomsyrras av att få fram bebyggelse i högst varierande lägen till skada för stadsmiljö som formats under lång tid, en nymodighetens behag. Man vill hänga med när Bollnäs och Hudiksvalls kommuner bygger och glömt bort att kostnadsläget är högt för nyproduktion som kräver väsentligt högre hyror än vad som är idag. Inkomstläget saknas idag hos merparten av befolkningen.
- Faxeholmen säger sig vilja bygga bostäder centralt för att vara säker på att få det uthyrt. Exploateringskostnaderna blir mycket höga, det krävs extra ordinära åtgärder såsom inlösen, omläggning av gata, skapa ny områden för parkering, grundläggning m m, eller är det kommunen som ska stå för kostnaderna. Personen utgår från att det Faxeholmen tar sitt ansvar och sätter hyror som bär kostnaderna istället för att subventionera. Även om det blir SABO Kombohus, blir den totala kostnaden hög.
- Produktionskostnaderna kommer förmodligen ligga på ca 23- 25 000 kr/kvm lågt räknat. Vilka i Söderhamn klara den hyreskostnaden? Idag finns det inga subventioner för nyproduktion av bostäder, man har glömt att den nyproduktion som uppfördes i slutet av 1980-talet och i början av 1990-talet, då hyrorna blev överkomliga eftersom räntesubventionerna utgjorde minst 50 % av intäkterna. Det har inte skett någon nyproduktion i princip på 25 år.
- Vilka har råd att bo i de nya lägenheterna? Tänk på dem med dålig pension, olika socialgrupper. Behövs ett härbärke, värmestugan var bra, behövs ett ställe för påverkade. Om det flyttar hit folk med pengar ökar det inkomster vilket gynnar alla i kommunen. Om man blir ”kvar i stan” finns det endast en taskig toa att sova i ”röda rummet”. Det behövs en ungdomsgård mitt i stan, gamla ”UG”. Charmiga uteplatser längs ån på hamn/skärgårdstema. Behövs en park för hundar, var på gång i Norrskenet. Även tänka på hemlösa och bygga boende för dem. Mindre lägenheter (ettor, 38-40 kv) med balkong i centrum. En fritidsgård för de unga som dom kan vara på istället för att springa på stan. För hemlösa, ett härbärke behövs.
- På frågan vad det skulle få kosta får man svaret att det måste gå bygga så att det går att studera arbeta och leva, vad ska man annars ta vägen? Flytta, eller. Kanske finns regionala EU-medel för finansiering? Framförallt, att någon/några måste ta tag i frågan, för vi kan ju inte det nu, så det blir ändå ni som måste agera i frågan! Inte så mycket ”jante” hos unga människor, underbart!
- Var ska det byggas när de centrala delarna byggts? Då återstår att riva -50, -60 och -70-talsbebyggelsen eftersom man anser sig inte ha råd att renovera dessa byggnader. Det innebär att man river dessa och bygger nytt på områden som fortfarande ligger centralt i staden. Man bör tänka lite längre fram och ha en vision för hur Söderhamn skall utvecklas.

Kommunstyrelseförvaltningen anser att förslag på ny bebyggelse och bostäder är väl grundat, som bland annat baseras på en respekt för stadens historiska struktur. Nyproducerade lägenheter är i förhållande till befintliga alltid dyra. Därför är det viktigt att samliga berörda parter anstränger sig för att erbjuda nya bostäder med kvalitet till konkurrenskraftiga priser och hyror. Att bygga med bristande kvalitet är inget alternativ, eftersom bebyggelse är något som skapar nya och långvariga strukturer och rätt byggt leder till minskade kostnader i drift och förvaltning. Det faktum att få lägenheter skapats under de

senaste 25 åren, leder också till att nyproducerade lägenheter förefaller vara mycket dyra. Kommunen har förståelse för att många hushåll har små resurser att bo i nyproduktion, men genom att bygga nytt, kan flyttkedjor möjliggöras, som kan leda till att äldre lägenheter frigörs som passar hushåll som inte har möjlighet att flytta till nyproduktion. Idag föreligger också en obalans på bostadsmarknaden. Moderna lägenheter saknas, vilka olika hushåll efterlyser. Det betyder att kommunen riskerar att förlora nya kommuninvånare på grund av avsaknad av attraktiva bostäder. Därför är det inte antingen eller när det gäller bostäder och skapande av arbetsplatser. Kommunen och andra aktörer behöver arbeta tillsammans och parallellt för att stärka Söderhamn som en plats att etablera sitt företag på och att bo och leva i. När det gäller nya bostäder i centrala lägen ser vi en nationell trend som entydigt visar behovet av att bygga i centrala lägen, nära service (källa Boverket). I Söderhamn ökar andelen äldre, varav flera hushåll idag bor i villor alternativt flerbostadshus med bristande tillgänglighet. Men även till exempel yngre hushåll efterfrågar bostäder i centrala lägen.

Att bygga bostäder i halvcentrala lägen, exempelvis längs med Granvägen är därför inte aktuellt för dessa målgrupper. För att en person med nedsatt syn- och rörelseförmåga ska kunna fungera självständigt, innebär en omodern lägenhet eller villa samt Söderhamn har ingen ambition att efterapa andra kommuner och "hänga med". Däremot har kommunen ett lagreglerat ansvar att möta invånarnas behov av bostäder, men också agera aktivt för att utveckla kommunen på ett hållbart sätt.

Alternativa lägen för nya bostäder

- Faxevallen, 50 lägenheter, Tigern 1 och 2, ca 30-35 lägenheter, Brända tomten vid Rådhusstorget, ca 20-25 lägenheter, kommunens fastighet vid Odd Fellow-gården, ca 25 lägenheter, parkeringsdäcket ovanpå biblioteket, ca 40 lägenheter. Privatägd fastighet. Lämplig för tredimensionell fastighetsbildning. kv Astern 1, ca 50-75 lägenheter. Kommunens ställningstagande saknas, park eller bebyggelse? Totalt ger förslagen ca 200-225 lägenheter. Med det behåller stadens sin karaktär. Platserna ger ett andrum till dess Söderhamn står i behov av bostäder, innan man kletar ned centrala staden med exempellösa projekt.
- Gör lägenheter i fastigheten *Mården* till boende för äldre, fastigheten får liv, närhet till service och kommunikation och till Strykjärnsparken. Undersök möjligheterna att återta lägenheter efter Köpmangatan som numera används som kontorslokaler, tomma kvällar och helger.
- Karaktärshus i anslutning till infartsrondellen invid Lidl, nära resecentrum och övriga kommunikationer.
- Bygg citynära bostäder utefter Granvägen, där det tidigare fanns hyreshus. Låga husgrupper. Bussar passerar var 20:e minut. Om man kan påvisa att det finns behov av lägenheter bygg då om de byggnader, som står tomma ex vis: ovanpå HM och KappAhl, "Läkarvillan" vid Baggargatan. Och hur är det i Cityhuset? Ungdomar bör gärna i hus med "känsla i", tror jag. Använd gärna elever från gymnasiet byggprogram. Delar av sjukhuset kan byggas om till trygghetsboende.
- Utefter Humlegårdsgatans västra sida ner mot ån där nu parkering och återvinningsstation finns, vinkelhus vid östra sidan av Norralagatan – Norra Hamngatan där bensinstation nu finns. Huset som nu finns i korsningen Köpmangatan/Humlegårdsgatan samt huset i korsningen Köpmangatan/Norralagatan skulle kunna vara förlaga till hus enligt förslaget. Husens södra gavlar har vinkelställda burspråk. Förslaget att Östra Skolan ska rivas bör gås igenom. Skulle det vara möjligt att bevara skolhuset men bygga om till olika typer av bostäder t ex senior/juniorboende, små "förstaboende", integrera i ny låg bebyggelse? Bygg om Kapp-Ahls tomma f.d. övervåning till små ettor/tvåor, seniorboende eller ungdomars första bostad. Befintliga kontor skulle kanske kunna flytta mot utkanten av stan och på så sätt även frigöra parkeringsplatser i city. Viktigt att kunna hitta bostäder också till den yngre generationen. Kan Nejlkan "återta" husets funktion? Bygga om del av sjukhuset vilket Landstinget vill riva till seniorboende med närhet till hälsocentral, bussar och inte så långt från centrum. Bygg ett tak över gamla Domustaket, det ser ut som en övergiven byggarbetsplats sett från Oscars borg. Parkeringshus med betalparkering eller rentav lägenheter. Gör bostäder med hiss och båtplats av de vackra tegelhusen vid Faxeholmen.

- Bygg citynära bostäder utefter Granvägen, där det tidigare fanns hyreshus. Låga husgrupper. Bussar passerar var 20:e minut.
- Om man kan påvisa att det finns behov av lägenheter, bygg då om de byggnader, som står tomma exempel vis ovanpå HM och KappAhl, "Läkarvillan" vid Baggargatan. Och hur är det i Cityhuset? Finns det tomma lokaler där? Ungdomar bor gärna i hus med "känsla i" tror jag. Ta reda på hur det är med den saken! Använd gärna elever från gymnasiets byggprogram. En utmärkt idé. Delar av sjukhuset kan byggas om till trygghetsboende.
- De höga hus som är föreslagna vid inloppet vill vi flytta till att ligga "på spåret" bakom de nya bussomstigningshållplatserna. Man kan även sammanbinda de två huskropparna med en restaurang på toppen. Man kan även låta en hiss (likt Katarinahissen) fortsätta upp till Östra berget. VI skulle med detta förslag utnyttja en yta som knappt används till centrumnära bostäder. Gångbanan som idag nyttjas skulle man även fortsättningsvis även kunna utnyttja genom att låta banan gå genom huskroppen.
- Om nytt landmärke för Söderhamn (höghus); borde ligga längst E4 mellan Resecentrum o E-center med nya bostäder längsefter ån. Den delen kunde bli det nya Söderhamn, mer synlig från tåg o bil resenärer.
- Jazzparken. Ett punkthus kan med fördel byggas på platsen för Jan Johanssonparken. Det blev ingen vacker park som det var tänkt och med den stora sneda ytan kan ändå ingen vistas där. Barn som vill springa skrapar upp knän och inte ens hundarna vill kissa där. Träden runt mår inte heller bra och Söderhamns invånare längtar tillbaka till den lilla söta park som fanns där förut. Då kan man bygga ett högt bostadshus där i stället med affärer i bottenvåningen.
- Om det behöver byggas nya bostäder i centrum bör det kunna användas befintliga tomter efter både Norrtullsgatan, Kungsgatan samt deras tvärgator. Byggnaderna bör anpassas efter befintliga bebyggelsen och den småskaliga stad som Söderhamn är.
- Vidare österut byggs stadsradhus längs Söderhamnsån. Gångstråket längs ån vid dessa bostäder kan utformas som vid Gävle strand. Dessa bostäder kan erbjudas båtplats, liknande det som skapades vid Kv. Lantmannen. Närmast Kv. Gurkan anläggs stadsodlingar för de boende i kvarteret.
- Köpmangatan: här gapar affärslokaler tomma, medan diverse verksamheter bedrivs i bostadslägenheter EN TRAPPA UPP. Förslag: "Återerövra" bostadslägenheter, som idag upptas affärsverksamheter (ex frisörer). 2. Gamla "hotell Mården", Köpmangatans vackraste hus. Den vackra "glaspelaren" med sällskapsrum och rader av fönster "lyser" svart under kvällar och helger. Fastigheten är OCKUPERAD av diverse kontor (X-trafik). Förslag: kommunen underhandlar med "Wådells imperium". Något eller flera plan omvandlas till SMÅ lägenheter för oss äldre. Hiss och många "stammar", VVS; finns från hotelltiden. Bilen har vi sålt. Nära till bussen. Vilken dröm för en pensionär att få sitta i "tornet" och se ut över Strykjärnsbakren och upp till Oskarsborg!
- Flytta de höga husen till spåret bakom de nya bussomstigningshållplatserna. Två huskroppar kan bindas samman med en restaurang på toppen. Låt en hiss (likt Katarinahissen) fortsätta upp till Östra berget. Då utnyttjas en yta som knappt används till centrumnära bostäder. Gångbanan kan gå genom huskroppen.
- Magasinen södra hamngatan. Bevara dem, rusta till små lägenheter för ungdomar. Skall det byggas högt gör det utanför centrum, annars förfulas staden.
- Vi ställer sig frågande till typen av förtätning i centrum, bl a till föreslagna punkthus, när vi samtidigt ser ett vikande intresse av att bevara hyresfastigheter i ytterområden. Allis ställer sig gärna bakom tillkomsten av ett mera attraktivt centrum, men det får inte ske till förfång för en levande landsbygd inom kommunen!
- Måste man förtäta mer i det direkta centrum. Finns två platser- tomten vid Rådhusstorget och i parken norr om polishuset. Trivsel och trygghet ligger inte i förtätning, utan i att mer personer är ute och i rörelse. Vill man ha mer bostäder centralt kan man även flytta ut företag, som t.ex. hela Lönnen. Behålla kundtjänster och mötesrum, men inte hela kontor. Om man dessutom rustade upp lägenheter i ytterområdena i kommunen, tillfredsställer man ännu fler, och vissa väljer att flytta ut.

Alternativt programförslag från FE arkitekter AB/Arne Nilsson Design

I korthet innehåller förslaget följande:

- kv Lönner kompletteras med 2 våningar. Övrig parkeringsyta utformas som ett "green roof",
- Strykjärnsparken delas i 2 delar, en grön del i väster och en hårdgjord i öster.
- Norra Hamngatan utformas som en gåfartsgata med ett torg,
- Stråket utmed Söderhamnsåns norra sida förstärks i centrum och vidare mot Stugsundsudden,
- Parkeringar utmed Norra Hamngatan från Strykjärnsparken till kv Alen bibehålls.
- Parkeringar enligt programmet på Södra Hamngatan.
- Parken bakom kv Björken (i programmet V:a Stadsparken) utformas som lekpark för mindre barn.
- Stadsparken med scen utvecklas och parken norr om Polishuset utrustas för uteaktiviteter.
- Köpmantorget utformas som effektiv parkering med trädalléer och vattenspegel och torg.

- Två flerbostadshus placeras ner mot Söderhamnsån med omkringliggande gröna ytor.
- Vid Gurkparken mot Söderhamnsån byggs stadsradshus med allmänt gångstråk närmast ån.
- Ett högre hus byggs öster om Norralagatan. Ingen hög byggnad på södra sidan av Inre hamnen.
- Öster får bevara sin särprägel utan ny bostadsbebyggelse och gatunätet behåller sin nuvarande utformning.
- Ny bebyggelse kan placeras i anslutning till gamla stationshuset och CFL.
- Om Östra skolan rivs, kan t ex nya servicebostäder byggas där.
- Förtydliga gångstråket mellan järnvägsviadukten och Stugsundsudden.
- Använd Faxevallen till en idrottsplan för studerande och kringboende alternativt lägre bostadsbebyggelse.
- Tullhusområdet kan göras bilfritt.
- Anlägg en längre träbrygga mellan Strykjärnsparken och Stugsundsudden.
- Iordningställ en hamnkrog i Tullhuset.

Syftet med programmet är att bland annat skapa nya bostäder i centralt läge. Det behöver inte stå i motsättning till att bostäder byggs i andra kommundelar. Kommunen tar därför tacksamt emot förslag på nya lägen för nya bostäder, vilka merparten är lokaliserade utanför centrum. Även förslag på omvandling av befintliga kontor är intressanta och får framföras i dialog med fastighetsägarna.

Hållbar utveckling

Flera yttranden lyfter fram vikten av att planera för ett hållbart samhälle. Det handlar om att tänka långsiktigt och verka för ett klimatsnålt framtida samhälle, bygga i trä och skapa gränsöverskridande mötesplatser, exempelvis genom odling.

Helhetsperspektiv

- Hållbarhet ska genomsyra allt i praktiken också, inte bara i teorin. Socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Tänk efter hur energitillgången och klimatet med stor säkerhet kommer att se ut om 30 år. Öka den lokala produktionen av energi, livsmedel och andra produkter. Fossilbränslefri stad måste finnas med i planen. Färskvatten som inte förorenas. Biologisk mångfald.

Kommunen håller med om att det är viktigt att hållbarhet ska genomsyra utvecklingen av centrum. Det är också en viktig utgångspunkt i planprogrammet. För det kommer det framöver att krävas en ökad konkretisering, men även samtal såväl inom kommunen som med medborgare, fastighetsägare och andra intressenter om vad det i praktiken innebär.

Klimatanpassning och klimatpåverkan

- Nya planer ska ta hänsyn till klimatförändringar. Det borde finnas en vattenplan för hantering av fördröjda överflödsvatten.
- All nybyggnation ska vara trähus, även höghus! Trähus är klimatneutrala och är framtidens boende.
- Byggandet kan man göra miljövänligt och hållbart. Många exempel finns både i Sverige och utomlands.
- Bygg inte för bilar utan för cyklar. Innan centrum är färdigt enligt planprogrammet, har antalet bilar ökat att frisk luft är ett ”minne blott”. Skall då Söderhamn, gynna bilarna och upplåta hela den södra åstranden åt bilismen?
- Nybyggnationer (och alla andra byggnader) ska förbruka så lite energi som möjligt samt vara byggd av hållbara material. Alla nya byggnader bör byggas av trä. <http://www.trabyggnadskansliet.se/> Trähus lagrar koldioxid, är energisnåla och snabba att bygga. I Hälsingland finns mycket trä. Solceller, vindkraftverk, värmeåtervinning är några andra förslag
- Kommunen bör vara ett föredöme genom att sätta upp solceller på alla kommunala fastigheter som är lämpliga för detta. Den bästa energin är dock den sparade.

- Gör det svårare för bilar och underlätta för kollektivtrafik, cyklar och gående för minskad klimatpåverkan och lägre energianvändning. Parkerar gör man utanför centrum. Fixa ett antal gratis cyklar som boende och turister kan låna och ställa tillbaka på särskilda platser. Allmän luftpumpstation för cyklar. Markera banor - här cyklar man, här går man. (här paddlar man :-)"Joggarna intar städerna, men utan att stadsplanerarna hängt med i tempot." Det ska vara gång- och cykelavstånd till lokal handel.

Kommunen arbetar intensivt med bland annat klimatfrågan ur ett vatten-/översvämningssperspektiv. Här ingår också att ta hänsyn till klimatfrågan i utvecklingen av centrum. Trä som byggnadsmaterial ingår som en ambition i programmet och när det gäller de olika trafikslagen anger programmet att gående och cyklister ska prioriteras i centrum för att skapa trygga och attraktiva stråk.

Socialt perspektiv

- Underlätta för integration - unga, gamla, svenskar och nysvenskar- genom mötesplatser för gemensamma intressen.
- Skapa möjligheter för boende att odla grönsaker och umgås. En vinterträdgård som värms upp med returvatten från fjärrvärmenätet blir mötesplats. Social samvaro är viktig.
- Grönområden är viktiga att behålla och designa för trivsel, hälsa, social samvaro, matproduktion, biologisk mångfald, samt möjligheter för barn och andra att lära sig om naturen, s.k. gröna lärmiljöer. Grönsaksodlingar, frukt och bärbuskar, örträdgård, växthus med kafé, Hälsans stig, naturstig för dagis och skolbarn på utflykt.

I det kommande arbetet med att utveckla delar av centrum som Gurkparken, å-stråket och Köpmantorget, ska stor vikt läggas på att fånga in olika erfarenheter och önskemål. Det är som yttrandena anger, viktigt med social samvaro och genom att öka attraktiviteten för alla i våra gemensamma platser i centrum, skapas en större trygghet och trivsel, vilket även i sin förlängning gynnar handeln i stadskärnan.

Tillgänglighet och trygghet

- Programmet bör kompletteras med hur tillgänglighet för alla, enkelt avhjälpta hinder, rökfria zoner m.m. ska uppmärksammas vid detaljplanering eller utveckling av allmän plats.
- Öka tryggheten med mer kameraövervakning i centrum utan för den skulle minska den personliga integriteten

I den kommande planeringen av kvartersmark och offentliga rum, ingår att konkretisera hur tillgänglighet och trygghet ska skapas så att människor oavsett förmåga ska kunna vistas och känna sig välkomna på deras egna villkor.

Gestaltning och skyltning

- Gör om skyltningen på Köpmantorget västra sida, så att det blir lika som på den östra.
- Gör torghandel efter Köpmangatan mellan Alen och Cityhuset, framför parkeringarna.

Förvaltningen anser också att det är viktigt att skapa en gemensam syn på allt från arkitektonisk gestaltning till skyltar. Det är en fråga som behöver lyftas och konkretiseras i det kommande arbetet.

Parkering

Parkering i centrum är en fråga som engagerar många och där åsikterna och intressena går isär, främst utifrån handels perspektiv och målet om att skapa ett klimatsmart resande med färre som tar bil och fler som åker kollektivt, går eller cyklar.

Några synpunkter anser att det saknas tillräckliga analyser kring trafikflöden. Många ifrågasätter förslagets realism utifrån såväl handels behov, men också genom att fler

parkeringsplatser kommer behövas med nya centrala bostäder. Tillgång till handikapparkering lyfts också av flera.

Ett stort antal synpunkter berör förslagen på att göra Norra hamngatan till gångfartsgata, varav många är positiva – och många är negativa. Ett mycket stort antal synpunkter är negativa till förslaget att skapa fler parkeringar längs med Södra hamngatan. Många ser även positivt på förslaget. Flera tar upp cykling på Köpmangatan och anser att situationen behöver förbättras där för att undvika konflikter mellan gående och cyklister. Vidare föreslås flera alternativa lägen för parkering, däribland ökade antal platser på det gamla Domusvaruhuset.

Generella synpunkter

- Planen beskriver relativt utförligt tankar kring både boende, allmänna mötesplatser och parker, men saknar helt beskrivningar av både trafikflöden och hur det kraftigt ökade behovet av parkeringar ska tillgodoses.
- Trafikplaneringen behöver studera två av stråken som är livligt trafikerade men med dålig vägbredd, nämligen Vågbrovägen och Kungsgatan. Stor trafikintensitet och även tung trafik bland många gående.
- Begreppet av en stadskärna vidgas med motiveringen (s.6) att utgångspunkten för en stadskärna är ”som kompletteras med bebyggelse som bidrar till att knyta samman staden utan att nagga på värdefull parkmark”. Det vill säga, önskemål om förtätning finns på områden som ”uppfattas som outnyttjade” (s. 7). Hur planeras för alternativ parkering om nuvarande ”gamla långtidsparkeringen” vid Södra Hamngatan, samt parkering vid gamla järnvägsstationen (som idag utgör personalparkering för cityanställda) omvandlas till bostäder?
- Utgå från trafikmätning för att visa huvudlederna genom stan från väst till öst och med inre korsningar i samma karta med parkeringsförslag, med ev. lastningsplatser för lastbilar, och ev. cykel och gångtrafik. Finns det statistik för kollektivtrafik (bussar)?
- Visa tydligt buss centrum (tolkat som bussomstigningsplats och hållplatser i centrum)
- Gång och cykeltrafik kan visas på samma karta som parkeringarna t ex.

Prioritering mellan trafikslag

- Förslag på gångfartsgator och den gående människan i fokus stämmer inte med strävan att för handelns skull ha kvar bilarna i centrum. Staden är liten och man kan inte förändra för mycket på vägar och gaturum. Då uppstår förvirring.
- Ta nu chansen att göra Söderhamn till en cykelvänligare stad! Det behövs inte mycket, det skulle inte bli dyrt. Det går rätt bra att ta sig in till centrum med cykel. Men själva centrum är inte så cykelvänligt. Från Brädgårdsgatan tar stråket bara slut, till exempel. Och så behövs det fler cykelställ.

Parkeringsplatser inom programområdet är idag ca 810 st och man brukar räkna med ca 80-85 % beläggning som en optimal nyttjandegrad. Då används parkeringsytorna på ett bra sätt samt att det finns ett visst utrymme vid storhelger samt evenemang. I Söderhamn hamnar nyttjandegraden på under 70 % och det är i lägsta laget. Väger man in faktumet att kommunen också strävar mot att fler ska använda kollektivtrafiken så finns det en mindre överkapacitet idag. I programmet så föreslår vi en viss förtätning av bostäder och då kan dagens nyttjandegraden öka. Kommunens strävar efter att öka marknadsandelen för kollektivtrafiken, cyklister och gående på bekostnad av biltrafiken och då är det viktigt att vi satsar på byggande av gång- och cykelbanor samt att utveckla kollektivtrafiken.

Behovet av parkeringar i centrum

- Redan idag finns stort behov av parkeringar i centrum och ska turister och andra bilburna besökare lockas hit måste tillgängligheten på parkeringar tillgodoses. Det gäller även punkthusen vid hamnbron. Här behövs minst 40 p-platser vid varje hus.
- Vi anser att det är viktigt att det finns tillräckligt många parkeringsplatser inom centrum så kunder lätt kan hitta parkering. Att parkeringsplatser behålls även vid Strykjärnsparken så kunder kan parkera nära verksamheterna i Lönne 10, så att inte alla parkeringsplatser finns centrerade nere vid Köpmantorget.
- Om centrum utvecklas behövs flera parkeringsplatser.

- Med flera hundra nya boende i stadskärnan ökar trafiktrycket och behovet av parkeringar avsevärt. Att, som nu, räkna med att det befintliga antalet parkeringar skulle räcka är orealistiskt. Att en del av dem flyttas ser vi inte som ett problem, under förutsättning att antalet gångbroar utökas enligt planen, men att man inte tagit hänsyn till vare sig hur trafikbelastningen eller behovet av parkeringar ökar är inte acceptabelt.
- Handikapparkeringarna är för få och dom är för långt borta från gågatan. Mitt förslag är att Nygatan förbi Alen blir gångfartsgata med minst två handikapparkeringar.
- Absolut inte anordna parkeringsplatser längre bort från centrum med risk för att besökande i stället åker ut till E-center. Tas parkeringar bort på busstorget och ersätts med parkeringar längs med muren på gamla banvallen är det ungefär lika långt att gå, alltså räknat t.ex.: från Handelsbanken och till banvallen, eller busstorget.

Det är viktigt att handeln i Söderhamns centrum har väl försörjt med parkeringar men det gäller att hitta en bra balans med en beläggningsgrad mellan 80-85 %.

Norra Hamngatan

Parkeringar

- Gör snedparkeringar efter Norra Hamngatans högra sida efter Kalles Gatukök och mot H&M.
- Snedparkeringen skulle kunna tas bort och bara behålla längdsparkeringarna vid åsidan. Det förutsätter nya parkeringsplatser vid Södra Hamngatan mittemot Strykjärnsparken med en förbindande bro.
- Parkeringarna vid Strykjärnsparken behålls. Krävs för att centrumhandeln skall överleva.
- Gör snedparkeringar efter Norra Hamngatans södra sida.
- Gatan behålls dels för genomfart och dels för parkeringsplatser. Anpassas i höjd mot omgivande mark i kv Granen.
- Bibehålls dels för genomfart och dels för parkeringsplatser. Anpassas i höjd mot omgivande mark i kv Granen.
- Norra Hamngatans förlängning behöver användas för genomfart av trafik, inte minst godstransporter
- Ta bort parkeringen vid ån och gör grönområde.
- Bilparkeringen efter Norra Hamngatan måste vara kvar.
- Instämmer med förslaget.
- Positivt att Norra Hamngatan föreslås till "gångfartsgata".
- Utveckla Norra Hamngatan till gångfartsgata utmed Strykjärnsparken.
- Norra hamngatan upphör som gata, från korvkiosken fram till Combihuset. Området blir ett enda grönområde inkluderande Strykjärnsparken, ner till ån. Väg in till korvkiosken med något utvidgat utrymme för vändplats
- Gatan kan möjligen göras om till en smal gångfartsgata i stället, men man känner sig ändå inte trygg att gå på en sådan.
- Vi är positiva till att Norra Hamngatan görs om till gångfartsgata.
- Om gatan tas bort får Eat & Meats uteservering utrymme att placeras vid ån, ett mycket attraktivt läge som har den fördelen att inte inkräkta på parken eller på gångstråket i Skolhusgatans förlängning. Detta blir förstås svårare att åstadkomma med en gångfartsgata.
- Begreppet gångfartsgata är ett modernt påfund som bara fungerar om de gående är extremt försiktiga. Bättre skilja på gående och fordon. Eftersom Strykjärnsparkens nuvarande utformning absolut skall vara kvar kan man också ha kvar parkeringarna längs Norra Hamngatan. Det är den parkering som är absolut mest använd i centrum och där både infart och utfart fungerar bra. Efter den senaste ombyggnaden av gatan har det blivit bättre med beläggning och smidighet och bilisterna är oftast försiktiga och håller låg fart. En bredare gata skulle inbjuda till högre fart med större olycksrisk.
- Söder om Kv. Granen utformas Norra hamngatan som en gåfartsgata som ansluter mot Söderhamnsån, ett torg bildas där mera permanent "torghandel" kan etableras.
- Snedparkeringen vid området vid Strykjärnsparken/Norra Hamngatan skulle kunna tas bort och bara behålla längdsparkeringarna vid åsidan men det förutsätter nya

parkeringsplatser vid Södra Hamngatan mitt emot Strykjärnsparken med ännu en förbindande bro till Strykjärnsparken.

Förvaltningen förslår att rak kantstensparkering utefter Norra Hamngatan är att föredra på bägge sidor för att få en tydligare reglering. Förvaltningen anser även att en gångfartsgata av Norra Hamngatan delen från Källgatan till kv. granen är positivt för oskyddade trafikanter. Bilarnas hastighet blir på de gåendes villkor och betydligt lägre än idag.

Parkering på Södra Hamngatan

Analys och konsekvenser

- P-platser längs med Södra hamngatan bör kunna ersätta P-platserna längs med Norra hamngatan. Kundvagnsgarage uppförs i anslutning till parkeringen.
- Bussterminalen på Södra Hamngatan var ett hastigt ogenomtänkt förslag utan ett föregående samråd, de flesta nackdelar är väl vid det här laget redovisade, så dessa uppehåller jag mig inte vid nu. Däremot ska man väl inte ytterligare förvärra det hela med att göra gatan till en stadsgata med parkeringar och anlägga ytterligare broar. Redan som det är har busstrafiken problem vissa tider, dels vid utfart till Källgatan och gående över befintliga övergångsställen. Fler broar och anläggande av långsgående bilparkeringar efter gatan gör det ännu svårare, gatan måste ju antagligen i och med parkeringar dessutom bli smalare. Här saknas också en konsekvensanalys, den borde ha gjorts före anläggandet av bussterminalen, som redan då har visat att mycket av biltrafiken styrts över till Kungsgatan, där det finns många boenden till skillnad från Södra Hamngatan där det inte finns några boenden.

Postiva till förslaget

- Vi skulle vilja flytta parkeringsplatserna som ligger längs med ån på den norra sidan till andra sidan ån. Den ytan skulle man kunna utnyttja till p-platser. Där skulle man kunna förlägga platserna till norr eller söder om vägen eller både och.
- Bra förslag förutom att det är tveksamt om det finns plats för 90 parkeringsplatser om bussarnas avvaktningssparkering ska finnas kvar. Se punkt 1.7 gällande förslag till nytt parkeringsgarage.
- Parkeringarna enligt planprogrammet som föreslås på Södra Hamngatan bör utföras, men den ersätter inte nuvarande parkeringar utefter Norra Hamngatan och på Köpmantorget.
- Gör parkeringsplatser efter Södra Hamngatans västra del, fram till magasinen. Mörk plats, skuggas av berget.
- Flytta parkeringsplatserna som ligger längs med ån på den norra sidan till andra sidan ån. Den ytan skulle man kunna utnyttja till p-platser. Där skulle man kunna förlägga platserna till norr eller söder om vägen eller både och.
- Man skulle även kunna göra parkeringar på de gräsytor som inte nyttjas idag för bättre framkomlighet för bilar och bussar.

Negativa till förslaget

- Bör inte kantas av parkeringar.
- Trafiken och parkeringslösningen på Södra Hamngatan. Hur kommer trafikflödet bli i realiteten när 90 + 40 kantparkeringar tillkommer till den i mitt tycke redan problematiska situationen idag. Bilister som ska försöka fickparkera får slåss med bussar mm och en intensiv trafik, speciellt vid korsningen mot Källgatan där väntetiden redan idag kan vara lång. Hur kommer det fungera med parkeringarna där vintertid. Snöröjning!? En fungerande parkeringssituation är avgörande för antalet besökare till stadskärnan.
- Parkering där är inte heller så bra med all denna busstrafik. Långt blir det att gå från denna parkering för äldre med dåliga ben. Var ska man då parkera för att komma nära affärerna?
- Södra Hamngatan verkar bli för mycket trafikerad och rörig med alla parkeringar och bussar. Går det inte att ha parkeringsplatserna kvar, där det nu finns parkeringar vid sidan av Södra Hamngatan?
- Det blir trångt när det blir p-platser med kantparkering, busstrafik, annan trafik och gångväg mot ån. Gyttrigt! Mitt förslag: Norra Hamngatan behålls som den är med

parkering. Man ser ändå inte ån förrän man går längs åkanten. Placera gärna ut sittplatser i olika grupper där.

- Inga parkeringar längs S hamngatans sträckning. Busstrafiken kommer i så fall att beröras till det sämre. Fler parkeringar längs S Hamngatan innebär mer folk gående över gatan.
- Planförslaget innebär ett antal bilparkeringar längs Södra Hamngatan. Hur skulle det kunna fungera tillsammans med bussarna? Som det är nu har bussarna en yta för rast. Var tar den vägen då? En kortare sträcka parkeringar längs gatans vattennära sida skulle kunna vara möjlig om man kan göra det utan ingrepp i trädplanteringen längs vägen. Skulle man däremot tillåtas parkera längs gatans motstående sida skulle en stor olycksrisk skapas när bilförarna ska korsa vägen på väg mot centrum.
- Breddas där så är möjligt för att ge plats för bilparkering på mark. Är en genomfartsruta för all trafik.
- Från gångbron i Skolhusgatans förlängning fram till Smäckbron är det nästan omöjligt att komma nära ån. GC-väg och sittplatser bör anläggas intill ån, och vägen flyttas längre söderut än idag. Gräsrimpan mellan vägen och muren på södra sidan används inte till något idag, och behöver inte heller användas till något i framtiden. I stället kan träden tas bort så man ser den vackra muren och vägen flyttas ännu längre söderut än i förslaget. Man får då dessutom plats med tväreställda parkeringsplatser, så som det är mot Strykjärnsbakken efter Norra Hamngatan idag. För att knyta samman parkeringsplatserna med handelsstråket görs en ny gångbro i Tägtgatans förlängning. Södra Hamngatan, öster om Järnbron ska inte byggas om.

Parkering på Södra Hamngatans norra sida gör att parkeringssituationen blir positiv oavsett om Köpmangatan bebyggs i framtiden. Södra Hamngatan får en tydligare koppling att tillhöra centrum och inte vara en genomfartsled som idag.

Cykling på Köpmangatan/gågatan

- Ta bort cykelmarkeringarna på gågatan.
- Vi är positiva till att cykeltrafiken eventuellt flyttas från Köpmangatan.
- Cykelbanan som går genom centrum skulle kunna markeras tydligare eller flyttas och förläggas parallellt med Köpmangatan.
- Ta bort cykelmarkeringarna på gågatan. Cyklisterna får cykla på de gåendes villkor.
- Alt 1 Riv upp lite plattor och asfaltera där för att markera cykelbanan lite bättre än idag.
Alt 2 Förbjud cykeltrafik längs gågatan.
- Den föreslagna flytten av cykelstråket torde fungera bra då många känner sig osäkra idag när man ska gå på gågatan och det plötsligt kommer cyklister i full fart.
- Ta bort cykelvägen genom centrum.

På gågatan kan man framföra sin cykel på ett lugnt och trafiksäkert sätt och med fördel om man ska besöka butiker utefter gågatan. Har man målpunkten bortanför gågatan ska bättre alternativ finnas för cyklister, både Kungsgatan och Södra Hamngatan är då mer lämpade.

Åtgärder som behövs för att förbättra tillgänglighet för cyklister

- Järnvägsspåret ovanför Järnbrons busshållplats behöver vara i samma plan, det är svårt att cykla där. Gatan som går närmare berget från Cfl slutar i en återvändsgatuslut med rejält hög trottoarkant som gör det svårt att cykla. När man ska passera över vid bron i nivå med Cfl/Norralagatan, känns det som man skulle kunna åka ner i ån på väg norrut och på morgonen kan man inte möta en enda vid broräcket utan att stanna. Det blir hårnålsslinga.

Alternativa lägen för parkeringar

Mer parkering/bostäder på f.d. Domusvaruhuset

- Bygg parkeringshus på f.d. Domusparkeringen, inkörning från Kungsgatan, som tidigare.
- Bygga på ett ytterligare parkeringsdäck på gamla Domushuset för att ersätta parkeringarna efter ån.
- Gör parkeringar ovanför f.d. Domusparkeringen, bygg på.

- Det så kallade ”Domusdäcket” som har över 100 parkeringsplatser disponeras i dag i hög grad av hemtjänstens bilar. Om parkeringsplatserna i första hand kunde användas för kunder som skall handla i centrum under affärernas öppethållande fredagar och lördagar vore det en stor konkurrensfördel mot närliggande orter. Skulle det dessutom gå att öppna åtminstone en nedgång (inkl. hiss) mot Köpmangatan så vore det ytterligare en fördel.

Övriga förslag

- Lek med tanken att ni asfalterar hela Strykjärnsparken så skulle den fyllas med bilar direkt, problemet är att folk vill parkera så nära centrum som möjligt, (det är inte alla dagar det är solsken och uppehållsväder) Nu vet jag att ni inte äger kåken men en bra lösning var att göra en våning till på gamla Domus parkeringsdäck, (alltså två våningar med parkering i centrum) och en hiss ner till gatuplanet, då skulle ni kunna ta bort parkeringarna vid strykjärns-parken, alternativt är att bygga på gamla Domuskåken med en eller två våningar och göra seniorboende där. Ställ er på andra sidan ån och titta på den kåken, något bedrövtligt fulare är svårt att åstadkomma
- Om det blir byggnation på Köpmantorget kommer det att försvinna parkeringsplatser. För att få till lite mer P-platser ta bort lite gräsmatta och buskar längs ån från Kalles gatukök ned till Cityparkeringen. Spara lite gräs ned mot ån och en promenadväg längs ån.
- Porten till Södra Järnvägsgatan återöppnas och ett parkeringsgarage skapas i eller under Östra Berget. I berget kan en offentlig samt boendeparkering skapas. Detta är naturligtvis mycket dyrt, men kan ge nästan obegränsat antal parkeringsplatser om byggnationen sker i etapper beroende på efterfråga. Parkering på södra sidan av järnvägsstråket mellan Strandbacksgatan och Stuvaregatan.

I dagsläget planeras inga nya centrumparkeringar förutom de som föreslås i planprogrammet. På sikt kan parkeringshus bli aktuellt.

Trafik

Programmets alternativa förslag om att dra om Södra Hamngatan har mött många reaktioner. Många synpunkter anser att en omdragning av gatan strider mot riksintresset, men flera är också positiva till förslaget. Några synpunkter anser att förslagen saknar tillräcklig analys. Flera tar också upp järnvägsbankens värde som rekreativstråk och har synpunkter på hur stråket kan bevaras och utvecklas.

Omläggning av Södra Hamngatan

- Alternativ 2: hur mycket beräknas trafiken öka riksintresseområdet? Vad blir bullernivåer och dess ev. konsekvenser för sakägare i de kulturklassade kvarteren? Hur påverkas tillgängligheten för gång- och cykeltrafikanter på promenadstråket som sträcker sig från Stugsund och hela vägen till resecentrum? Hur kombineras detta med ambitionen att vara en EKO-kommun och att det ska vara ”lätt att gå och cykla tryggt och säkert”? I vilken grad tas hänsyn till riksintresset för hela banvallsområdet då föreslagen bussträckning är tänkt att gå på nuvarande promenadstråk från Strandbacksgatan t.o.m. till nuvarande kafferosteriet? Hur ska Alternativ 2 kombineras med ev. bostäder på den västra parkeringen?
- Av de tre alternativa förslagen till sträckning österut verkar alt 2 vara det enda möjliga med tanke på andra byggnadsförslag. Hur man tänkt sig komma upp på f.d. järnvägsspåret redan vid busstationen blir komplicerat. Dock återstår ett problem hur omläggningen vid järnvägs Perrongen och garagen till f.d. Pesons kan lösas. Ett alternativ skulle vara att ta bort Perrongen helt och flytta det kvarlämnade taket till nuvarande station där det helt klart skulle göra nytta och bevaras och ha en funktion i framtiden. Låt därefter Södra Hamngatan fortsätta på spårområdet fram mot f.d. lokstallarna. Att stänga genomfartstrafik norr om Godsmagasinet skulle alla fastigheter där må bra av då marken är väldigt instabil och trafiken orsakar skakningar i bef. byggnader. Inom spårområdet är marken stabilare. En sådan omdragning skulle även ge plats för kompletterande bebyggelse mellan Fanan och Godsmagasinet. ”Teknikparken” skulle slippa genomfartstrafik och möjliggöra en bättre utveckling. En gata söder om Godsmagasinet är även nödvändig för ny

bebyggelse vid Faxevallen och fram mot fd lokstallarna. Besök till kullen Faxeholm som är historiskt intressant skulle bli trafikmässigt säkrare därmed populärare för besökare. På nuvarande sträckning från Nygatan mot Källgatan finns en trottoar som efter ett tag helt försvinner. Hur ser lösningen ut där?

- Alternativ 1 och 2 är inte bra förslag, kräver att busstationen rivs och flyttas. Järnvägsbanken rivs – vilket leder till att gångstråket från Resecentrum till Broberg bryts. Samt att gamla järnvägsperrongen en måste rivas Nollalternativ, Kvarstår som det enda vettiga alternativet. Kollektivtrafik Busstationen bibehålls på nuvarande plats.
- Södra Hamngatans ev. omdragning till gamla spårområdet bör utföras för att tågstationens vackra tegel byggnad skall bli en del i strandpromenaden likaväl som de f.d. tegelmagasinen som byggts om till bostäder, längre österut, utgör. Södra hamngatan är en viktig länk ut mot Stugsund och är väl belastad därför bör den dras om söder om de planerade bostadshusen utmed södra å- sidan. Den befintliga SJ perrongen kanske kan nyttjas såsom en vacker busshållplats i anslutning till den omdragna gatan.
- Nollalternativet bäst. Beträffande parkeringar osv får inga träd utefter gatan fällas eller flyttas.
- Att dra om Södra Hamngatan är en bra idé, hoppa över punkthusen och låt området ner till ån bli parkmark. Vägens sträckning idag gör det möjligt att köra fort då det går att köra ganska rakt genom rondellen. Med en annan sträckning kommer det inte längre att vara möjligt att bara gasa på och troligtvis kommer en hel del trafik som inte ska till/från centrum i stället att välja tvärleden.
- En flytt av vägen söderut för att skapa yta för ett par malplacerade höghus tycks helt vansinnig. Den kvarvarande, med riksintresse skyddade järnvägsmiljön bör vara kvar i sin nuvarande utformning med vissa kompletteringar av växter och en översyn av belysning.
- Vad beträffar alternativ för vägdragnig av Södra Hamngatan förespråkar vi 0-alternativet. Varför ska vägar flyttas på ett förfulande sätt för att möjliggöra byggnation av två malplacerade kolosser? Vi bor i en liten stad med mindre bebyggelse, inte i en storstad av Malmös storlek. Det stämmer inte att det behövs så mycket nya bostäder i centrum när man kan se fönster efter fönster som gapar tomma en kort promenad bort från centrum. Varför flyttar man inte några av alla arbetsplatser i centrum till Tallvägen och bygger om deras kontor till lägenheter om det är centrumnära bostäder man eftersträvar?
- Istället för att göra inskränkningar i gång- och cykeltrafik längs hela banvallsområdet, samt försämra utgångsläget för befintliga och framtida bostäder genom att föra in bil- och busstrafik, bör område istället skyddas och förstärkas utifrån dess kulturella riksintresse. Alla förändringar i området, oavsett vad det än må vara bör noggrant integreras och anpassas till hela banvallsområdets och Östers unika och kulturintressanta miljö. Ett exempel kan vara att hela järnvägsstråket, från kafferosteriet och så långt det är möjligt allé-planteras för att även sörja för framtidens gröna miljöer.

Då punkthusen har utgått ur planprogrammet föreslås inte heller någon omdragning av Södra Hamngatan

Förlängning av Köpmangatan österut

- Bra om gågatan kan fortsätta och aktiviteten ökar längs Köpmangatan och Köpmantorget med torghandel, kafé, växthus, boule och minigolfbana kanske. Ev. nya hus med både boende och handel. Väldigt trevligt om man kan sitta längs ån och fika och titta på båtarna som far förbi eller hyra en för att ta en tur på ån.

Om Köpmantorget förstärks med bostäder och verksamheter i bottenvåningarna kan mycket väl Gågatan förlängas ett kvarter till östra Parkgatan.

Gamla järnvägsbanken

- Hela sträckan bör underhållas under vintertid. Järnvägsviadukten förlängs med en viadukt över Faxeholmsgatan och den gamla järnvägsviadukten färdigställs fram till

Stugsund. Det blir en bra gång- och cykel väg för boende i Stugsund. Belysning bör finnas hela vägen mellan Resecentrum och Stugsund.

- Järnvägsbanken öppnar möjligheter och är ganska unik. Inte bara därför att delar av den är kulturminnesförklarad. Jag anser att hela sträckan från Resecentrum till lokstallarna bör utredas innan något beslut tas om användningen av anläggningen. Min vision är att sträckan skulle kunna användas sommartid av någon intresserad entreprenör till att skjutsa turister och andra med guideade turer, helst med spårbunden trafik. Vid resans vändpunkt finns ju Faxeholmen/Faxehus som har en mycket intressant historia.
- Anlägg en dressinbana som går hela vägen ut till Stenö och andra fina platser. Man kan ha gamla stationshuset som uthyrningsställe. Perfekt för tursimsen men också ur miljö och hälsosynpunkt.
- Att den kan utvecklas till ett New York-inspirerat stråk låter lite högrävande. Ett faktum är dock att korsningen med Källgatan är ett stort problem både för bilister och gående. Flera höga fordon har fastnat där. Höga bussar kommer inte under och måste åka unt om de skall vidare mot Ljusne. Breda fundament försvårar sikten för bilister på Södra Hamngatan. Finns någon åtgärd/lösning för korsningen Källgatan och Södra Hamngatan med i centrumplanering?

Källgatan

- Källgatan mellan Köpmangatan och Kungsgatan är en av de sämst belysta platserna i staden. Många bussresenärer väntar där varför en bättre belysning skulle ge en säkrare miljö och trevligare plats för resenärerna.

Bussterminalen

- Busstationen på södra Hamngatan: att titta om det går att flytta den österut till Faxepark eller ända till gamla SJ järnvägsstationen, för att ta emot också de regionala bussar (som stannar nu vid Resecentrum). Man borde ha kring det en byggnad med viss verksamhet som kiosk, kaffe och väntsal (uppskattade under vintern, blåsiga dagar; det är också en mötesplats) bör planeras när ni detaljplanerar parkeringsplatserna längst södra Hamngatan.

Stadstrafiken i Söderhamn med linjerna 1, 2 och 3 har fått en rejäl utveckling i samband med införandet och flytten till Järnbron. Det är mycket viktigt att detta bevaras och att föreslagna parkeringar utefter Södra Hamngatan inte påverkar bussterminalen negativt.

Nygatan

- Se över möjligheten till att bredda gatan från Kungsgatan och ned till Alen huset för varutransporter till Alen, KappAhl, HM.

Täktgatan

- Idag har den ”linje” som Skolhusgatan utgör byggts bort och begränsats av Eat & Meats uteservering. Denna linje borde återställas. Under vintern har det varit väldigt svårframkomligt här, för människor som kommer med buss och ska in mot centrum. Snöröjning och halkbekämpning har inte fungerat bra, och även för fungerande ben har det ibland varit svårt att gå där. Än värre för rörelsehindrade eller folk med barnvagnar. Sommartid känns det väldigt snävt att gå förbi uteserveringen, den borde kunna flyttas in i parken eller ner mot ån.

I planprogrammet har olika ställningstaganden tagits vad gäller ovanstående och det är viktigt att stråken och rutnätsstaden bibehålls. Vad gäller drift- och underhållsarbeten så underlättas detta om passager och stråk blir bredare.

Mötesplatser

CFL, Faxepark och hamnkvarteren

Omfattning

- På nära gångavstånd är även Erikshjälpen en mötesplats för många.

Förbättringar i miljön

- Minska den trista betongytan framför huvudingången till CFL. Mer träd och sittplatser skulle bli trevligare och mer inbjudande.
- I det förslaget som lagts fram finns platser där möten med människor kan äga rum som park för säsonsaktiviteter, strandcaféer, kolonilotter med mera. Det går faktiskt att förändra ett offentligt uterum genom relativt enkla medel, flytt av talarplatsen, kanske flytta träd för att öppna upp, det viktiga är att skapa möjligheter.
- Plantera blommor, buskar och träd i anslutning till CFL och Faxevallen. Gång och cykelvägar inramar och ges belysning.
- Miljön kring perrongen och tågstationen har potential att utvecklas till en mötesplats med rötter i tidigare järnvägsverksamhet. En lekpark med ett ”leklok” skulle gynna både förståelsen för platsen, men även skapa en mötesplats i ett läge som nu kan upplevas något ödsligt och otryggt. Ett café med perrongen som tak har potential att skapa ett mysigt fik, med trevlig miljö.

Utbildning på CFL

- CFL anser vi ska byggas ut till det dubbla och merparten av gymnasie- och högskoleutbildning ska flyttas dit. Plats lämnas så ytterligare forskningsdelar kan byggas till vid behov.

Platser att bygga bostäder på

- Mellan Faxevallen och Cfl finns det områden att bygga på.

Förvaltningen tar tacksamt emot inkomna synpunkter inför fortsatt planering av området CFL, Faxepark och hamnkvarteren.

Handel och annan service

Flera yttranden saknar analys över handelns förutsättningar. Ett par synpunkter vill glasa in gågatan alternativt sätt tak över stråket. Många har synpunkter på Systembolagets lokalisering.

Analys av handelns utveckling

- Vi har ett centrum med unika värden och vill absolut ha både ett livfullt, dynamiskt, öppet och inbjudande centrum. En levande handel är en viktig drivkraft för en sådan utveckling förvånar det oss att så litet i planen lyfter handelns förutsättningar. Satsningar på utveckling av parker, mötesplatser, anknytningen till vattnet etc. är mycket positivt. En levande stadskärna, där människor möts och trivs är viktig för hela kommunens utveckling. Om dessa åtgärder sker på bekostnad av handelns förutsättningar finns en oro för att de positiva effekterna kan utebli helt eller delvis.
- Ett exempel på frågetecken ang näringslivsutveckling är att ”det är sällanköpshandeln som köpkraften förväntas öka”. Vem förväntar sig det? På vilka grunder? Och, om så är fallet, hur kommer det att gynna Söderhamn och söderhamnarna? Här saknas underlag.
- Ytterligare ett exempel finns i konsekvenstabellen, ang effekten på landsbygdsutveckling. ”(...)genom att centrum får ett större utbud och därigenom kan efterfrågan på produkter och tjänster från landsbygden öka”. Hur då? Sedan flera år finns redan organiserad torghandel med lokalt förädlade livsmedel, och det har funnits (och finns) butiker med lokala produkter. Det som saknas är producenter och leverantörer, inte någongstans att sälja produkterna. Och – Vilka tjänster avses?
- I planprogrammet framkommer det att: ...”Huvudstråket, Köpmangatan förlängs genom att tillåta bebyggelse längs gatan vid Köpmantorget. Målpunkterna längs Köpmangatan förstärks med flera verksamheter”.....”De nya byggnaderna bör ha verksamheter i bottenvåningarna och gärna bostäder upptill”... Vilka typer av verksamheter har kommunen tänk sig i dessa nya lokaler och hur ska man finna dessa verksamheter? Redan idag finns vakanta lokaler i centrum som vi inte har kunnat hitta hyresgäster till.

Glasa in gågatan

- Nu finns tydligen förslag om att glasa in delar av Köpmangatan och detta är naturligtvis ett intressant förslag. Mitt förslag gäller bara om inte ovanstående

genomförs. Att bygga ”skärmtak” i centrum (vissa delar av Köpmangatan har redan motsvarande) så att kunder kan röra sig i centrum även på regniga sommandagar då vi säkerligen har en befolkning på 30.000 personer och ytterligare personer från campingplatserna. Söderhamn som har ett ganska kompakt centrum skulle kunna få fördelar mot våra grannkommuner i detta avseende om detta genomförs.

- Om man glasade in Köpmangatan mellan Skolhusgatan och Västra Parkgatan skulle handeln få ett stort lyft och Söderhamnare och besökare en utmärkt möteplats under hela året. Kanske även lockande för nyetableringar.

Flytt av Systembolaget

- Kanske Systemet eller Biblioteket erbjudas lokaler i Cityhuset? För att närheten kan bidra till att det varit stökigt i och utanför biblioteket. Och så kan verksamheter i Cityhuset erbjudas annan plats i t ex galleria där Systemet/Biblioteket nu finns? Flytta Systembolaget till E-center, Cityhuset eller däromkring.
- Flytta Systembolaget till andra sidan av stan, mitt emot polisen. Ungdomar och barn vill inte gå in på biblioteket, de tycker det är obehagligt med berusade människor och att det luktar väldigt mycket alkohol mm.
- Flytta Systembolaget till Cityhuset. På Köpmanatorget finns parkeringar. Man binder ihop centrum och biblioteket avlastas ett besvärligt klientel. Nära till polisstationen. Jag förstår att det inte bara är att flytta en verksamhet men kommunen kanske kan hjälpa till i form av bidrag, lösa hyreskontrakt e dyl. och på så sätt få några problem mindre. Parkeringsfrågan blir löst och situationen på biblioteket med alla missbrukare, som stör både personel och låntagare, borde rimligtvis bli mindre. Många fördela – inga nackdelar!

Övriga synpunkter

- Ovanför det insprängda garaget skapas en restaurang med glasad fasad ut mot staden. Entré via hiss från garaget och uppifrån berget intill Oscarsborg. Oscarsborg är ett landmärke som ”sticker ut”. En spektakulär restaurang kommer att ”sticka ut” och förstärka varumärket Oscarsborg och Söderhamn.
- Se till att lokalerna efter gågatan fylls med affärer, inte mäklare eller annat

Förutsättningar för handelns utveckling i centrum kan med fördel analyseras djupare eftersom planeringsunderlagen är gamla. Vi anser dock inte att förslag kring parker, stråk, parkering och bebyggelse bidrar till en negativ utveckling av handeln, utan snarare är en förutsättning för att handeln ska utvecklas på ett gynnsamt sätt genom att stärka centrum som en plats där man både kan strosa, roa sig, äta och fika – och handla. I genomförandet av programmet, kommer också samarbetet med handelns företrädare vara en viktig del.

Förslag på Systembolaget noteras. Det vore önskvärt om den torghandel som idag bedrivs i centrum på utvecklas och på sikt bli ett permanent inslag i stadsmiljön. För det krävs en samverkan mellan producenter och kommun samt ökad förståelse för vilka förutsättningar som krävs. Kommunen råder inte över den centrumhandelns innehåll. Det är en fråga för fastighetsägarna. Att sträva efter ett varierat utbud som tillfredsställer olika grupper är önskvärt. Förslaget att spränga in ett garage och en restaurang i Västra berget är djärvt och kräver utredningar och finansiering inför ett politiskt ställningstagande.

Kommunstyrelseförvaltningen anser att förslaget inte ska ingå i programmet, utan att det får lyftas i ett separat ärende. Programmet innehåller inget förslag om att glasa in gågatan, men tar inte heller aktiv ställning till att gågatan ska hållas öppen framöver. Frågan kan lyftas om det finns intresse från fastighetsägare, centrumhandel och kommunen. Att glasa in gågatan för att omvandla marken till kvartersmark kan leda till att allmänheten undantas tillträde till gågatan på tider då handeln har stängt. Det är något som enligt förvaltningen bör undvikas. Att bygga ett skärmtak kan däremot vara ett alternativ...

Stråk

Ett mycket antal synpunkter handlar om förslaget om att utveckla å-rummet till ett attraktivt gång- och cykelstråk. Alla synpunkterna är positiva till förslaget och många har även idéer om hur det kan bli bättre genom olika åtgärder.

Inre hamnen

- Området nedanför Faxeholmen mot vattnet måste saneras och utvecklas så att ett promenadsstråk kan fortsätta där. Kajskoningar bör rustas upp och marken omkring planeras. Varför inte bygga en bro som kan binda ihop å-sidorna vid Faxeholmen och möjliggöra längre promenadstråk?

Förvaltningen föreslår att området kring Inre hamnen utreds vidare. Då behöver också behov av upprustning ingå i arbetet. Delar av gångstråket behöver också saneras. Förslaget om att binda ihop bägge sidorna med en gångbro kan också prövas, men får inte äventyra båttrafiken enligt förvaltningen.

Å-rummet

- En översyn och komplettering krävs förstås av de befintliga träden och gräsytorna och kanske sätta några kantstenar för att hindra bilar för att köra på dem. Man borde också fundera på om det inte på vissa ställen också borde sättas upp staket mot vattnet. Det kunde ha ett traditionellt utsmyckat utseende och färg som ansluter till de som finns över några broar. Det har under åren hänt en del olyckor med människor som ramlat i vattnet och senast i somras avled en person.
- Bra att utveckla å-rummet på alla möjliga sätt.
- Skulle önska att Hällåsen/Hällmyra och centrum kunde knytas ihop både sommar och vintertid. Framförallt vore det kul med ett skidspår som började någonstans nere i stan så att det går att nå hela spårsystemet från centrum, bara att gå utanför dörren med skidorna och ställa sig i spåret. Det rimmar ju också bra med att Söderhamn är en friluftskommun med tätortsnära natur och tillgänglighet att utöva idrott och friluftsliv. Ett ytterligare förslag, som inte riktigt är knutet till centrum men till skidspåren är att det även skulle spåras en "lätt" mil, något som inte borde vara så svårt med tanke på den snömängd som funnits i år. Södergrenslingen är bra om man vill ha hårdträning och satsar på världscupen, men för oss som vill träna stakning inför Vasaloppet och framförallt för alla de som bara vill ha motion så är det ett väldigt tufft spår där det är svårt att "njut-åka".
- Grönytor Öster om CFL finns en gammal brandgata som även fortsätter norr om ån. Den måste vara värd att bevara och utveckla. En befintlig bäck startar på denna brandgata längst söderut vid CFL. Man kan fördjupa bäcken och skapa en fin vattenspegel. Bäckens är därefter öppen tills den kommer söder om Godsmagasinet. Den är kuverterad under järnvägsområdet och fortsätter så under Fanan innan den mynnar i ån. Hela "brandgatan" kan göras mer parkliknande.
- Det stämmer att det idag inte finns något "lockande" bortom gågatans förlängning, mot Verkstäderna. Vi tror däremot inte att det blir mer lockande genom att man bygger mer längs med gatan. Det finns andra sätt att göra området mer attraktivt. Se t ex under rubriken Köpmantorget.
- Utveckla Å-rummet känns tilltalande. Öppna upp för gång- och cykelstråk utmed Söderhamnsån är en bra idé.
- Årummet bra förslag, förutom att det inte går att bygga en park vid nya bebyggelsen.
- Årummet ok förslag, men träden ska stå kvar. Stråk och knutpunkter ok förslag.
- Om ån är viktig utöka förslag till ett huvud fritidsstråk mitt i stan och inte bara som en barriär. Förslag som väst öst cykelstråk med utegympa med bänkar och blomarrangemang. Ett förslag till strukturera båthamn med viss service, båtskola, jollar till uthyrning, fisk odling ev. badplats. Kanske uppströms dammar vattenfall nära järnvägsviadukten.
- Lätta byggnader utmed ån. Man blir förvånad, i vilken tid och stad lever man i. Tänker man sig café och servering som finns i Kungsträdgården i Stockholm?? I Söderhamn saknas möjligheten att få lönsamhet i liknande serveringar. Vi har en vikande folkningsutveckling, med utflyttning av arbetsplatser samt en befolkning som måste flytta till orter där arbetstillfällen finns. Avstyrks.
- Gärna en badplats någonstans.
- Gång- och cykelstråket längs Söderhamnsån bör förlängas till Stugsund.
- Jag tycker att man skulle försöka fixa till Söderhamns ån så att den ser ren och fräsch ut istället för en brun, stinkande sörja som flyter igenom allt det nya och fina i

centrum. En gång i tiden var ju ån blå och gick att bada i. Jag vet inte varifrån allt slam kommer men om man sätter filter någonstans i inloppet så att det stoppar upp slammet från att följa med hela vägen ut till havet. Det kanske får ån att se lite renare ut. Fräscha till botten på något sätt. Fyll botten med en massa vitmålade stenar som lyser upp botten och den blir lite mera synlig, kanske lite strålkastare som lyser upp ännu mer. Tänk romantik och Grekland! Det ska vara vackert och inbjudande att gå över alla broarna över ån och se det här vackra under sina fötter.

- Förbättra gångstråken efter ån och kanske komplettera stråken med gradänger mot söder.
- Flinken finns med servering och bangolf nära Köpmantorget utmed ån. I direkt anslutning till det skulle kunna byggas små låga "sjöbodnar" för t ex turistbyrå, torgförsäljning som inte inkräktar på egentliga Köpmantorget och finns alldeles vid vattnet på torgets södra sida med parkeringsplatser på torget. Alternativ permanent placering av turistbyrån kan vara till de föreslagna bodarna vid Köpmantorgets södra sida, centralt placerat och lätt att hitta till.
- Stråket utmed Söderhamnsåns norra sida förstärks från Strykjärnsparken till Faxeholmen och vidare mot Stugsundsudden. Tullhusområdet mellan magasinerna och vattnet bör göras bilfritt. En längre träbrygga anläggs som förstärker gångstråket mellan Strykjärnsparken och Stugsundsudden. I Tullhuset iordningsställs en hamnkrog med glasveranda ner mot vattnet.
- Gör en stor vacker yta med gradänger ner mot vattnet från Flinken och österut. Ett fik eller restaurang.
- Årummet väster om Järnbron Här kan inte "vattnet komma till folket", utan folket behöver komma till vattnet. Frigör mer gräsyta på ömse sidor o Årummet öster om Järnbron Här kan vattnet lättare "komma till folket", och synas från håll. En mycket enkel och kostnadseffektiv åtgärd, som kan genomföras direkt, är att ta bort den häck som växer söder om Köpmantorget, från "Flinken" till Gurkparken. Den skymmer sikten, är ful och skapar en otrygg miljö de delar av året då kvällarna är mörka. Däremot tror vi inte på att höja vattenytan, det förhindrar båttrafik. Gärna träkonstruktioner som bryggor och gradänger där det passar.
- Vattnet renas uppströms. Ett promenadstråk på båda sidor runt ån byggs ihop med det befintliga. En träbrygga nära vattenytan som går från vattningsstället på Rådhusstorget hela vägen ner längs ån. Så fort djup och bredd tillåter anlägga småbåtsplatser. Vid Köpman torget breddas ån med gradänger på norra sidan. Vidare ut mot havet större marina, som även kan ta emot större båtar.
- Ån är ett djupt dike som man inte ser förrän man står på kanten. Det kanske inte ryms i det här projektet men ha åtanke att vid t.ex. rustning att höja Hamnbron för att släppa in större båtar till centrum, det plus en breddning av ån vid centrum skulle ge oss en sjöstad.
- Utefter hela ån på bägge sidor så bör det monteras belysning på betongen på kajkanten med ca 5 m mellanrum. Detta gör att vattnet kommer att speglas upp och ge en bra effekt. Belysningen bör även kompletteras med stolpar lika som efter Köpmantorget. Det ska även finnas bryggor vid vattnet som ska kunna nås ifrån kajen och naturliga sitt- och mötesplatser. Gärna några fasta grillplaster utefter vattnet. Det finns en oerhörd utvecklingspotential som ligger helt rätt i tiden med att utveckla parkerna. En damm med anslutning till n skulle göra att man får in ändå mer skärgårdskänsla i staden. Om man har naturligt tillflöde och avrinning så skulle de fiskodlingarna som vi har kunna hjälpa oss med att ha t ex regnbågslax i en sådan damm. Vilket intressant ställe att kunna koma naturen nära. Se på Växbo kvarn, de har några stycken. Man kan göra oerhört mycket som höjer skärgårdskänslan med små medel.
- Allis välkomnar förslaget till flera broar över ån, men skulle gärna se en ytterligare utveckling av åstråket även om styrelsen inte kan enas om hur en sådan skall utvecklas. Det kan ske genom att t ex kanaler anläggs i anslutning till parkerna och torget och/eller att trappstegsformade avsatser, gradänger, anläggs utefter ån. Därvid uppnås en betydligt bättre upplevelsefaktor, än vad som gäller idag. Vidare så borde det vara möjligt att rena åvattnet som en ytterligare kvalitetshöjande åtgärd. På Norra Hamngatan borde parkeringsplatser inte finnas framöver, dock att tillgängligheten för handikappade inte får försämrats. Att något radikalt sker med Lastgatan är nödvändigt, kanske någon form av överbyggnad för parkering. Bra

parkeringsmöjligheter ska också finnas i rimlig närhet till livsmedelsaffärer i centrum.

I ett fortsatt arbete med att utveckla å-rummet, behöver befintliga träd och annan vegetation ingå. Det finns alltid en risk med vatten i offentliga rum, vilken behöver tas i beaktande i ett kommande arbete.

Inkomna förslag om att utveckla å-rummet, exempelvis koppla stråket till regionala stråk, bodar och gradänger, tas med i fortsatt arbete.

Kontakt med vatten är ett viktigt inslag i en stadsmiljö. I centrala Söderhamn är Söderhamnsån en av de viktigare resurserna. En målsättning i planen är även att långsiktigt få en förbättrad situation i Söderåla ån/Söderhamnsån och Söderhamnsfjärden så kraven enligt vattendirektivet och de lagkrav som finns kan uppfyllas. Förbättringar behövs både vad gäller ekologisk status och kemisk status. Åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten har tidigare utretts och föreslås uppströms planområdet.

Broar över ån

Ett mycket stort antal har synpunkter på att skapa fler broar över ån. Merparten är positiva till förslaget.

Positiva synpunkter

- Broar över ån bra förslag.
- Ok förslag.
- Nya gångbroar över ån tycker vi är ett trevligt förslag. Bron som blir en förlängning av Strandbacksgatan skulle lätt kombineras med våra tankar på gradänger nedanför Köpmantorget. (Koppling till förslag på ny bebyggelse längs med Södra H-gatan.)
- Fler broar över ån för att binda ihop staden på bägge sidor. Gärna broar som utformas utifrån Skärgårdstema.
- Förslaget innehåller fler broar över Söderhamnsån i centrum. Det kan kanske behövas en gångbro någonstans men det räcker med en. Däremot skulle man tänka på alla motionerande människor som promenerar längs ån utåt Flaket. Skulle man inte kunna återuppbygga den bro som en gång fanns mitt emot Faxeholmen? Då skulle det skapas fler promenadmöjligheter att välja på för söderhamnarna. Fler broar över ån är en jättebra idé.
- Bra med fler gång- och cykelbroar över ån!
- Bibehålls dels för genomfart och dels för parkeringsplatser. Anpassas i höjd mot omgivande mark i kv Granen.
- Att man via gångbroar vill knyta samman staden mot öster tycker jag är en bra idé
- Vi instämmer med förslaget att förtäta med gångbroar.

Negativa synpunkter

- Blir det inte lite tätt mellan broar? Inga nya broar bör byggas. Vattenytor försvinner.
- Ett irrationellt förslag då dessa utgör kommunikations länkar till parkeringar som nyskapas på grund av planerad nybyggnation. Dessa ska utformas som lätta konstruktioner? Hur skall man då klara snöröjningen som utförs på de gångbroar som finns idag. Dessa nya broar är överflödiga om nybyggnationen uteblir. Avstyrks.
- Bra att det görs en framtida satsning, men det finns idag 5 broar mellan Källgatan och Norralagatan varför slösa bort 3-5 miljoner på ytterligare 3?
- Inga fler broar över Söderhamnsån
- Broar behövs inte flera. Använd pengarna till annat.

Förvaltningen anser att fler broar över ån framförallt förbättrar tillgängligheten för gående och cyklister att ta sig mellan norra och södra sidorna av ån. Det är också en förutsättning för att vissa parkeringsplatser ska flyttas från den norra till den södra sidan av ån. Förslaget om tre nya broar kvarstår i programmet.

Natur, parker och torg

Ett mycket stort antal synpunkter handlar om programmets förslag på att utveckla stadens parker. Merparten handlar om Strykjärnsparcken och dess utveckling samt protesterna mot att ta bort almarna. Många synpunkter anser att stadsparken behöver utvecklas. Några tycker att idén om att vända scenen mot Köpmangatan är bra, men fler anser att det skapar en barriär i stråket. Många vill utveckla parkens grönska med mer växtlighet, samt skapa bättre förutsättningar för uppträdanden och möjlighet till aktiviteter året runt. Förslaget att utveckla Gurkparken till en aktivitetspark möts positivt av en stor majoritet synpunkter. Många förslag på hur parkerna kan utvecklas har också lämnats.

Parker och naturs betydelse för hälsa, skönhet, möten och biologisk mångfald

- Träd och växter är viktiga som stadens lunga och bevarande av traditionella parkstråk. De bidrar till frisk luft och är ett vackert inslag i stadsmiljön. Ett träd är en levande organism med bofasta invånare som fåglar och insekter och rastplats för flyttfåglar. Vårda, anså och klipp de stora träd som fortfarande finns kvar så att de blir en prydnad för den stad som en gång kallades för parkernas stad.
- Saknar en skolträdgård, hälsa och medicinspark Abraham Bäck, och stadsodling. Vill även att Faxeholmen ska ingå och göras tillgängligt, i alla fall så skötselplanen håller gräset till pick-nick nivå.
- Tilltalande tema att åstadkomma goda mötesplatser. Dit borde även Faxeholmen höra med bl a anordnande av platser för picknick o dyl.
- Vad jag förstått så vill man ha fler människor att röra sig på torg och parker. För det första så kan det vara svårt att få människor att ändra sig enkelt och klä på sig med mer varma kläder då klimatet i området under större delen av året är av den typ att folk söker sig inomhus allt som oftast. Visst finns det möjlighet att förbättra situationen med å måste man planer i god tid och ha mycket långsökt inriktning.
- ”Parklyftet” En motion om att ta till vara den outnyttjade kraften i stadens parker. Våra stadsparker har stor potential att kunna bli en ändå större turistattraktion än de är idag genom ett bättre förvaltande av dem. I medborgardialoger så kan parkerna utvecklas till en riktig turistmagnet. Några grundförutsättningar är att det skapas en publikation över parkerna och vad de innehåller. För att höja attraktionskraften bör ytor för mobila glass och cafévagnar skapas. Någon lämplig park t ex Gurkparken kan vara temapark i vilken konstutställningar eller andra temautställningar (på begränsad tid) kan förekomma. Gurkparken skulle även kunna ha en damm som kan förbindas med ån. På vintern så skulle man då kunna åka skridskor där och på sommaren så skulle dammen kunna omgärdas av vackra planteringar och man skulle (som det var förr) kunna ha en fontän i mitten av dammen. Vi olika stationer runt dammen så skulle man kunna ha gymredskap. Inga avancerade maskiner utan enkla redskap som ska vara inbjudande att prova på för gammal såväl som för ung. För att vi ska få med barn och ungdomar i ”Parklyftet” så föreslår vi att pedagogiska skissprogram med planritningar över parkerna läggs ut på kommunens hemsida. Sverigedemokraterna yrkar därför att kommunfullmäktige uppdrar åt berörd nämnd:
 - att utreda hur man med beaktande av brödtexen ovan och i nära dialog med medborgarna kan göra verklighet av parklyftet.
 - att ta fram en publikation som även ut på hemsidan vilka parker som finns, var de finns vad de innehåller och dess historia.
 - Cykelbanan som nu går genom centrum skulle kunna markeras tydligare eller flyttas och förläggas parallellt med Köpmangatan.
 - Vi skulle vilja öka tryggheten genom att ha mer kameraövervakning i centrum utan för den skulle minska den personliga integriteten
 - Vi anser att en inglasning av ”centrum” och Strykjärnsparcken skulle göra platserna mer inkluderande och attraktiva för handel och möten mellan människor.

Marknadsför stadens parker

- Gör verklighet av parklyftet, ta fram en publikation som även finns på hemsidan om stadens parker

Stadens träd och parker är som flera menar viktiga för inslag för såväl ekotjänster som för vår hälsa. De spännande förslag som inkommit tar förvaltningen tacksamt emot och tar med i fortsatt arbete med att utveckla parkerna i centrum. Förslaget om att förnya informationen om parkerna, anser förvaltningen bör tas fram efter det att parkerna har förnyats.

Kommunen kommer också återkomma i fortsatta dialoger kring mötesplatsernas utveckling. Roligt att höra att den relativt nya Järnvägsparken är till glädje.

Köpmantorget

- Gör torghandel efter Köpmangatan mellan Alen och Cityhuset, framför parkeringarna.

Järnvägsparken

- Här är man på väg att lyckas med en park. Träd, buskar och blommor är planterade men fontänen har man inte lyckats få igång. Om man får till den och planterat ett antal värlökar blir denna park jättefin.

Strykjärnsparcken

Bevara almarna

- Att öppna upp Strykjärnsparcken genom att ta bort träd och buskar faller på att man inte ser ån förrän man står på kajkanten och tittar ner.
- Sommaren 2013 genomfördes en mycket uppmärksamman manifestation för att bevara Strykjärnsparcken och dess historiska skick. Namnlistor lämnades till kommunen. I programmet står att Strykjärnsparcken ska öppnas upp mot ån, Skolhusgatan breddas och ta yta av parken, gågatan öppnas upp och uteserveringar gynnas med bättre utrymme. Hur går det till när tjänstemän och arkitektfirmor får uppdragen? Finns det över huvud taget en klausul med ”respekt för folkviljan”? Har våra utrop totalt nonchalerats?
- Ta inte bort några träd vid Strykjärnsparcken.
- Kommunens förslag att 'öppna upp' mot ån är ganska befängt. Att fälla almar för att man från Tewes ska se ån är ett mycket dåligt förslag. Man kan inte se något vatten i ån från Köpmangatan. Ån ligger för djupt ner för det. Om man står på taket kanske man kan se en glimt. Dessutom är nästan halva året vinter och ingen ser något för snö etc. Alltså ta inte bort några almar eller träd över huvudtaget. Träd är bra för miljön.
- Att belägga parken delvis med plattor för ett sk salutorg alt uteplatser för café är inte heller något bra förslag. Låt parken vara som den är, den är vacker med sina träd och blomsterpartier.
- Vi ska vara rädda om Strykjärnsparcken som den gröna lunga den är i asfaltsöknen. Offra inga fler av de fina pyramidalmarna.
- Att öppna upp Strykjärnsparcken med en bredare gång och integreras med gågatan är bra. MEN uteserveringen bör inte få bre ut sig på den breddning som genomförs. Som det nu är så passerar man alldeles intill de ätande, vilket inte känns så trevligt. Liten breddning ja – men inte utökning av serveringsytan. Talartribunen flyttas bakåt några meter på nuvarande plats.
- Strykjärnsparcken bör ej förstöras mer. Låt parken vara som den är idag. Förstör den inte mer.
- Att Strykjärnsparcken ska öppnas upp är ett mycket dåligt förslag och måste stoppas! Om almarna ”flyttas” förstörs hela miljön. Det blir ingen utveckling utan en skövling/förfuling. Almarna måste få stå kvar. Får inte öppna upp mot ån. Hela miljön skulle bli förstörd!
- Förslag Strykjärnsparcken (tolkat att förslaget gäller den parken) Öppna gärna upp parken från gågatan mellan träden. I vissa av dess gluggar placeras cykelställen. Ta inte bort några träd alls! De är ”stadens lungor”!
- Man vill tydligen också ta ytterligare yta av Strykjärnsparcken och öppna upp den vilket väl i så fall betyder att man tar bort fler träd. Nå nu tycker at att det får vara nog med att förstaöra grönytor, med den så kallade Jazzparkens förstörelse får det vara slut på nyskapandet. Hur gick det förresten efter utbyggnaden åt HM blev det bättre eller sämre för de affärer som redan fanns? Tänk för en gångs skulle efter ordentligt innan ni gör något.
- Vi är helt emot att Strykjärnsparcken exploateras enligt planen. Ingen borttagning av almar eller pilträd, det blir ingen öppning mot ån, som ingen i alla fl ser något bättre av pga det låga vattenståndet.

- I planen ingår att öppna upp Strykjärnsparken mot ån. Om man med det menar att ta bort fler almar så är det inte något bra förslag. Låt almarna vara kvar! De är så vackra och behövs i stadsbilden för att markera parken.
- Inga almar bort som sagt, det går att glesa ur så det blir lite öppnare som ni är så inne på. Om de nu mot förmodan skulle bli så hoppas jag verkligen ni inte betar er så baklänges som ni gjorde med de första tre. Se då till att flytta dem som man skall flytta en pyramidalm, ta hjälp av expertis, de skall beskåras flera ggr innan de flyttas, och så länge kan ni väl inte vänta, hur har ni tänkt er med dem? Skall de gå samma grymma öde tillmötes som de andra tre? Se till att göra rätt nu och gör inte om den fadäsen ni gjorde förra gången. Flytta dem i så fall så småningom någon annanstans i stan, så vi kan fortsätta njuta av dem. Skall försöka tro o lita på er, att ni gör rätt denna gång, men det är svårt, det skall erkännas. Vi fick vår lilla almstrid sa Lindenstam. Ja och fler lär de bli om det inte sköts rätt denna gång heller. Med de största förhoppningar om demokrati och respekt
- Rör inte Strykjärnsparken eller almarna! Den parken är väl lika oantastlig som konstverk som Jan Johanssonparken, den förskräckliga skamfläcken i Söderhamn. Ingen lekplats i Strykjärnet, finns ju redan en fin bakom Dahlströmshuset. Eat & Meet har tillräcklig plats också.
- Med en skicklig arkitekt kan de gamla almarna bevaras och träden tas tillvara och anpassas in i ett nytt centrum. Det är gamla träd som skiljer gamla kulturer städer från nybyggda förorter. Var rädd om vår vackra stad och alla dess vackra centrumträd som är dess själ.
- Positivt med stadsodlingar, men ta inte bort flera almar. Det blev bra det som redan gjorts.
- Misstänker att förslaget kommer att möta stort motstånd. Förra agerande från kommunledningen är inte glömt. Att öppna parken mot gågatan känns mer befogat än att öppna den mot ån.
- Redan när "almstriden" pågick skrev jag (på 2 sidor) den 13 september 2013 till Kommunstyrelsen och hade synpunkter på parkerna i Söderhamn. Det gällde främst Strykjärnsparken med dess vackra pyramidalmar. De åsikter jag framförde där gäller fortfarande idag! Jag blev glad när jag läste Söderhamns-Kuriren i morse, där några unga skolelever fick säga vad de ansåg om centrumplanen. Jag citerar: "...Annars vill de här ungdomarna gärna se ett lummigt centrum med fokus på parker och grönska. Varför inte ha fikets uteservering på gräset i Strykjärnsparken eller kanske ut mot ån? Men att ta bort några av almarna för att öppna ett torghörn i Strykjärnsparken, tror de inte på. – Man ska inte ta bort träden! De är fina och det blir idylliskt" ... "Vi behöver inte ett till torg. Det blir bara en tom yta. Man vill också hålla kvar den levande känslan och inte ta bort alla växter ..." Ja, se där! Till och med de unga vill ha kvar de vackra pyramidalmarna alltså! I planen står "Strykjärnsparken öppnas upp mot ån så att ån blir synlig från gågatan." Återigen: man kommer inte att kunna se ån från gågatan, eftersom vattennivån befinner sig långt ner i "vallgraven"! Således, låt nu almarna vara ifred! Träd är stadens lungor.
- Här känner vi stor oro för vilka planer enskilda politiker och/eller tjänstemän kan ha för parkens framtid. med förra årets tokerier i färskt minne kan vi bara hoppas att man menar allvar med att lyssna på medborgarna (kommunmedlemmarna) innan man gör något som inte går att återställa! De tre almarna som togs bort i all hast i somras är nu döda. För att öppna upp parken, vilket är mycket viktigt att göra, behöver man inte ta bort fler träd, vilket är lika viktigt att ta hänsyn till! Det som går att göra snabbt utan att någon åverkan görs på oersättliga värden, är att ta bort muren längs gågatan. Ta också bort de planteringar och övriga prydnadsträd som utgör en gräns/barriär runt parken. Skapa planteringar, lekskulpturer och ytor att vara på i parken, men ta inte bort fler almar. Framför allt för att d inte behöver tas bort för att platsen ska kunna öppnas och utvecklas. Om i stället Norra Hamngatan helt tas bort skapas möjligheter för Eat & Meat, "Kalles korvkiosk" m fl att utöka sina uteserveringar och att ett attraktivt område formas som blir en inbjudande och självklar mötesplats. Ett tillägg: Det talas om "fri sikt mot ån". Men den del av ån som rinner mellan Smäckbron och gångbron i Skolhusgatans förlängning kan man inte se förrän man är alldeles intill den. Ån är för smal, och ligger för lågt för det. Inte ens om man går uppe på den gamla banvallen ser man vattnet rakt nedanför sig.

- Strykjärnsparken ska också enligt planerna öppnas upp, vad som nu menas med detta. Hur ska man öppna upp genom att se ån och med det menas väl att se vattenytan, som ligger två meter under gatuplanet. Vad som syns är kajkanter, om man inte schaktar ner omgivande gator. En park ska vara en park, alltså med gräs och helst grusgångar, absolut inte plattor som finns i förslaget. Enligt min mening kan man enkelt låta flytta den stenmur och plantering som finns mot Köpmangatan till den sida som ligger mot ån. Låta i stort sett alla parkeringar mellan parken och ån vara kvar, men anpassa biltrafiken på gatan till gående. Cykelparkeringar kan skjutas in mellan några av almarna mot Köpmangatan, på så sätt blir gatan fri för gående och cyklister.
- Lyft parken till rätt nivå mot gågatan och restaurangen. Norra hamngatan behöver likaså justeras i höjd. Låt tribunen stå kvar som ett "speakers corner". Men gör inga nya hårdgjorda ytor inne i parken! Underlätta i stället för gångtrafik med rätt nivåer och med planteringar som drar blickarna till sig. Kryssat på gågatan, Köpmangatan-Skolhusgatan framför tribunen är tillräckligt stort för att rymma de åhörare som förväntas komma.
- Strykjärnsparken går att utveckla mycket enklare och med större frihet att skapa rogivande platser i en större park. Strykjärnsparken avkoppling, lugn och ro genom skönhet. Parken gestaltas genom mycket ljus och vatten. Den öppnas upp genom att buskar närmast Köpmangatan tas bort tillsammans med mur och cykelställ. Absolut inga mer almar tas ner, utan utnyttjas tillsammans med belysning till att skulpturera parken. Den här delen på N.Hamngatan blir gågata eller park. Parken fortsätter då ner till ån som ev. har gradänger här. Eat and Meats uteservering delas, den närmast huset smalnas av då vägen utanför är alltför smal och bryter linjerna. Delen som tar bort flyttas till parken eller mot ån, men ska vara en del av parken. Inget stenlagt torg. En träbrygga nära vattenytan som går från vattningsstället på Rådhusorget hela vägen ner till Skolhusgatan. Vattnet kan kopplas ihop genom att början uppe på Östra berget, fortsätta på Södra Hamngatan, ån, parken genom olika fontäner och/eller vattenspel.
- Det hjälper inte att skövla i Strykjärnsparken för att öppna mot ån, man ser inte vattnet ens om man står på trottoaren mot Norra hamngatan. Låt bli den vackra Strykjärnsparken, minns dunderfiaskot med grusplanen som kallas Jazzparken

Parkens funktion

- Strykjärnsparken bör ej fungera som en flerfunktionell mötesplats. Söderhamn är känt för sina vackra parker. Låt oss behålla parken intakt med våra skyddsvärda almar. Gräsytorna däremot behöver rustas. Relativt breda plattlagda gångstråk bör anläggas. Den stenlagda ytan med scenen mot Norra Hamngatan förstör parken.
- Inga fler träd ska fällas. Ån kommer inte att synas så mycket ändå, för den kommer att skymmas av bilar. Parken kan öppnas upp genom att buskar och rabatten tas bort framför biblioteket och Systemet. Cykelställ behövs, så låt dem vara kvar eller flytta dem till ett lämpligare ställe. Bra att "SCENEN" flyttas längre in i parken och att det blir en öppen plats, där folk kan stå och lyssna på talare och musikevenemang. Scenen verkar bli ganska liten och då behövs en öppen plats även för t.ex. dansare och orkestrar. Sittplatser bör finnas på torget framför scenen samt platsen bör "mjukas upp" med växter annars blir den för "steril".
- Strykjärnsparken mot gågatan. Ta inte bort några almar, ta bort all växtlighet mellan dem och muren, bort med buskar sly o blommor. Ev. låga markväxter. Ta inte bort almar mot Norra Hamngatan, ingen ser ån i alla fall, låt dem vara där och dämpa mot trafik, blåst o vind och för att de är så vackra, ett kulturarv värda att bevara. Som sagt, ingen ser vattnet i ån i alla fall, hur mycket ni än öppnar upp. Strykjärnsparken, låt bli almarna, gör om scenen så den kan användas både åt parken och gågatans håll. ett schackspel även här, en fontän med mycket blommor omkring. Plantera nåt framför fiket och restaurangen, bygg inte ut uteserveringen, man behöver inte gå där det går att gå genom parken. Plantera några träd framför istället.
- Låt de vackra almarna stå kvar. Låt även parken bestå av gräsmatta, rabatter och vackra växter. Placera gärna ut flera sittgrupper. "Maj" och Neptunus passar bra där de står. Scenen som står där kan man uppträda på åt både gat- och parkhållet. Nr 24
- Strykjärnsparken är en pärla som måste bevaras! Det var bedrövligt att förstöra den läckra tanken att låta konformiga almar omrama en konformig yta. Fortsätt nu inte

på den vägen utan låt alla almarna vara kvar, se dem som resurser istället för hinder, lika med de underbara pilarna! Enligt förslaget i planprogrammet bör Strykjärnsparken öppnas upp mot ån så att ån blir synlig från gågatan (punkt 12). Hur ska det bli möjligt? Ska befolkningen förses med stylvor eller ska gågatan höjas? På sträckan uppströms ån från gångbron vid Skolhusgatan ligger åns vatten så djupt att det inte var möjligt att se vattenytan/isen för mig idag den andra mars, en s när jag stod på trottoaren utanför Strykjärnsparken vid Norra hamngatan. Då var det alltså endast gatans bredd plus gräsmattan mellan gatan och kajen som skiljde mig från vattnet – och jag kunde ändå inte se så djup ned. Jag är 1.64 cm lång, hur lång behöver en person vara för att kunna se åns vatten från gågatan på andra sidan parken? Glöm detta med vattenkontakten, speciellt som det inte finns planer på att ta bort bilar och parkeringsplatser på Norra hamngatan. Se Strykjärnsparken som den pärla den är med sina unika pyramidalmar! Det är väl inget självändamål att se ned till ån, det viktiga är väl att uppleva parken? Alltså: Rör inte almarna och pilarna! Och inte statyn Maj, som nog är den offentliga staty som Söderhamnarna älskar mest. Vill man integrera gågatan bättre med parken kan blomrabatten öppnas upp mellan träden på flera ställen så att man fritt kan gå in och ut ur parken. Låt gräsytan vara kvar, men inbjudande att vara på, i stället för att anlägga en kall stenyta enligt förslaget. Idag har restaurangen fått ta över alltför stor del av gaturummet på Skolhusgatan (sic!) så att fotgängare måste trängas på en smal remsa, även vintertid. Det är ohållbart. Men lösningen är inte, tycker vi, att bredda Skolhusgatan, utan att minska på cafe/restaurangens utrymme på gatan så att matgästerna/de alkoholförtärande hänvisas mot huset medan fikagästerna kan få ett trevligt sittutrymme nere i parken. Det skulle öka trivselen i parken, samtidigt som scenen kan stå kvar där den är. Den fungerar så bra för politiska möten, tal och musik som lockar gågatans besökare att spontant stanna till. Om den flyttas ned i parken blir nog åhörarna färre.

- Utveckla Strykjärnsparken mot årummet.
- En lekpark i centrum dvs Strykjärnsparken är ett bra sätt att sätta barnen i centrum.
- Strykjärnsparakens föreslagna förminskning till förmån för stora öppna betongytor borde väl vara utagerad nu. Många människor visade sin ovilja mot de tidigare ingreppen i den fantasifullt utformade park som funnits i centrum sedan hundratals år och nog borde det väl gå att göra en förnyelse utan att förstöra parken! Träden ska vara kvar och den konstgjorda slänt som skapades där de borttagna almarna stod skulle kunna bli en naturlig sittplats med ett långt parti natursten i trappstegsform ner mot en gång intill gräset. Högst upp mot gångvägen utanför caféet kan en låg mur byggas liknande den som redan finns längs gågatan. På trappan vänd mot solen kan sittplatser skapas. Neptunus som aldrig hörde hemma i parken flyttas till en lämplig plats, exempelvis till rondellen vid Resecentrum och då nytillverkad i sten, stående på en yta, kanske i vatten. Scenen ligger kvar men byggs om så att den kan användas åt båda håll, både mot gågatan och mot parken. Dessa föreslagna ingrepp har vi redan kommenterat. En skiss på den mur och trappstegsslänt som skulle kunna ersätta grässlänten följer detta dokument.
- Vi hoppas därmed också att Strykjärnsparken öppnas upp, både mot Köpmangatan och mot ån. Parkens syfte bör vara att brukas, inte att betraktas. Lekskulpturer och en riktig scen känns därför bra.
- Flytta ”Maj” till mer central plats i Strykjärnsparken. Flytta stenen vid parkens spets in i parken. Nu är den bara ett rundningsmärke bl. a. Vid förra sommarens information i Strykjärnsparken föreslogs att en scen skulle byggas i parkens spets och den nuvarande tribunen rivas. Det förslaget skulle kanske inte vara så dumt att realisera.
- Strykjärnsparken delas i 2 delar, dels den gröna parken i väster, dels en hårdgjord plats med talartribunen/scenen. Parken bör öppnas mot Köpmangatan. För att markera rutnätsstaden vid Skolhusgatan placeras en lång sittbänk av natursten som inbjuder till att slå sig ner i solen i linje med Kv. Lönnens fasad. Platsen på Skolhusgatan mot norr förstärks som en torghandelsplats.
- Strykjärnsparken behöver en torgliknande del med stenlagd yta närmast huset, dels för att få en bra förbindelse från gågatan till ån, dels för att det är en naturlig mötesplats där folk av alla åldrar gärna stannar upp. Maj ska där få en bra placering liksom den tribunen som står åt fel håll.

- Scenen vid Strykjärnsparken skall vara vridbar med tanke på solen.
- Om att återvinna gatu- och torgutrymmen (Skolhusgatan) för nya torget i östra delen av Strykjärnsparken (den borde få ett annat namn av t ex en känd Söderhamnsbo): den nuvarande kaféverandan borde tas bort (eller minskas i bredden med hälften) för att få plats till en terrass (med nyplanterade träd) för sommarfika servering.
- En annan fundering gäller Strykjärnsparken, som ska öppnas upp mot ån. Detta innebär väl att de fina, gamla almarna ska tas bort, vilket vore mycket tragiskt i sig. (Vad jag kan förstå så kunde de inte heller överleva genom flyttning). Även trivselmässigt så vill man ju gärna ha grönområden i centrum. Jag kan inte heller fatta varför man absolut måste ha utsikt över ån ända från Köpmangatan och parken. (Den syns ju dessutom inte därifrån). Vill man se ån så finns det ju andra möjligheter än just från Strykjärnsparken. Gurkparken t.ex., där man har full utsikt mot ån och där det finns alla chanser att utföra olika aktiviteter.
- Fantastisk idé att ta bort parkeringen och trafiken utefter Strykjärnsparken. Strykjärnsparken är den vackraste platsen i staden och idag används den fel/inte alls. En lekpark där är vi många som önskar. Det skulle ge ett mer levande centrum, gynna restaurangerna och caféerna, och säkerligen också butikerna. Det skulle också bli en mötesplats för föräldrar och barn. Och en plats för integration. lekparken i stadsparken är en rolig lekplats, för barnen.
- Gör inte parken till en betongplatta, ger ett kallt och fult intryck. Låt det förbli ett grönområde.
- Öppna gärna upp parken från gågatan MELLAN träden. I vissa av dessa ”gluggar” placeras cykelställen! Ta inte bort några träd alls! De är ”stadens lungor”. Flytta blommor och buskar till södra sidan! Flytta ner parken från första prioritering!
- Nästan alla vill ha Strykjärnsparken kvar i oförändrat skick. Läs vad vi ungdomar tycker i Hälsinge-Kuriren 6 mars, Nyheter sid 7. Ett lummigt centrum med fokus på parker och grönska. Gräsmattor i stället för ännu ett torg.

Alternativa förslag

- Vi anser att en inglasning av ”centrum” och Strykjärnsparken skulle göra platserna mer inkluderande och attraktiva för handel och möten mellan människor. Inglasningen av Strykjärnsparken är även den, en möjlighet för Söderhamn att utveckla våra fantastiska parker, till en mötesplats för människor året om. Att kunna låna en bok på biblioteket för att gå ut i parken och sätta sig och läsa den, med en kopp kaffe i skjortärmarna, när det är 20 grader kallt utanför, ger en unik möjlighet till att utnyttja platser som inte används fullt ut.
- Strykjärnsparken skall också glasas in som ett stort orangeri.

Strykjärnsparken är i behov av upprustning och förnyelse. Kopplingen till dess omgivning behöver förbättras så att det lockar fler att besöka och vistas i parken. Förvaltningen föreslår att Strykjärnsparken utvecklas som en i huvudsak grön park där det finns möjlighet att sitta i lugn och ro, ta med sig en fika från närliggande café eller ha pick-nick. Parken har också behov av att förnyas med blommor och andra växter. Förvaltningen anser att parken inte ska fyllas med för många olika funktioner. Den är för liten för det. Parkens historia med pelaralmarna är viktig att bevara och utgör ett centralt och karakteristiskt inslag i parken, tillika en viktig del i riksintresset. I anslutning till parken och i samband med att Norra hamngatan omvandlas till en gångfartsgata i samma nivå som parken, ska fler cykelparkeringar ordnas. Hur mycket utrymmet utanför caféet i kv. Granen ska breddas och huruvida talartribunen ska byta plats, är en fråga som tas ställning till i kommande detaljerad planering. Innan kommunen tar beslut om parkens framtida gestaltning, ska dialog genomföras med medborgare, fastighetsägare och centrumhandeln. Det är viktigt att caféer har möjlighet att under ordnade former ha uteserveringar. Det är en viktig del i att skapa folkliv under sommarhalvåret. Formuleringar som ”öppna upp” och ”ån synlig mot gågatan” tas bort i programmet. Förslaget att glasa in Strykjärnsparken väcker fantasifullt och har fördelar, särskilt på vintern. Det skulle innebära en helt annan park och förvaltningens bedömning är att det står i motsättning mot riksintresset.

Gurkparken

- Börja arbetet här 2015, för då kan man se hur utfallet blir. Det kommer att bli en stor förändring för alla åldersgrupper. Inte så kontroversiellt. Kommer troligtvis att uppskattas och utnyttjas av många.
- Förslaget är ganska bra. Klotterplank kanske inte är så klokt.
- Inhägna ett område för rastning av hundar, där hundarna kan springa fritt och leka. Placera ut hundlatrin och bajspåsar.
- Tilltalande, förslaget till bättre utnyttjande av Gurkparken för aktiviteter.
- Bra förslag.
- Utvecklingsmöjligheter; boulebana, sommargymna, krocketspel, badmintonspel, kubbspel osv.
- Slopa graffittiväggen ser slummig och ful ut. Stadodling ok.
- Isbana i Gurkparken, med tillgång till varm korv o varm dryck.
- Passar bra till ”aktivitetspark” som förslaget visar. Kom ihåg också boulebanor som kom upp på kvällens möte.
- En ypperlig plats för olika aktiviteter.
- Utveckla enligt plan.
- Bra tanke att göra till en aktivitetspark – i Abraham Bäcks anda om folkhälsa; alltså borde något minnesmärke över denne man finnas där.
- Bra om Gurkparken blir någon form av aktivitetspark. Den bör också få mer utsmyckning med blommor etc. kanske återuppta den fina del som fanns på 50-talet.
- Se över ytorna, anser att det finns stor potential att göra där, upplever att där finns möjligheter.
- Mjuka upp Gurkparkens ytterkanter med växter, varför inte återställa den lilla parken med en damm och liten träbro som fanns förr? För övrigt bör Gurkparken gräsyta vara orörd.
- Bra förslag om Gurkparken, men det måste finnas stora ytor också. Gurkparken används ofta till spontana aktiviteter som kräver yta.
- Bra förslag!
- Gällande parker uppskattar undertecknad mycket de förslag som gäller Gurkparken. Låt det ske så snart möjligt är. Tänk att ha utepingis ex.vis och vintertid skridskoåkning. En plats för såväl ung som äldre, så nära centrum! Toppen.
- Gurkparken kan göras trivsammare för aktiviteter med belysning, planteringar och gång- o cykelvägar.
- Ytterligare en idé är att det fina utegymmet flyttas till Gjutjärnsparken (Gurkparken?). Därifrån kan man sedan ordna en Hälsans stig som har sin början och avslut där. Jag tycker att Gjutjärnsparken verkligen är optimal som en aktivitetspark med gym, boulebanor m .m.
- Gurkparken jättebra.
- Någon lämplig park t ex Gurkparken kan vara temapark i vilken konstutställningar eller andra temautställningar (på begränsad tid) kan förekomma. Gurkparken skulle även kunna ha en damm som kan förbindas med ån. På vintern så skulle man då kunna åka skridskor där och på sommaren så skulle dammen kunna omgärdas av vackra planteringar och man skulle (som det var förr) kunna ha en fontän i mitten av dammen. Vi olika stationer runt dammen så skulle man kunna ha gymredskap. Inga avancerade maskiner utan enkla redskap som ska vara inbjudande att prova på för gammal såväl som för ung.
- Ytterligare en idé är att det fina utegymmet flyttas till Gurkparken. Därifrån kan man sedan ordna en Hälsans stig som har sin början och avslut där. Jag tycker att Gurkparken verkligen är optimal som en aktivitetspark med gym, boulebanor mm.

Alternativa förslag

- Parken borde kunna återskapas till den paradpark den var för femtio år sedan. Då fanns det vackra planteringar, springbrunnar/fontäner och ett livaktigt folkliv. Nu har den endast ett fåtal planteringar och några träd kvar samt en nyare boulebana. Att i denna park som skulle kunna fungera som en lugn, grön oas asfaltera en stor del för att skapa ett skateboardlandskap liknande det som finns i Hudiksvall är en vansinnig tanke. Nej, använd i stället en del av den gamla idrottsplatsen invid Tägtgatan, söder om gamla Ericssonfabriken till skateboardlandskapet. Där kan

åkarna vara med och utforma de former man önskar och ytan som tas i anspråk är redan av grus. Resten av ytan skulle också kunna göras iordning till andra aktiviteter som en rejäl fotbollsplan eller varför inte det utegym man föreslår i Gurkparken. Stadsodlingen borde kunna placeras på Granvägen, där man tidigare rivit ett stort antal hyreshus.

Tack för många bra synpunkter. Vi tar med dessa i fortsatt planering av Gurkparken. Vi föreslår även att planeringen av Gurkparken tidigareläggs och att planeringen sker i dialog med intresserade medborgare.

Västra Stadsparken

- Bra förslag.
- Parken bakom Kv. Björken utformas/kompletteras som lekpark för mindre barn samt som äventyrspark för de äldre. Närheten till Norrtullskolan och centrum kommer att ge en levande/aktiv park.
- Idag utnyttjas lekparken i centrum otroligt mycket. Det märks att det lockar, så förslagen med utegym, mera gröna oaser och odlingar kan bli bra. Det fina schackspelet som tidigare fanns vid Strykjärnsparken vart tog det vägen? Boulebana?
- För oss vuxna är det nästan deprimerande att stå/leka där i mörkret, bakom en parkering, intill Söderhamns mes trafikerade väg. Att sätta sig där, under dem stora, mörka träden, på dem ruttna bänkarna och äta picknick, är det nog i ingen småbarnsförälder som är sugen på. Söderhamn idag får vår framtid, barnen, inte alls utrymme, utan är undanskuffade där ingen ser dem.
- För övrigt undrar vi varför Faxeparken plötsligt heter Västra Stadsparken i programmet? Vem har bestämt det? När man googlar på namnet får man bara träff just i detta planprogram, medan Faxeparken ger fler träffar och finns sedan tidigare. Bra förslag! Och ny när parken delvis har fått ny karaktär, blivit en slags aktivitetspark, kan det finnas anledning att döpa den till något som människor känner igen och kan relatera till. Ifall det gamla namnet Faxeparken inte längre passar? I så fall är en namntävling vårt förslag.

Östra Stadsparken

- Parken bakom kv. Astern (Polishuset) kan även utrustas med uteaktiviteter.
- Här tror vi att det finns utrymme för viss byggnation, t ex trähus med bostäder. Parken är mörk, inte särskilt använd och inte särskilt vacker, med undantag för de ståtliga träden.

Stadsparken

- Inte bra att vända scenen – parken blir mer slutet med ett sådant arrangemang. Men att förstora scenen är ett krav eftersom varje arrangemang under föregående år medfört att scenen byggts ut tillfälligt.
- Parken bör utnyttjas bättre där det finns en scen för musik, dans, underhållning, picknick, mindre fik, lotteristånd osv. Vintertid skridskoåkning nedanför scenen med lite musik och friåkning.
- Ok förslag. Går de inte o göra små affärshus framför den mot Köpmangatan, små låga i fiskestil osv? Lekparken, byt ut bord och bänkar till något finare och bekvämare.
- Utveckla Stadsparksscenen enligt plan. Utveckla västra Stadsparken enligt plan. Träden i Stadsparken bör kompletteras med fler samt buskar i olika planteringar. Perenner och vårlökar planteras, som komplement till de sommarblommor som sätts ut varje år. På så sätt kan parken vara vacker året om, inte bara sommartid. Den vackra nya parken vid Kvarnen kan vara ett bra exempel att följa. Man bör även besöka andra orter där man använt mer buskar och perenner i stadsplanteringar och ta lärdom. Scenen ska ligga kvar på sin plats och rustas upp. Vill man ha gradänger bör uppträdanden förläggas på Östra berget där publiken kan sitta i trappsteg. Det traditionella utseendet omkring fontänen och den hårdgjorda ytan intill bör behållas och ev kompletteras. Skulle scenen flyttas och vändas skulle det inte ”öppna upp” utan bilda en ”barriär” mot Köpmangatan och alltså motverka planens uttalade syften. I planen föreslås att man ska utveckla lekparken i Västra stadsparken. En

utveckling av lekparken är bra trots att läget aldrig har varit gynnsamt. Eftersom hyreshusen skymmer ljuset är det svårt att förbättra förutsättningarna. De gymredskap som placerats ut är dimensionerade för äldre barn, inte vuxna. Ska vuxna träna samtidigt som barnen leker krävs kraftigare redskap. När man skriver att parken ”bör öppnas upp” för att inte ”upplevas” som en baksida (det är ju en baksida) får det inte betyda att träd sågas ner! Barn behöver såväl som vuxna, växtlighet. Den vackra rhododendronrabatten bör kompletteras med fler buskar och låga träd som trivs i ett skuggigt läge.

- Undvik att halvexploatera Stadsparken, ett förslag som under centrumplanens framtagande tonats ned men inte strukits. Även här bör man visa respekt för centrala Söderhamns historiska struktur. Visuellt har också parkens östra del en funktion. En ev. utbyggnad borde ge en ny, god, balanserad, symmetrisk helhet och ifall den görs leda till ett helt, med hus bebyggt kvarter i östra delen av Stadsparken (polishussidan) och ett helt, med hus bebyggt kvarter i västra delen av Stadsparken (lekplatssidan).
- Stadsparken med scen kompletteras med installationer för luftlek och utegym, vilket skapar aktiviteter även i detta vackra uterum.
- Bygg omklädningsrum/café vid scenen, Stadsparken. Spola is där, på vintern.
- Träden i Stadsparken behöver beskäras. Det är väldigt mörkt där på sommaren.
- Bra förslag!
- Använd stadsparkens scen och gör ev. en hårdgjord yta framför om det behövs, i stället för att göra det i Strykjärnsparken. Parken kan förbättras i vad gäller planteringar, belysning, och gångvägar. Västra stadsparken kan användas för aktiviteter och lekpark. Även här behövs förbättringar i form av planteringar, belysning och gångvägar.
- En lekpark är vi många som önskar. Skulle ge ett mer levande centrum, gynna restaurangerna och caféerna, och säkerligen också butikerna. Skulle bli en mötesplats för föräldrar och barn. Och en plats för integration. Lekparken i stadsparken är en rolig lekplats, för barnen. För oss vuxna är det nästan deprimerande att stå/leka där i mörkret, bakom en parkering, intill Söderhamns mest trafikerade väg. Att sätta sig där, under dem stora, mörka träden, på de ruttna bänkarna och äta picknick, är det nog ingen småbarnsförälder som är sugen på. Söderhamn idag får vår framtid, barnen, inte alls utrymme, utan är undanskuffade där ingen ser dem.
- Stadsparken som den är idag använd mycket litet, 3 ggr/år. Gör ngt bättre av den. Fanns många bra förslag på bibblan.

Tack för många intressanta idéer kring stadsparkerna. Dessa tas med i det framtida planeringsarbetet.

Järnvägsparken

- Järnvägsparken ok förslag.
- Tröttsamt med alla planer för att det bara blir skrivbordsprodukter. Jag vill i detta sammanhang påminna om den lilla parken vid Faxepark som skulle vara klar 2012. Man har satt dit soffor och anlagt planeringar, men det sista steget; fylla på med vatten och sätta dit ett litet fontän-djur har ”torkat in”. Det tre år långa stilleståndet kan ju inte gärna bero på vattenbrist, så då är det väl viljan och intresset som falnat.

Efter direktkontakt med tekniska avdelningen har fontänen satts igång. I nuvarande uppdrag finns inget fontändjur planerat.

Bebyggelse

Ett mycket stort antal synpunkter berör programmets förslag på ny bebyggelse i centrum. När det gäller Köpmantorget går åsikterna isär avseende dess framtida användning. Många anser att torget inte ska bebyggas med bostäder utan ha kvar sin nuvarande användning som torg medan ett mycket stort antal synpunkter ser positivt på programmets förslag med en blandad användning med torg, parkering, park och bostäder. De största reaktionerna avser programmets förslag på två punkthus vid Inre Hamnen och en stor majoritet anser att punkthus inte passar på platsen och att de skymmer sikten mot exempelvis Oscarsborg och Öster. Det södra punkthuset anses strida mot riksintresset och vara en olämpligt i det

kulturhistoriskt intressanta området. Även ett stort antal synpunkter berör ny bebyggelse Faxevallen och Södra Hamngatan. Merparten av synpunkterna ser positivt på att bygga bostäder Faxevallen, medan synpunkterna går isär när det gäller komplettering på Södra Hamngatan.

Synpunkter om ny bebyggelse

- Ny bebyggelse bör ta hänsyn till befintliga byggnader, arkitekturen och med innovativa lösningar på. Visa bara på kartan nya bostadsområden med förslag i text till ny max antal lägenheter t ex och inte höjden.
- Vad jag förstått så vill man ha fler människor att röra sig på torg och parker. Det kan vara svårt att få människor att ändra sig och klä på sig mer då klimatet i området under större delen av året är av den typ att folk söker sig inomhus. Visst finns det möjlighet att förbättra situationen men då måste man planera i god tid och ha mycket långsökt inriktning. Med bebyggelsen utmed Köpmangatan och annan bebyggelse i dess närhet blir det blåsigt på gatorna då vinden pressas samman mellan husen och skapar en hel del otrivsel under större delen av året. Om man istället hade inriktat sig på att bygga som mest 2 våningshus och ändrat gatusystemet så gatorna blivit 2 kvarter och sedan förskjutits ett halvt kvarter så hade vindförhållanden blivit mycket bättre. Sättet är att tvinga upp vinden att blåsa över och inte på sidan om husen. De två tornen vid å-kanten gör det inte bättre då de verkligen ökar vinden i sin närhet. Att områden nära ån har av naturliga skäl inte blivit annat är parker då grundförhållanden inte är gynnsamma för tung (betong bebyggelse). Det blir väldigt dyrt. Låt gollum ha sina torn någon annanstans och begrunda att alla misstag som gjorts sedan 1950 av betongmaffian i de flesta småstäder. Om området skall bebyggas, så är man tvungen att bygga lätta hus, kanske bara enplanstyp. Sedan finns det inte speciellt bra tillgång på parkeringsutrymmen och risken finns att mycket av parkytorna försvinner som parkeringsytor, speciellt om man bygger 8 våningshus där det inte finns tillgång till nära parkering. Jag tror att idéerna är föråldrade att man måste bygga på höjden. Det finns många andra större städer som Melbourne som är med ett fåtal höghus men ändå fungerar.

Planprogrammets syfte är delvis att skapa riktlinjer för framtida utveckling av centrum. I den kommande planeringen, exempelvis framtagande av detaljplaner för ny bebyggelse, diskuteras markanvändningen mer i detalj, främst hur kvartersmarken ska organiseras när det gäller bebyggelse, övrig tomtmark, parkering, entréer, vägar med mera. Stadskärnan utgörs av ett riksintresse för kulturmiljövården, och viktiga värden är kvartersstrukturen och hushöjderna. Därför är det viktigt att redan i programmet ange maximalt antal våningar, alternativt hushöjder.

Vi håller med om att det är viktigt att planera för en komfortabel utemiljö, där vindförhållandena är en viktig aspekt. Vinden påverkas starkt av bebyggelsens utformning och byggnadernas omgivning. Vindförhållandena blir som framförs besvärligare i närheten av höga hus i jämförelse med kvartersstaden, där det även skapas möjligheter till skyddade gårdsmiljöer. I Söderhamns stadskärna är det inte möjligt på grund av riksintresset att ändra kvartersstrukturen. Däremot bör vindförhållandena analyseras i varje nytt bebyggelseprojekt, för att minimera negativa effekter. Att enbart bygga i två våningar i kommunens mest centrala läge, anser förvaltningen inte varken är ekonomiskt realistiskt eller lämpligt i stadsmiljön. Högre hus ska tillåtas i stadskärnan.

Köpmantorget

Låt torget vara - bygg inte bostäder

- Köpmantorget bör finnas kvar med parkeringsplatser utan bostadsbebyggelse och med möjlighet till olika arrangemang liksom nu.
- Köpmantorget permanenta användning som stadstorg är vi tveksamma till. Varje evenemang på Köpmantorget påverkar handeln negativt, de tar bort ett stort antal parkeringsplatser, medför ofta avgränsningar som negativt påverkar tillgängligheten för butikerna närmast torget. Vi kan heller inte se att de parkeringar som försvinner återuppstår på annan plats i centrum. Vi skulle därför hellre se att man tog steget

fullt ut och renodlade Köpmantorget som en cityparkering, fortfarande möjlig att disponera vid ett fåtal riktigt stora evenemang.

- Busstorget (läser Köpmantorget) måste i stor del vara kvar för parkeringar, möjligen några torghandelsplatser mot gräsmattan söder om torget.
- Köpmantorget bör ej bebyggas med bostäder. Med fler boende i city krävs fler parkeringsplatser, vilket stör evenemang i city. Avstå från att bygga lättare byggnader på Köpmantorget. Dessa skulle bara omedelbart bli vandaliserade, i likhet med den förra busstationen som låg där.
- Att bygga på före detta busstorget och de två husen vid hamnbron vore att förstöra bilden av en öppen stad.
- Ny bebyggelse tar i anspråk parkeringsutrymmen som behövs. Först
- ör inte den öppna vyn Tingshuset - ner över Stadsparken - Köpmantorget - ån - Öster. Den enda vackra vyn som är kvar i Söderhamn, anser jag.
- Inga höghus vare sig på Köpmantorget eller vid Hamnbron.
- Inga höghus på Köpmantorget.
- SABO:s Kombohus har inte den kvaliteten som krävs vid ett läge på Köpmantorget. Bebyggelse med lägenheter har inget att göra på Köpmantorget.
- Inga höghus på Köpmantorget.

Utveckla torget till bostäder och/eller torg och park

- Bara bilar på Köpmantorget, kan användas bättre.
- Tillåta bebyggelse längs Köpmangatan.
- Förtätning av byggnader efter Köpmangatan på Köpmantorget (viktigt att behålla siktlinje mot Öster)
- Låter bra. En idé vore att ersätta den grå asfalten med plattor i glada färger.
- Ett förslag på det är att på Köpmantorget bygga ett kulturhus. Kulturhuset skulle förslagsvis kunna innehålla bibliotek, kulturskolan, konsthall, medborgarkontor, kommunens kundtjänst, cafe m m. En plats för alla. Det utesluter inte att man även bygger bostäder i övre delen av byggnaden. Även det öppna årummet skulle kunna placeras vid Köpmantorget.
- Köpmantorget utformas som en effektiv parkeringsyta kompletterad med träalléer och en vattenspegel. Torget kan i denna utformning fungera som en större samlingsplats som komplement till Stadsparken. Ner mot Söderhamnsån placeras 2 st flerbostadshus helt byggda i trä. Runt dessa skapas gröna trädgårdsytor ner mot promenadstråket längs Söderhamnsån. Dessa centrurnära bostäder bör innehålla blandade lägenhetsstorlekar och om möjligt hyresrätter.
- Torghandel vid eller på Köpmantorget kan bli bra.
- Jag stödjer förslaget från Christina o Eilert Andersson med en gradäng plats mot ån vid Köpmantorget. Förslag att flytta till gradängplanen den nuvarande e kiosken vid N Hamngatan under den stora pilen (framför X-trafik, Securitas kontoret), (bra tillfälle att planera under hösten 2015, två nya pilträdd på varje sida av den gamla pilträdet, som bör tas ner 2020 t ex; det trädet utgör en fara för bilarna som står parkerad under, det vore annat om det var en en). Biltrafiken skulle gagnas av kiosken flyttningen.
- Köpmantorget bra förslag
- Knyt ihop centrum med låga byggnader längs Östra Parkgatan, Köpmangatan, och Västra Parkgatan. Men bygg ej längs hela Köpmangatan så öppenhet erhålls mot Stadsparken. Mittendelen kan användas om salutorg. Förlängningen av Norra Hamngatan österut används för godstransporter och de kan gå över delar av salutorget. Delen av torget närmast ås kan göras i terrasser ner mot ån vilket då gör vattnet synligt och ger kontakt. Godstransporter kan angöra från Kungsgatan via V Parkgatan över "salutorget" och vidare österut mot Norralagatan.
- Inga bostadshus, utan behåll torgets öppenhet som lätt kan användas till evenemang och parkeringar, som enkelt kan göras mycket snyggare genom planteringar och konst. Häcken som finns där nu är en barriär och gör även att stället känns otryggt nattetid. Gradängar mot ån. Perfekta att vila och sola på. Gärna massor av lekskulpturer för barn att klättra på. Mellan dessa och parkeringen transparanta luftiga byggnader för café och saluhall, galleri, möteslokal etc.

- Torghandeln kan flyttas till Köpmantorget. Fisk, blommor, frukt och grönsaker, närodlat, loppis m.m.. Valstugorna m.m. kan placeras på torget istället för att förstöra Strykjärnsparken och utsikten från Eat & Meat. Kanske man kan ordna en uteservering på busstorget intill ån. Finns med som ett förslag i kommunens centralplan! Glassbar och billigt fika för sommarkvällar. Musik.
- De mindre byggnaderna utefter gatan kan kompletteras med någon form av väderskydd/tak så att man kan bedriva torghandel året runt. Kanske en saluhall med öppningsbara väggar. Det här ska vara en kokande kittel med försäljning av närproducerade varor.
- Byggnader efter Köpmangatan på busstorget är ett bra förslag. Höghuset vi Köpmantorget är byggd som en solitär och man kan därför inte ”bygga in” den med ett hus i 4-6 våningar. Utsikten från Köpmangatan 2A kommer att vara förstörd.
- Byggnaderna på Köpmanstorget bör utföras med en fasadstruktur likvärdig intilliggande kv. Furan.
- Förläng gågatan från Alenhuset mot Cityhuset. Bygg en huskropp 2-3 vån med ett affärsplan där turistbyrån, Faxeholmens bobutik och affärer ligger Nr 7
- Ok att tillåta bebyggelse på Köpmantorget. Inte för hög med slagskugga in mot parken. Högst två våningar.
- Lämna en öppning mellan två bebyggelser för ett parkstråk som når ända till ån och som lämnar utsikt till ån från Stadsparken och inte bara parkeringsplatser för boendet. Ev löning med underjordiskt garage?
- Gör någon byggnad för en liten galleria, med torghandel i närheten. Förläng gågatan över Köpmantorget så att det blir lätt att ta sig vidare mot Cityhuset, en gång- o cykelväg med växter av något slag, schackbräde, eller dyl. Fyll den tråkiga betongen på Köpmantorget med mycket blomster.
- Köpmantorget bör inte bebyggas. Det är viktigt att bevara de öppna stråken genom stadens centrum som är en så stor del av historien. Från torget har både gående och andra en viktig visuell kontakt med Fiskarstaden Öster, som ger Söderhamn en anknytning till havet, som man vill eftersträva. Det skulle motverkas om man byggde nya hus vid såväl torget som på de nu öppna ytorna söder om ån. Gradängerna bör kunna anläggas för att i stället öka kontakten med vattnet. Där det nu är gräsyta med minigolfbana skulle kunna bli ett trivsamt område med trappstegsformade gradängerna som slutade nere vid vattenytan, tillräckligt stabila för att klara den varierande vattennivån. Den här delen av ån är mycket soligare och vänligare på alla sätt än området vid Strykjärnsparken, där det för det mest är skugga från berget. Det är viktigt att trädraden vid Norra Hamngatan sparas. Gradängerna skulle kunna ligga i axeln genom Stadsparken och binda ihop kontakten med parken och trädgårdstomterna på Öster. Genom att gradängerna skulle sluta mot söder kan redan vintersolen göra det mysigt att slå sig ned. Här skulle det bli lä och vara soligt och skönt i det närmaste året runt. Gradängerna skulle fungera både för ung och gammal som går längs ån och vill sitta en stund nära vattnet, efter shoppingen, för alla båtgäster som kommer in en sommarkväll till staden, ja, bli ett skönt inbjudande ställe med direktkontakt medhavet/åns vatten. En trivselfaktor som kan utvecklas ytterligare finns redan i direkt anslutning till detta området – Restaurang Flinken. Den oas gradängerna skulle kunna bli förhöjs av möjligheten att ta en fika, glass eller mat och dryck. Kanske kan Flinkens servering flytts ned i marknivå i direkt anslutning till gradängerna?

Illustration: Christina Hedquist
och Eilert Andersson

- Köpmantorget bör bestå av salutorg och parkeringsplatser. Inga bostadshus där. Köpmantorget för att förtäta och förlänga centrum.
- Som tidigare nämnts bör bebyggelsen på Köpmantorget förläggas närmare mot Söderhamnsån än vad som föreslagits i planen. Husen bör vara lägre, högst två våningar och ansluta till fiskarbebyggelse i utformning. Träfasader och traditionella fyr- eller sexdelade fönsterrutor skapar en känsla av en gammal miljö. Då passar en torgyta upp mot Stadsparken bra intill där torghandel vid behov kan bedrivas och förhindrar inte att marknader fortsätter att hållas där, till exempel Strömmingsleken. I förslaget står att torgytan bör utformas med mycket gröna inslag och det är bra. Dessa inslag borde till en del kunna vara de tidigare nämnda kompletterande rännarna (se bild). Vissa parkeringar borde kunna vara kvar, bland annat de två rader som finns närmast Alenhuset och Cityhuset. Husen på Köpmantorget bör läggas närmare ån och utformas som låga traditionella fiskarbostäder med träfasader. Man skriver i dokumentet att en förtätning av byggnader skapar trygghet för människor. Om man skulle bygga två stora huskomplex på Köpmantorget skulle stora delar av Stadsparken mot Köpmangatan bli mycket mörk även om man försöker ha ett ljusinsläpp emellan. Mörkare platser är inte tryggare. Om man i stället i traditionell fiskarstadsstil skulle bygga några lägre tvåvåningshus närmare Söderhamnsån skulle ljuset i Stadsparken mot Köpmangatan vara kvar, ljusspeglingen från vattnet kunna bibehållas, parkeringen till stor del kunna bibehållas och en komplettering av de vackra rännarna kunna utföras. Man skulle till och med kunna utveckla planteringen genom att skapa en tredje kompletterande rad med rännor mitt emellan de nu befintliga och som skulle kunna fungera som ett skydd för gassande sol på bilarna och den planerade torghandeln.
- Om man uppför två nya bostadshus längs Köpmangatan på nuvarande ”busstorget” bör markplanet vara med affärer för att inte isolera Cityhuset från övriga gågatan. En fördel om Systembolaget kunde flytta dit, då får deras stamkunder längre till biblioteket som de använder som värmestuga. Att låta ett antal lägenheter som nu

- används som kontor göras om till bostäder skulle öka befolkningen i centrum. Kanske polishuset och Mården kan få ett antal bostäder.
- Bra förslag. Denna parkeringsöken är tråkig och om det blir fler parkeringar på andra sidan ån löser man detta.
 - Någon form av bebyggelse är nödvändigt för den idag ostrukturerade ytan. Tills bebyggelsen kommer – ta bort kvarlämnade ”trottoarer” som finns kvar från tiden som busstorg.
 - Förtätningar bl a på gamla busstorget med marknadsplats är lysande. Numera är en av de bästa platserna i hela staden en parkeringsplats, det är näst intill skamligt.
 - Beträffande hus på Köpmantorget, kommer det att lägga även denna sträcka av gatan i skugga. Tittar man framåt så ligger ju gågatan redan i skugga. Angående de höga punkthusen vid ån samt det stora hus som planeras på Köpmantorget: kommer de inte att bli för dominerande gentemot befintlig bebyggelse? Övriga byggnader kommer kanske att se ”pluttiga” ut? Kommer det verkligen att se harmoniskt ut?
 - Bygg inte stora hus med butiker och bostäder här. Det gör inte centrum varken vackrare eller mer lockande, marken är lerig och man förstår det obrutna parkstråk som öppnar staden i nord-sydlig riktning. Här är enda stället där båda sidor av ån binds samman och sikten är fri åt båda håll. En karakteristisk och särpräglad vy söderut, med värden som bör tas tillvara. På Söderhamns kommuns hemsida finns ett förslag som vi finner attraktivt. Ta fasta på det, med den skillnaden att byggnaden bör uppföras någonstans på torgets sydöstra sida i stället för mitt i. Norrut behövs ytan förevenemang, placering i mitten skymmer den fria sikten, och genom att placera byggnaden åt Gurkparken-hållet och gångbron, knyter man ändå samman gående, från både norra och södra sidan, som får ett naturligt mål för sina steg. Förslaget bifogas.
 - Köpmantorget. Gör det till en torgplats, ställ lilla tribunen där o stolar o bänkar Byggnaderna här i skissen inte vacker o alldeles för höga Hus. Om ni måste bygga här, bygg lågt och med en innegård.
 - Det är av stor vikt att ny bebyggelse hålls nere på Köpmantorget. Torgets finns med på kartor från 1880-talet och bör i största möjliga mån bevaras jus som en öppen torgplats.
 - Vi instämmer med att man bör ”foga samman” centrumet men den bör ej göras med två stora bostäder. Det behövs en stor central öppen yta för olika evenemang såsom schools out, cruising, marknader torghandel osv. 3-4 st mindre permanenta marknadsbodas med låga punktplanteringar som man kan gå i mellan och täta belysningsstolpar med klotbelysning 4-5 på varje stolpe gör att man kan foga ihop kvarteren på ett bra sätt utan att förstöra funktionen. Ska vi ha en fungerande torghandel så är detta platsen för det.
 - En ökad medvetenhet för lokalproducerade och ekologiska matvaror bland såväl producenter som konsumenter kan inbjuda till en ökad torghandel. Förslaget att Köpmantorget förbereds för torghandel och att det kan få karaktär av salutorg kan ge mer dynamik och liv i torghandeln och att goda mötesplatser kan skapas. Detta kan i sin tur generera ett ökat intresse bland kommunens odlare att i en sådan miljö kunna få avsättning för sina produkter. Därvid är det viktigt att det finns bra möjligheter för transporter till och från torget samt parkeringsplatser inom rimliga avstånd. I en förlängning kan en utveckling av centrum vara gynnsam för kommunens egen landsbygd! Vad gäller bebyggelse i anslutning till Köpmantorget framgår det inte klart var sådan avses att byggas.

Varmt tack för illustration! Förvaltningen föreslår att angiven inriktning i planprogrammet kvarstår. Det är angeläget att skapa en kontinuitet i stadsstrukturen och samtidigt skapa förutsättningar för möten på Köpmantorget. Istället för bebyggelse för offentlig verksamhet, vilket framgår av gällande översiktsplan prioriteras bebyggelse för bostäder, handel och offentlig verksamhet.

i ett kommande detaljplanearbete blir det mycket viktigt att väga in de olika funktionerna och skapa en god rumslig lösning.

kv Syrenen

- Ingen ny byggnation i kvarteret Syrenen.

Lastgatan

- Något bör göras som det redan påtalas om i planförslaget. Belysning bra förslag.
- Skiss på grindar och endast lastzon i området mellan Lönner och Furan.
- Lastgatan ok förslag.
- Bra att något görs åt denna konstiga gatusträcka. Förlängningen mot Jan Johanssonparken bör också ses över då denna sträcka också är i behov av förnyelse.
- Är inte det en del av Apoteksgatan eller har den inget namn? Förslaget anger ny bebyggelse på och framför befintlig bebyggelse?? En förklaring hur man tänker kan behövas.
- Redan NU, utanför prioriteringsplanen som finns redovisad i dokumentationen, anser undertecknad att något måste göras bakom Willys och gamla Domus. I broschyren kallas den tydligen Lastgatan.
- Bättre belysning vore ett steg i rätt riktning!!
- Komplettering av bostadsbebyggelse, gångfartsgata, entréer och viss övertäckning med god belysning är bra sätt att skapa en mer trygg miljö.
- I planprogrammet under rubriken "Lastgatan" står det att "...Gatan som går parallellt norr om Köpmangatan är en av de mer otrygga platserna i stadskärnan och det måste till stora förändringar för att överbygga den barriär som gatan utgör..." Det står: "...Ett första steg mot en tryggare gata är att öppna upp befintliga fasader utmed gatans södra sida med genomsläppliga fönsterpartier och entréer"...Gäller detta fastigheten Lönner 10? Fastigheten Lönner 10 har butikslokalernas fönster och entréer ut mot gågatorna Skolhusgatan, Köpmangatan och Tägtgatan. Fastigheten sida mot Lastgatan har inga butiks- eller kontorslokaler utan består av lastkaj, lager-/förrådsutrymmen samt lastkorridorer. Är det enligt planprogrammet tänkt att vi som fastighetsägare skall öppna upp befintliga fasader med genomsläppliga fönsterpartier och entréer mot lastkajer, lager- förrådsutrymmen samt lastkorridorer? På vilket sätt ger öppna partier mot lastkajer och förrådsutrymmen en tryggare Lastgata? Vidare står att läsa om Lastgatan..."Gatan bör samtidigt göras om till en gångfartsgata där bilarna kör på de gåendes villkor"...Under en vecka kommer det upp till 100 transporter av olika slag med leveranser till hyresgäster i denna fastighet som kör på Lastgatan och backar in/ut till lastkajerna i fastigheten. Att göra om denna lastgata till en "gångfartsgata där bilarna kör på de gåendes villkor" känns mycket olämpligt för de gående. Leveranserna till fastigheten sker på denna Lastgata just för att slippa transporter på Köpmangatan som är en gågata. Befintlig bebyggelse kan på lång sikt kompletteras med ny bostadsbebyggelse ovanpå i 2-4 våningar för att ge liv åt gatan. Även befintliga takparkeringar mot Köpmangatan bör kunna utredas för komplettering av ny bebyggelse"...Är det på Lönner 10 det planeras nybyggnation?

kv Lönner och Furan

- Fasaden på Lönner kan göras trevligare ifall man bygger bostäder / kontor på plan 2-3 på delen mot Skolhusgatan-Köpmangatan-Tägtgatan. Nuvarande parkering på plan 2 på Lönner kan användas såsom parkering och en del till en trevlig innergård för hyresgästerna. Alternativt kan delen av parkeringen längs lastgatan byggas på ett plan för nya parkeringar. Kvarteret Furan har en innergård som aldrig nyttjades varför den gjordes om till parkering. Denna kan byggas ut med nytt P-däck över p-däcket på mark. Dessa plösningar är emellertid dyra varför de endast bör göras om behovet verkligen finns....Lastgatan bör förstärkas och underhållas bättre än nu då fordonen tenderar att vara tyngre och grundförhållandena är svåra.
- Kv. Lönner kompletteras med 2 våningar bostäder med mindre lägenheter. 1:or och 2:or och några större lägenheter samt parkering för de boende. Övrig parkeringsyta utformas som en "green roof" med riktiga växter.
- Bygg på gamla Domushuset med ett par våningar - bostäder med hiss, läckra balkonger och en gemensam terrass över lastkajen som stängs för obehöriga med vackra smidesgrindar.
- Kv Lönner och Furan Här som i resten av Centrum vill vi också göra det tryggare. Här som i resten av centrum anser vi att det ska monteras övervakningskameror. Gågatan ska glasas in. Vi gjorde en undersökning då vi gick och frågade samtliga

handlare längs gå gatan, samtliga ville att gågatan skulle glasas in. Strykjärnspakren skall också glass in som ett stort orangeri.

Kv Bananen

- Faxeholmens bostäder behöver en totalrenovering. Bygg på 2-3 våningar, bygg hiss och inglasade balkonger. Flytta Faxeholmens kontor till Tallvägen och bygg om kontoret till lägenheter.
- Furan och vad jag kallar gamla Domushuset stör inte stadsbilden på samma sätt utan vore mer naturligt.

Inre hamnen

- Förslag som försärker ”skärgårdsstaden” saknas. Exempelvis en bättre gästhamn med service som förväntas av en sådan, till exempel möjlighet att fylla på bränsle. Har under flera år sett gästbåtar från stora delar av Sverige, Tyskland, Holland etc. fått vända. Ibland med svårigheter att vända på dyg botten. Tidigare talades det om ”Skärgårdens hus”, saknar denna filosofi nu.
- Bra, tillfälliga ankringsplatser i ån när man kommer med båt och vill gå ur och handla lite, köpa en glass och strosa. Inte gästhamn utan några platser där man kan lägga båten några timmar. För söderhamnare som har båt och inte ska ligga i gästhamnen.
- ”Skärgårdens hus” med restaurang och service för turister/båtfolket utefter kajen vid Moas kajplats är en idé som kanske kan genomföras. Men flytta inte turistbyrå från biblioteket till hamnen. Bättre placering är vid Köpmantorget med närhet till butiker, restauranger m.m. Tveksam till flytande utomhuspool i Inre Hamnen. Citycampingen behöver göras mer attraktiv. Bättre förutsättningar för de som kommer med båt. Sjönära restauranger eller caféer med kvalitetsutbud. Känns fattigt och tråkigt idag att det serveras hamburgare och korv i stadens bästa lägen.
- Att uppföra två ”tvillingtorn” ses av allmänheten som oseriöst. Passar inte in. Är det en trend som går genom Sverige? Bollnäs och Gävle har/har haft samma galna idéer. I Gävle är byggplanerna stoppade, som jag förstår. Nej till punkthus vid Hamnbron!

Förvaltningen anser att utvecklingen av Inre hamnen kräver en egen fördjupning. Byggnad på norra sidan av hamnbron får studeras inom ramen för fördjupningen.

Punkthusen

- Två punkthus vid brofästet skulle störa stadsbilden och torde inte accepteras av Länsstyrelsen. Behovet av fler bostäder i city kan tillgodoses genom förtätning i östra stadsdelen. Skärgårdens hus vad skulle det syfta till med ett sådant? Museum? Vi har redan ett museum (Borrhuset) och ett Fiskarium (kv Gäddan). Fler behövs inte. Enda positiva med det förslaget är att göra restaurang med utsikt över Söderhamnsån.
- Förslaget faller på många grunder – fastän det ser bra ut i den datorskapade bilden. Först och främst, höghuset på södra sidan ån, medför sådana förändringar av vägnätet att den i praktiken inte är genomförbar. Det andra, grundförhållandena vid ån lär inte vara den bästa för ett höghus. (Kanske det bli det lutande huset i Söderhamn!). Höghuset på norra sidan drabbas av samma grundförhållande samt att tomten knappats rymmer ett hus i den storleken. Totalt avslag.
- Punkthusen vid stadens hamninlopp bör övervägas i varje fall dess höjd bl.a. eftersom det södra synes skymma stadens högt belägna borg dvs. Oscarsborg även betr. markförhållandena.
- Kryssat över bild Punkthus vid Inre hamnen.
- Punkthusen, inre hamnen. Lös mark, klimatförändringar; Stigande vattenstånd trots landhöjningen. Hur funkar det?
- Motivera bättre varför 2 punkthus-efterfråga viss institution, lämplig plats ur närhet, trafik synpunkt, ändra stans huvudblick dvs. tornet, markera ån, sträcka etc. Fast mycket tyder på svåra förutsättningar, trafik, markförhållanden, närhet av bensinstation, platser för parkering och utelekplatser.
- ATT BYGGA PÅ FÖRE DETTA BUSSTORGET OCH DE TVÅ HUSEN VID HAMNBRON VORE ATT FÖRSTÖRA BILDEN AV EN ÖPPEN STAD

- Två höghus-jättefint, toppen
- Trafik kan bli ett problem om byggnation vid bron blir den föreslagna.
- Här har gruppen helt fått hybris. Man är inte i en stad som kräver detta uttrycksätt som nu sprider sig i expansiva orter. (Bollnäs är inte heller en sådan ort) Ett förlegat synsätt i en mindre landsortsstad som i sig själv har stora kavlitéer, se riksintresset. För att få fram mark för dessa punkthus så krävs omläggning av S Hamngatan utmed gamla järnvägsspåret samt inlösen av två bensinstationer och en servicebyggnad. Att lägga punkthus vid åmynningens slut och Söderhamnsfjärdens början ter sig ytterst olämpligt, passar inte i vår stadsmiljö. Stider mot riksintresset, se även översiktplan för Faxeområdet. Dessutom blir exploateringskostnader höga. Ska kommunen stå för den delen? Var finns boendeparkeringarna? Avstyrks helt.
- De planerade höghusen kommer att störa utsikten mot fjärden och skymma Faxeholmen. Är marken lämplig att bygga så höga hus på? Bygg lägre flerfamiljshus! Många äldre vill hellre bo i lägre hus, tror jag.
- Angående Punkthusen, gör dem i träfasad eller liknande, rött och vitt för att smälta in mot Öster, inte tegel eller betongliknande. Punkthusen ser väldigt bra ut, om de görs i annan stil som smälter in mot Öster.
- Tycker inte att 2 stycken 8-vånings "Skärgårdens hus" passar i Söderhamns skärgårdsidyll.
Mitt förslag: Bygg på CH-tomten, ett hus som i stil passar in på Rådhusorget.
- I satsningen som en skärgårdskommun tycker jag att området i inre hamnen bör få en större del i utvecklingen av Söderhamns centrum. Fokus upplevs i förslaget till största delen vara på området runt ån. Det som alla besökare kommer ihåg när man har varit i Söderhamn är Oscarsborg. Med två höga punkthus vid brofästena tas den fantastiska vy man möter när man kommer sjövägen till Söderhamn bort. I stället för att knyta ihop centrum med inre hamnen delas dessa områden upp på två. Punkthusen harmoniserar inte med övrig bebyggelse, bygg i stället ett till "Pesonhus" på den tomma tomten mot gamla järnvägsstationen.
- Bygget av två punkthus tycker vi är rena vansinnet. Hur ska Södra Hamngatan i så fall utformas runt södra punkthuset? Vilka vill bo i höghus?
- Det som alla besökare kommer ihåg när man har varit i Söderhamn är Oscarsborg. Med två höga punkthus vid brofästena tas den fantastiska vy man möter när man kommer sjövägen till Söderhamn bort. I stället för att knyta ihop centrum med inre hamnen delas dessa områden upp på två. Punkthusen harmoniserar inte med övrig bebyggelse, bygg i stället ett till "Pesonhus" på den tomma tomten mot gamla järnvägsstationen. Två höga punkthus kommer att skymma denna vackra och välkända vy. Bebyggelse vid brofästena ger inte intryck av en öppen och välkomnande port utan snarare en stängd.
- Inte två punkthus, möjligen ett på Norra sidan. I så fall ett karaktärshus gärna i trä för att stärka skärgård- och skogstema. I princip är all vår industri skogsbaserad så detta tema är viktigt att ta vara på. Även ur hållbarhetstemat är trä positivt. Negativt med punkthus, inre hamnen på södra sidan. Faxeparksområdet är framför att ämnat för företag och kunskapsstillväxt. Punkthuset förstör Faxeparksområdets karaktär av teknikpark och trafikdragningen inverkar negativt på känslan i f.d. järnvägsområdet. I dag upplevs hela området som ett modernt campusområde.
- Jag vill inte ha några höghus vid hamnbron! Höghusen vid Hamnbron kommer att stänga av stan där. Låt det hellre vara som idag, men dra om vägen ändå, upp på gamla järnvägsspåret. Då blir inre hamnområdet mera sammanhängande med staden. Om man kommer in i hamnområdet till fots eller med båt är det en hänförande vy med bron, gamla järnvägsstationen, ån och Oscarsborg. Förstör inte den! Tengboms "inflygning" österifrån ger en skev bild av hur det kommer att se ut. De flesta är på marken eller havsytan och då kommer de att mötas av nära nog en mur. Vår stad är lite för liten för att ha visioner med New York influerade promenadstråk och höghus.
- De höga husen vid inloppet som presenteras som porten i till staden känns mer som stoppklossar. De kommer att skymma Söderhamns siluett, Östra berget. Jag tycker att höga hus inte passar in i Söderhamns stadsbild, känns mer som storstadskomplex. Söderhamn vinner istället på att satsa på det genuina i en småstad, låga byggnader.
- Mindre positivt förslagen om nya punkthus vid brofästet. OK för husen i sig men inte så höga som förslaget ser ut idag.

- Två åttavåningars hus, punkthus, vid inre hamnen (4) inger inte skärgårdskänsla. Söderhamn är småstad med låga hus, med Öster som exempel från äldre dagar.
- När det gäller höghusen i inre hamnen, är inte formen anpassat till omgivningen, utan sticker ut för mycket.
- Inga stora huskolosser ska byggas intill ån. De skulle förstöra den vackra stadsprofilen sedd från olika utsiktslägen.
- Förslaget att bygga höghus i inre hamnen hör definitivt hemma i papperskorgen. Söderhamn är en småstad och det bör lyftas fram.. ex. den vackra gamla stationen och vyerna upp mot Öster.
- Ja till byggande vid Hamnbron då det gynnar näringslivet. Bra idé med höghusen och få hit mer folk med pengar.
- Oscarsborg är troligtvis Söderhamns mest kända landmärke, den som någon gång varit här kommer garanterat ihåg den mäktiga byggnaden. Den syns på långt håll både när man kommer landvägen och sjövägen. Två höga punkthus kommer att skymma denna vackra och välkända vy. Bebyggelse vid brofästena ger inte intryck av en öppen och välkomnande port utan snarare en stängd.
- Jag tycker inte att det ska byggas några punkthus vid brofästena. Det kommer att förstöra det fina inloppet till Söderhamns centrum via Söderhamnsån.
- Om epitetet ”Skärgårdskommun” ska avse havsnära, sommarstad mm bör inte punkthusen byggas. Med så höga hus vid inloppet kan den fria utsikten både mot havet och in mot stan gömmas. Faxeholmen, de olika magasinerna, gamla Centralstationen och f.d. Pesonhuset kommer att från centrala stan sett delvis döljas bakom punkthusen. Sjöfarande kommer inte att kunna se stan förrän de passerat Hamnbron. Exakt var ska punkthusen byggas? Behöver kringliggande hus rivas? Hur är grundförhållandena så vattennära? Två så höga hus kommer att förändra stans profil som en trevlig och inbjudande småstad. Vi får inte glömma bort att vi har en småstad och att inte bygga sönder centrum för att bli något liknande en Stockholmsförort. Det räcker med Cityhuset. Gör studiebesök till t ex Trosa, Ystad eller Mariefred, småstäder som fått behålla sin karaktär.
- Öster om Norralagatan och norr om Söderhamnsån byggs ett högre hus, gärna 8-14 våningar, med en blandad lägenhetsstorlek. Öster om denna byggnad förläggs Skärgårdens Hus och gästhamnen. De boende i det högre huset skall även de ges möjlighet till båtplats i anslutning till sin bostad. Söder om Söderhamnsån byggs inga bostäder mellan de befintliga magasinerna. Öster får bevara sin särprägel utan att ny bostadsbebyggelse placeras där, och ingen högre byggnad byggs på södra sidan om ån. Gatunätet och det gamla järnvägsspåret med dess perrong bibehålls i dess nuvarande utformning. Två punkthus nära ån tycker jag om, men låt åtminstone ett av dem byggas med bostadsrätter. Faxeholmen ska inte ha förtur på alla attraktiva tomter. Höghusplanerna anser jag att man kan skrota direkt, så otroligt opassande. Inga höghus vid Hamnbron. De två höghus som planeras invid ån riskerar att slå sönder utsikten ut mot havet och istället för att bli en öppnande port blir de en mur som stänger. Höghusen passar mycket bättre vid CFL. På det sättet förstärks hela det områdets lätt futuristiska karaktär.
- Punkthusen vid brofästena känns inte som något bra förslag. Viktigare att öppna upp än att bygga för. Dessutom kommer de förmodligen att skymma utsikten för andra och det kan ju inte vara meningen.
- Angående byggandet av två punkthus i centrala Söderhamn vill jag protestera å det bestämdaste. Söderhamn är en småstad och kommer så att förbli, därför bör vi också bebygga och förändra staden utifrån det perspektivet. Talar man med turister eller personer som arbetspendlar till Söderhamn uttrycker alla att Söderhamn är en gullig småstad med många fina gamla hus. Detta ska vi ta vara på, detta är vårt varumärke som vi bör lyfta fram! Att bygga höghus/punkthus verkar vara en trend som sprider sig i Sverige. Gävle vill bygga intill de gamla stadsdelarna, Bollnäs vill bygga, Östersund, Umeå osv... Här är det väldigt viktigt att vi i Söderhamn inte hakar på bara för att det är en trend, något som ”alla andra gör”. I de flesta städer revs på 1960–70-talet äldre centrumbebyggelse för att ge plats åt ”domusladorna”. En trend som idag inte är särskilt uppskattad. Låt oss inte göra samma sak igen. Vi måste se vad vi har och hur vi kan förbättra det. Punkthus vid ån är inte vägen till fler turister, fler inflyttare till kommunen eller ett sätt att bygga varumärke. Jag har sett och studerat de framtagna handlingarna kring Söderhamns centrumutveckling. De två

punkthusen vid ån ska ”markera porten från öster”. Jag ser mer som att de stänger staden mot havet och skärgården. Befinner man sig vid ån i centrala Söderhamn och blickar utåt så kommer man att uppleva att staden tar tvärt slut vid de tilltänkta punkthusen, den lilla kontakt staden har med havet försvinner helt. Detta rimmar ganska illa med den idag levande kampanjen att Söderhamn är en skärgårdsstad. Min uppmaning är att de nybyggnationer som planeras i de centrala delarna av Söderhamn ska hålla samma höjd och stil som redan befintlig bebyggelse. Jag tror vi har mycket att vinna i det långa loppet om vi satsar långsamt och eftertänksamt. Att vi vågar tro och se småstadens charm och potential och inte ryckas med i någon oövertänt trend. Att endast bygga punkthus på båda sidor om ån verkar lite väl försiktigt. Ett tuffare förslag är att göra en byggnad över ån med restaurang i första planet och därutöver några våningar med bostäder. Det kanske skulle vara mer lockande för kapitalstarka hyresgäster som behövs oavsett vilken typ av byggnad som skall luffas. En utmärkande och ovanligt byggnad kan bli en tillgång för hela närområdet och även för staden.

- Att uppföra två ”tvillingtorn” ses av allmänheten som oseriöst. Passar inte in. Är det en trend, som går genom Sverige? Bollnäs och Gävle har haft samma galna idéer. I Gävle är byggplanerna stoppade, som jag förstår. Nej till punkthus vid Hamnbron! Punkthusen, att man bygger på höjden, kan ge möjligheter att skapa fin boendemiljö för många med luft och rymd, för att inte glömma, fin utsikt. Här är det nog ”jante” som höjer sin röst när man talar om eftergift för att likna ”de stora”. Det är många som inte tycker att det skulle ge negativ karaktär till stadsbilden. Om nytt landmärke för Söderhamn (höghus); den borde ligga längst E4 mellan Resecentrum o E-center med nya bostäder längsefter ån (en ny stadsplan borde presenterats) den delen kunde bli det nya Söderhamn, mer synlig från tåg o bil resenärer.
- Det är bra att staden utvecklas österut. Däremot ser vi det som helt förkastligt att känslan av ”åstaden vid skärgården” ska stoppas upp av ett par punkthus. Likaså är det väldigt tråkigt om infarten österifrån in mot staden skulle upplevas smalare än tidigare. Där det inte finns några ”portar” från början, kommer det att bli en begränsning där sådana sätts up. Dessutom syns det klart och tydligt på s 15 att det södra huset är inom riksintresset för kulturmiljö, vilket gör att platsen är olämplig för punkthusen även av detta skäl. Flytta dem i stället längre österut, strax öster om Faxeholmen, Det är tillräckligt nära centrum, man kan fortfarande bygga inbjudande promenadstråk och mötesplatser, de boende får bättre havsutsikt, marken blir sanerad, husen skymmer ingen siktlinje varken från väster eller öster. Vi funderar också på kartbilderna i planen, som ser manipulerade ut. ”Peson-huset” verkar vara borttaget, vilket får proportionerna att ändra s och ytan där det södra huset är föreslaget att byggas verkar större än det är i verkligheten. Och på s 43, under rubriken ”Nollalternativ”, står det som en negativ konsekvens att bygget av punkthusen omöjliggörs. Därmed är inte förslaget med punkthusen neutralt eller opartiskt, eftersom det först måste vara en positiv idé om det sedan kan vara negativt att den nya bebyggelsen omöjliggörs. Partiskhet i samrådshunderlag känns inte bra. Dessutom omöjliggörs ju faktiskt bara bygget av det ena huset.
- Om man menar att öppna upp med ett par åttavåningshus vid Söderhamnsån undrar man ju för vem det då öppnas upp för, inte blir det väl för redan boende inom området. Hur ska ”järnvägsstråket”, som har ett visst historiskt värde och som nu är gång och cykelväg hanteras om Södra Hamngatan ska flyttas för att ge plats för det södra höghuset. En konsekvensanalys om trafiksituationen från kustvägens infart till centrum måste vara en första åtgärd innan man ens funderar på att bygga ett höghus på den platsen. Ytan för det norra höghuset ser ut att bli väldigt begränsad, eller är det meningen att Norra Hamngatan mellan nuvarande Meca och Gulf ska stängas av. Dessutom ligger det väl inte i tiden att bygga bostäder invid sådana anläggningar, eller är det meningen att båda dessa anläggningar ska försvinna. Söderhamn och Söderhamns skärgård och inlopp är nog så attraktivt och som med rätta åtgärder kan göras ytterligare attraktivt, utan att bygga åttavånings höghus som med största säkerhet får negativ inverkan på stadsbilden. En idé kan vara att anlägga en trestjärnig restaurang på Stugsundsudden. Kan man driva en restaurang exempelvis i Axmarbruk och Växbo finns det inget som motsäger att det även här är möjligt.

- Dock när det gäller punkthusen, är jag personligen mycket tveksam. Passar det in i en skärgårdsstad? Dock ser jag fram emot, "...bryggor och service för badgäster", samt att turboatliv, citycamping och restauranger utvecklas mera.
- Utöka möjligheterna för gästande båtar att lägga till och tanka samt kunna gå ut i centrum för rekreation, restaurangbesök och shopping. Några höghus ska inte byggas här, dels är grundförhållandena för dåliga dels så "stänger" de till insynen till centrum. Vi har redan två berg med torn som väl räcker som inramning till centrum.
- Även det norra punkthuset går om man flyttar det nordost så att det står i anslutning till fd. Kockums.
- Jag ifrågasätter även tillblivelsen av de två planerade punkthusen vid bron i den så kallade inre hamnen. Hur mycket "plats" kommer de ta från omgivningen? Om de trots allt kommer byggas, varför så höga? Lägre hus anser jag i så fall smälter bättre in i nuvarande bebyggelse. Ska vi bygga på höjden så satsa på de två husen på Köpmantorget!
- Däremot anser jag det inte motiverat med två dominerande 4-6-våningshus vid bron, vilket innebär att Östra berget med Oscarsborg hamnar i bakgrunden när man kommer från sjösidan.
- Om Söderhamn skall framställas som sjöstad skall man väl inte stänga mot havet med en "port".
- De höga punkthusen passar inte in i Söderhamns miljö med låga byggnader. Hellre 2-3 vånings hus av trä som liknar t.ex. hamnmagasin.
- Punkthusen bör utgå.
- Mindre positivt med förslag om nya punkthus vid brofästet. Platsen är ok, men inte så höga som förslaget. Den gamla befintliga miljön förstörs. Miss i konsekvensanalysen. Hela området ligger inom område för riksintresse och bryter därför mot den miljö som finns idag. Var varsam om den bild som staden ger.
- Punkthusen vid bron, inre hamnen. Jättestuff, skrymmande, flytta dem till jazzparken där de inte syns. Ni har själva på era informationer sagt att vi skall skapa skärgårdskänsla och ha öppna siktlinjer. Detta förslag har helt motsatt effekt.
- Inga höghus vid Hamnbron, 20 av 22.
- De punkthus som föreslås tycker vi är helt felplacerade och förstör hela stadsbilden. De är överflödiga då vi istället bygger punkthus som ligger närmare centrum och dessutom fyller ett par funktioner till när de ligger på spåret bakom bussomstigningsplatserna.
- Det som gör Söderhamn attraktivt är att det är en småstad som trots det rivningsraseri som rådde på 60- och 70-talen lyckats bevara både Öster och Kungsgatan med sina gamla, vackra hus. Söderhamn ska inte försöka konkurrera med större städer utan sträva efter att behålla den trivsamma småstadskänslan. Därför bör man inte bygga höghus som förfular staden och framförallt inte placera dem på ett så centralt och vackert ställe som planeringen visar.

De två föreslagna punkthusen föreslås utgå i planprogrammet, dels på grund att ett starkt lokalt motstånd, dels på grund av att det södra punkthuset strider mot riksintresset mot kulturmiljövården, vilket innebär att en eventuell byggnad på norra sidan av ån behöver studeras utifrån nya förutsättningar, (se förvaltningens kommentar under Inre hamnen.)

Faxeullen

- Hur stort är egentligen behovet av citynära bostäder? Man kan inte bara tycka eller tro att det är så. Någon form av undersökning behövs för att säkerställa att så är fallet. Om man först river område efter område runt om i kommunen, för att ingen har behov av att bo i dessa lägenheter, så kan man ju fråga sig hur stort behovet är. Söderhamns befolkning snarare minskar än ökar, så länge man inte skapar fler arbetstillfällen. För område Faxeullen fanns ett tidigare förslag. Vad hände med detta?
- Bra förslag med en förtätning av området. Som det nu är så ser området skräpigt ut.
- Här kan byggas bostäder i gammal stil i trä 1-2 vån som smälter in i Östers miljö.
- Gamla Faxeullen, bra med bostäder där, men de ska vara av trä.

- DÄREMOT BYGGEN PÅ FAXEVALLEN OCH PÅ FURAN OCH VAD JAG KALLAR GAMLA DOMUSHUSET STÖR INTE STATSBILEN PÅ SAMMA SÄTT UTAN VORE MER NATURLIGT .
- Faxevallen. Förslaget är tilltalande. Trafik kan bli ett problem om byggnation vid bron blir den föreslagna.
- Bostäder vid Cfl ser väldigt bra ut,
- Ett nytt bostadsområdet på Faxevallen blir däremot säkert väldigt trevligt.
- Faxeholmens förslag om byggnationer av pensionärsbostäder på f d Faxevallens område, tycker vi däremot är ett bra förslag.
- I egenskap av sakägare så har jag synpunkter på området. Jag motsätter mig byggnader med flera våningar än 1 våning. Enplanshus kan godkännas som passande på området. Fastighetsägare Telebacken 13-16 m fl.
- Bebyggelse för boende på Faxevallen är negativt utifrån möjlig expansionsområde för företag inom ramen för Faxepark.
- Byggnation på Faxevallen är ett bra förslag, där kanske något/några punkthus också kunde få plats.
- Mycket bra plan och bör prioriteras.
- Bostäder på Faxevallen är bra men inga höghus. Inga hus på gamla järnvägsområdet. Har man förresten kollat gifthalten i marken där?
- Bra förslag att bygga bostäder på Faxevallen.... Fastigheterna efter Teleperformance m.fl. i hamnområdet kan också byggas om till bostäder.
- Bra med bebyggelse på Faxevallen. Det är nära centrum, jag tror inte att bostäder behöver ligga mer centralt.
- Positivt att det länge ovårdade området f.d. Faxevallen föreslås bebyggas.
- Faxevallen kan vara en idrottsplats för de studerande och de kringboende alternativt används även den platsen för lägre bostadsbebyggelse.
- Faxevallen bebyggd med blandade lägenheter i tvåvåningshus är bra liksom trygghetsboende på marken där Östra skolan nu står.
- Bra med Faxevallsplanerna - gör husen lite olika och måla dem i olika slamfärger för att höra ihop med Broberg och Öster. Trähus, förstås, detsamma gäller hus där Östra skolan nu är.
- Bygg ett lågt småhusområde på Faxevallen.
- Faxevallen har idag dåliga grundförhållanden och frågan är om miljögifter finns kvar i marken efter tidigare industrier. Förmodligen är det bättre att inte röra för mycket i marken utan att göra området till en gräs yta med träd, buskar och blommor som kan nyttjas för bollspel av olika slag.
- Mycket positivt med ny bebyggelse vid Faxevallen.
- Hur stort är egentligen behovet av nya citynära bostäder? Man kan inte bara tycka eller tro att det är så. Någon form av undersökning behövs för att säkerställa att så är fallet. Om man först river område efter område runt om i kommunen, för att ingen har behov av att bo i dessa lägenheter, så kan man ju fråga sig hur stort behovet är. Söderhamns befolkning snarare minskar än ökar, så länge man inte skapar fler arbetstillfällen. För området Faxevallen fanns ett tidigare förslag. Vad hände med detta?
- Vi motsätter oss bestämt nybyggnation av hus i 2-4 våningar. Enplans villor/radhus är tänkbart – OM DET FINNS BEHOV.
- Nästa etapp, Faxevallen! Härlig miljö.
- Bygg ett lågt småhusområde på Faxevallen, och nära till centrum, för plus 65-åringar.
- Bra förslag!
- Bostäder Bygga på Faxevallen är ett bra förslag.
- Är en bra idé och ev. byggnation av låga trähus vid Faxevallen samt seniorboende likaså.
- Bygg gärna på Faxevallen och bakom järnvägsstation men stäng inte sikten från centrum mot Öster det är ju en del av charmen med Söderhamn.
- Låghus på Faxevallen är jättebra för seniorer, bygg dem inte höga.
- Bygg seniorboende på Faxevallen. 17 av 22.

- Faxevallen skall bebyggas men inte med den typen av bostäder utan med ungdomsbostäder. Två stycken områden med klusterbostäder (Attefallsbyggnader) kring centerbyggnaden (oktagonen) får plats på denna yta. Vi måste få en studentkultur med forskning och utvecklingsdel i CFL som vi föreslår byggs ut till det dubbla. Dessa byggnader framgår av tidigare inlämnad budget och kan på begäran lämnas igen. För en låg investeringskostnad så får vi ändamålsenliga ungdomsbostäder och vi får en möjlighet att vända på utflyttningsnettot.
- Ny byggnation vid Faxevallen är ett bra förslag.

Skrivningen kvarstår i programmet.

Brända tomten

- Dessutom finns ingen anledning att bygga nytt i city så länge man inte gjort något åt Rådhusstorget. Mitt förslag där är att kommunen köper upp annexet till brandskadade Centralhotellet, låter elever från Staffangymnasiets byggprogram göra om rummen i hotellet till små lägenheter.
- Bygg bostäder i trähus som passar in i den miljön.
- Återuppbygg den nedbrunna fastigheten vid Rådhusstorget.
- Vad hindrar att man bygger ett nytt bostadshus på den tomma tomten vid Rådhusstorget?
- När kommer ”Brända tomten” vid Rådhusstorget att bebyggas? Vilken typ av hus? För seniorer eller yngre, affärsverksamhet?
- Bygg för bibliotek och turistbyrå på Rådhusstorget ("brända tomten")
- Ett till ställe, som kommunen råder över, är husgrunden vid Rådhusstorget. Här kan bostäder också byggas, i gammal stil, liksom kvarteret Tigern byggdes upp så fint efter branden för ett antal år sedan.

Söder om ån

- Föreningens intresse gäller självfallet den offentliga konsten men omfattar även den estetiska utformningen i stort. Söderhamn har en varierad topografi med både höjder. Plana ytor och vatten som erbjuder många möjligheter. Under samrådsmötet framkom starka önskemål om att inte avgränsa delar av staden genom nybyggnation. Det gäller främst Öster som är en historiskt och estetiskt viktig del. Byggnation söder om ån bör därför göras med stor försiktighet.
- Att bygga mellan de gamla magasinerna vore väl nästan att betrakta som ett helgerån. Jag vick höra att det var för att ungdomarna ville bo centralt som man skulle bygga men skulle dom verkligen ha råd med de hyror som skulle bli i dessa bostäder?
- Ny bebyggelse sydsidan bör anpassas till övrig bebyggelse på Öster.
- Se bevarandeplan 1985, området ingår i parkstråket från Tingshuset ned till Södra Järnvägsgatan mot östra stadsdelen. Området har under lång tid varit och är en långtidsparkeringsresurs för arbetsplatser i centrala staden. Parkeringen som finns där idag är en stor resurs som parkering för anställda i centrum. Parkeringarna i centrum nyttjades tidigare av de anställda i centrum. (Eget tänk ”tidigare” tiden före P-skiva?) Parkeringar som var avsedda för besökare till handeln. Det är inte logiskt att bygga på den platsen av de framlagda synpunkterna. För handeln i centrum är det mycket viktigt med nära och lättillgängliga parkeringar för besökare. Översiktplanen för Faxevallen har bortsett denna viktiga plats för långtidsparkering för centrumanställda. Se även den fördjupade planen för Söderhamns stadskärna. Bebyggelse på parkeringsytan avstyrks.
- Hur kraftiga barriärer ny, 2,5 våningar hög, bebyggelse på gamla spårområdet skulle bli förstår var och en som ställer sig nedanför de magasinrader som redan finns. Bevara öppenheten mellan centrum och Öster! Var rädd om trivseln på den gång- och cykelväg som gamla spårområdet blivit genom staden, det är ett succékoncept som utnyttjas av massor av människor.
- Ingen ny bebyggelse. Parkeringsplatserna behövs.
- Det behövs ingen ny bebyggelse på det gamla järnvägsområdet, den historiska miljön förstörs i området.

- Hur har förslag på bostäder kring gamla järnvägsspåret prövats mot riksintresset med anledning av den förändrade stadsbilden från 1600-talets början, dvs. vyn från Köpmanatorget?

- Bygg en replika av hamnmagasinen mellan Södra Järnvägsgatan 24 till 28. Kontor alternativt exempelvis frisörer i bottenvåningen samt lägenheter. Eftersom parkeringsyta försvinner – se punkt 1.7
- Området närmast Faxepark är möjligt med bebyggelse men inte området i förlängningen av Köpmanatorget mot Öster. Detta område kan möjligen fungera som P-område om antalet broar utökas. Bostäder söder om ån i förlängningen av Köpmanatorget mot Öster är negativt. Detta område är viktigt utifrån Söderhamns gamla stadsplan. Med fler broar är det möjligen ett strategiskt område för parkering.
- Under 70-talet var bebyggelse på Öster ett aktuellt ämne. Protester mot radhusbygget och moderna villor lämnades in. För första gången lyssnade man på protesterna och med samråd med de boende skapades en plan över Öster. Söderhamn vill i sin marknadsföring karakterisera sig som Skärgårds och sjöfartsstad. Därför bör nya byggnationer även anpassa sig till den stilen. Om det skall byggas på sydsidan så bör den bebyggelsen inte skymma det forna Öster från centrum och stilen anpassas till ”Österstilen”.
- I anslutning till gamla stationshuset och CFL kan ny bebyggelse i form av nya bostäder och arbetsplatser skapas. Väster om stationsbyggnaden bör den gamla järnvägsparken iordningsställas. Rivs Östra skolan kan ett stort antal bostäder, t.ex. servicebostäder byggas där. Gångstråket vid järnvägsspåret mellan järnvägsviadukten och Stugsundsudden bör göras tydligare med belysning och sittplatser.
- Inte en bra idé, om inte det sker mycket hänsynsfullt och bara på vissa delar. (T ex kan man bygga där Östra Skolan ligger.) Idag finns ett parkstråk från Tingshuset och söderut, med fri sikt över de karakteristiska och vackra ”österbackarna”.

Köpmantorget är det enda ställe där man kan se fritt söderut, som en landskapsbild. Även söderifrån är det viktigt att behålla fri sikt in mot torget. Här finns i stället mer plats för t ex stadsodling, kanske med växthus? Eller fler parkeringsplatser? Nr 75

- Bebyggelsen. Understryker ny bebyggelse söder om Söderhamnsån. Start i sommar!!! Stort behov finns av centrumnära bostäder, på plan mark. Nästa etapp, Faxevallen! Härlig miljö.
- Där instämmer vi med förslaget men anser att man inte ska bygga mer än två våningar och i trä.

Att komplettera med ny bebyggelse i anslutning till Öster kräver stor omsorg med anledning av den kulturhistoriskt värdefulla miljön. Förvaltningen bedömer att ny bostadsbebyggelse kan ske på föreslagna platser, men det kräver en väl genomförd planering med stor hänsyn till gestaltning, volym och respekt för den givna stadsstrukturen, dvs. de anslutande gatorna och den vackra träarkitekturen.

Belysning

- Det behövs en översyn och komplettering av belysningen. Alla stolpar lyser inte, vilket skapar otrygghet på kvällar och inbjuder till bilstölder. Området mellan gamla järnvägsstationen och CFL behöver ses över. Här finns fem olika typer av nyare belysningsstolpar, vilket inte upplevs som enhetligt eller genomtänkt.

Förvaltningen tar med sig synpunkterna i det fortsatta centrumarbetet.

Odling

- Tanken på odling är nog bra, men vilka vill odla mitt i den värsta trafiken? Man kan göra i ordning ett område mellan Gran- och Tallvägen, där det tidigare stod hyreshus. Ett nytt odlingsområde i närheten av det befintliga kolonilottsområdet borde också kunna beredas.

Förvaltningen för vidare synpunkterna till kommunens tekniska avdelning.

Konst

- Den befintliga konsten - Bra förslag. Ny konst - Bör ”sticka ut”
- Bygg om Jazzparken med staty av Jan Johansson som spelar hans musik. Sätt dit bänkar och blommor.
- Ok. Dit räknas väl även Neptunus?
- Det är viktigt att den konstnärliga och estetiska utformningen går hand i hand med det fortsatta arbetet och föreningen vill gärna medverka i detta. Man har här en ovanlig möjlighet att ta ett samlat grepp och här bör personer med god kompetens och erfarenhet kopplas in
- Konsten får ett eget kapitel, det är bra. Den offentliga konsten är viktig i centrum. Tyvärr består texten med av allmänna floskler, men vi konstaterar med glädje att konsten uppmärksammas och lyfts fram.
- Den offentliga konsten bör vårdas, tvättas och framhållas på ett bra sätt. Belysning är bra men det finns ibland bättre sätt att framhålla en staty än sätta upp en strålkastare som lyser mitt framifrån. Man kanske kan anlita fackkunnig expertis för att få det så bra som möjligt. Det finns utsmyckningar på fastigheter som kan betraktas som konst och som kan lyftas fram med belysning eller genom en broschyr. Det finns också sådant som kan tas bort eller flyttas, till exempel Neptunus i Strykjärnsparken. Det borde gå att finna en lämpligare plats till denna plastskapelse. Den borde hellre kunna tillverkas i sten och placeras i en vattenspegel, varför inte i rondellen vid Resecentrum?
- Konst och belysning bör användas i mycket högre utstäckning än vad som görs idag. Ta tillvara på historiska ställen och berätta historien om dem, Vattningsstället på Rådhusorget, Hälsökällan, Faxeholmen osv.
- Mer färg och konstverk i staden tex vackra målningar på fasader mm.
- Ån liksom den gamla järnvägsdelen skapar ett naturligt rum som bör betonas i arbetet. Det förslag om konstnärlig gestaltning som presenterats av Ragnhild Sandelius Brodow kan bli en viktig del i detta.

- Bra att den konstnärliga gestaltningen är beskriven i programmet. Viktigt att se gestaltningen ur ett helhetsperspektiv. Gestaltningen av byggnader, broar, parker, trafiklösningar är ofta lika viktigt som traditionell offentlig utsmyckning.

Förvaltningen anser att den offentliga konsten behöver fördjupas i en fortsatt dialog. I det fortsatta arbetet med centrum ska den offentliga konsten finnas med inom ramen för de projekt som påbörjas.

Markförhållanden

- Det förorenade område som omnämns under ”Markförhållanden” på sid 16, ser ut att vara beläget utanför programmets områdesavgränsning. Bör ev. förtydligas med att provtagning och sanering är en uppgift som kommunen ansvarar för i egenskap av markägare.

Teknisk försörjning

- Om energi för den nya byggnaderna. I den mån det går för utbyggnad av fjärrvärmeledningar, främja anslutningen till befintlig fjärrvärmenätet (kolla om det är möjligt vid nya byggnader i Holmäng, öster om CFL). Ni borde skriva något om de nya energikraven för nya byggnaderna (passivhus).
- Fjärrvärme finns inom planområdet med tillräcklig kapacitet för nya anslutningar. Dock behövs en noggrannare redovisning för tänkt bebyggelse för att hitta bästa tekniska lösning. Kraftvärmeverket som har en överkapacitet efter rivning av fastigheter klarar gott och väl ny bebyggelse. Kraftvärmeverket drivs av kommunala bolaget Söderhamn NÄRA.
- När det diskuteras modern energiteknologi och klimatanpassade lösningar så behöver kraftvärmen finnas med i planeringen som en grund. I vårt kraftvärmeverk tillverkas både värme och energi från biobränsle som är spill från våra skogar. Kraftvärme kallas det när el och värme produceras samtidigt. Man tar alltså vara på den värme som alltid uppkommer vid elproduktion. Därför är kraftvärme mer energieffektiv än annan elproduktion från förbränning. Den värme som uppkommer vid elproduktionen i kraftvärmeverket levereras som fjärrvärme till hushåll. Kraftvärmeverket eldas med biobränsle (spill från våra skogar). Av den energi som tillförs blir normalt 30-50 procent elenergi och resten värme. Oavsett bränsle tas hela 90 procent av energin i bränslet tillvara genom kraftvärme.
- Även om målet för en hållbar utveckling är att gå mot en stad som är mindre beroende av bilen så finns det alternativa bränslen. Ett projekt som pågår är framställning av drivmedel från biogas, en annan viktig del i omställningen av en förändrad fordonsflotta är var och hur laddningen av elfordonen kan ske. I ett planprogram behöver infrastruktur för laddningsstationer finnas med i en framtida planering.

Konsekvenser av planens genomförande

- Gurkparken: Börja arbetet här 2015, för då kan man se hur utfallet blir. Det kommer att bli en stor förändring för alla åldersgrupper. Inte så kontroversiellt. Kommer troligtvis att uppskattas och utnyttjas av många. Bra förslag i Planprogrammet. Konsekvenser behöver kompletteras med Infrastruktur bredband och trådlösa nät
- Hållbarhetsanalysen av effekten på förändringen av landskapsbilden på grund av punkthusen torde inte vara rätt bedömd. Frågan är om den som gjort bedömningen har varit på platsen.
- Kulturmiljö har 1 neg och 2 pos markeringar. Bl a påstås att husen är placerade utanför riksintresset för kulturmiljö, men så ser det inte ut på kartan på s 15. Vilket är rätt här? Det står också att ”Kommunens bedömning är att de föreslagna punkthusen genom sitt läge bidrar positivt till kulturmiljön genom sitt nya formspråk och som ett nutida inslag i stadsbilden och inte påverkar riksintresset på ett negativt sätt”. Varför är platsen så viktig? Och vem är kommunen i detta fall? Organisationen som presenteras på s 2? Eller en del av den? Har KF fattat något beslut om detta? Geologi har 1 neg och 1 pos markering. Men i texten beskrivs inget

positivt, bara hur man planerar att hantera det negativa. Borde alltså vara 1-0. Levande landsbygd har 1 neg och 1 pos. Ang företagandet har vi redan lämnat synpunkt i inledningen. Ang ny bebyggelse i centrum har det troligen en negativ effekt på landsbygdsutvecklingen, om byggande på landsbygden därmed inte blir av. Om man vill utveckla landsbygden borde mer byggas på de mindre orterna så äldre personer kan bo kvar på sin hemort. Därmed minskar trycket på bostäder i centrum, så färre nya bostäder behövs där.

- (Hållbar) Ekonomisk tillväxt får 0 neg och 2 pos. Som sagt finns ingen automatisk koppling mellan ökad attraktivitet och ökad utveckling av näringslivet. Borde vara 0-1. Jämställdhet får 0 neg och 2 pos. Här riktar man sig könsblint till ”alla oavsett kön”, med motiveringen att utbud och tillgänglighet ökar för alla. Men om bara antalet ökar, behålls ändå samma andelar av respektive kön. Borde vara 0-0. Integration får 0 neg och 2 pos. Borde vara 0-0, med samma motivation som ovan.
- Programmet föreslår ett flertal nya åtgärder som behöver stöd av detaljplanering för att kunna genomföras. För att avgöra vilka detaljplaner som behöver omarbetas, bör åtgärderna föras till en mer detaljerad nivå. Det finns också omständigheter som måste hanteras för att klara ett genomförande, bland annat markföreningar, inlösen av fastigheter, fornlämningar. Programmet hänskjuter även ett flertal andra frågor till detaljplaneskedet, t ex behovet av fördjupade geotekniska undersökningar för nybebyggelse och vägar – klimatpåverkan. Det är viktigt att förslag på etappindelning snarast kompletteras med ett flödesschema för varje enskilt projekt som tar hänsyn till alla ingående processer som budget, projektering, detaljplanering, upphandling, genomförande för att kunna ges en realistisk och hållbar tidsplan.
- Områden som inte alls beskrivs i planen; hur skyltning, ordning och säkerhet i stadskärnan ska förbättras får inte glömmas bort när åtgärderna börjar genomföras.
- Hur kommer det sig att analys och konsekvenser av förslag som direkt berör bostadsområdet Öster inte inkluderas, trots att Öster markerats som ett ”karakteristiskt område”?